

രഘുവംശചരിത്രം

(ഗദ്യകാവ്യം)

പരിഭാഷകൻ.

സി. കുഞ്ഞിരമകേരളനും.

11C
16(1) Date
14/10/2014
Highway
No. 100
2014
2014
2014
2014

രഘുവംശചരിത്രം

(ഗദ്യകാവ്യം)

പരിഭാഷകൻ

സി. കുഞ്ഞിരമമനോൻ.

പ്രസാധകൻ

പി. എസ്. അനന്തനാരായണശാസ്ത്രി.

(ചകുപ്പുകൾ പരിഭാഷകൻ.)

1093

PRINTERS & PUBLISHERS
THE MANGALODAYAM CO., LTD., TRICHUR.

വിഖ്യാത പത്രങ്ങൾ]

[12-ാം

മുഖവുര.

പൌരാണികവും ആധുനികവുമായ വിദ്യാ
ബ്രാഹ്മണീകളെ തമ്മിൽ തട്ടിക്കിടിച്ചുനോക്കിയും,
നവീനജീവിതത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളെ മനസ്സിലാ
ക്കിയും, മാരകീയനേതാക്കന്മാർ മാത്രമല്ല സർവ്വക
ലാശാലക്കാർ കൂടി ദേശഭാസാധ്യസനത്തിന്നു പ്രാ
ധാന്യം കൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ട
തുകയിൽ കാലമാണല്ലോ ഇത്. 'ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷ
യിൽ ആലോചിച്ചു ദേശഭാഷയിൽ ഏഴുതന്നെ സ
മ്പ്രദായവും, ദേശഭാഷയിൽ ഒന്നിനായ പരിഭാഷ
നമില്ലാത്തവർ വിദേശഭാഷയിൽനിന്നു തങ്ങളെ
മെച്ചപ്പെട്ട സമ്പ്രദായവും നിഷ്കർഷയാലല്ലാതെ
ദേശഭാഷയ്ക്കു അഭിവൃദ്ധി ഉണ്ടാകുന്നുതല്ല'ന്നാണു
സർ. മഖീനനാഥദാശ്വർ ബലമായി അഭിപ്രായ
പ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷയിൽ അനന്യസാധാര
ണമായ വ്യത്യാസമുണ്ടാകിച്ചിട്ടുള്ള സർ.കാശ്വർ
ഏഴുതന്നെതല്ലാം ആദ്യം ദേശഭാഷയായ ബലാ
ളയിലാണ്. ഇതു നിമിത്തം ഭാഷയ്ക്കുണ്ടാകുന്ന ഗു
ണമെന്നു പുറമെ അഭ്യർത്ഥത്തിന്റെ ഏതു കൃതി

കേരള പുതുമയം തത്ത്വരത്നവും കാണുന്നുണ്ട് ഈ പുതുമകളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾക്കും ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ട് വിദേശഭാഷാജ്ഞാനമുള്ളവർക്കു ഭാഷാജ്ഞയിൽ നല്ല അറിവുണ്ടായി, തത്ത്വരത്നം തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പായി ഭാഷാജ്ഞയിൽ വിദഗ്ദ്ധരായ ആലോചിച്ചെഴുതാവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണം എന്നാണ് കരുതിപ്പോയത്.

ഭാഷാജ്ഞാപ്രസരത്തിനു പ്രാധാന്യം കൊടുക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തിനു ദിവസം ചെയ്യുന്നതും ശക്തി കൂട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കണമെന്നതും ചെല്ലുന്നതും മറ്റു വിദേശഭാഷകളിലും ജ്ഞാനം സമ്പാദിപ്പാൻ ആവശ്യമുള്ളവരും, നിപുണിയുള്ളവരും, ഉത്സാഹമുള്ളവരും അപ്രകാരം ചെയ്യുകയുള്ളൂ. സാമാന്യവിദ്യാഭ്യാസം അതാതു ഭാഷാജ്ഞയിൽ തന്നെ ആവണം. അങ്ങിനെ ആവേണമെങ്കിൽ ശാസ്ത്രീയവിഷയങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ അധികം ഉണ്ടാകാതെ തരമില്ല. സാങ്കേതികശാസ്ത്രങ്ങൾ ഉള്ളതു ശേഖരിച്ചും ഇല്ലാത്തതു കടംപോണിയും, ഉണ്ടാക്കിയാൽകൂടി ഭാഷാജ്ഞയിലും വിദേശഭാഷയിലും കരുവോല പാണിനി സിദ്ധിച്ച തത്ത്വരത്നം

വേണ്ടിവരുന്നു. ഇതാണ് ഞാൻകൊണ്ട് അഭിപ്രായം.

മതിയായ അന്വേഷണങ്ങൾ ചെയ്യാതെ വിദേശികൾ എഴുതിയ നമ്മുടെ ചരിത്രങ്ങളും നമ്മുടെ പ്രത്യേകാവയോഗത്തിനായി വിദേശികൾക്കുവേണ്ടി വിദേശങ്ങളെപ്പറ്റി എഴുതിയ ചരിത്രങ്ങളും വായിച്ചുകൊണ്ടിട്ട് വളരെ ചെറുപ്പം മുതലുതന്നെ സ്വദേശത്തെപ്പറ്റിയും പൂർവ്വികന്മാരെപ്പറ്റിയും നിന്നു ഉണ്ടായിത്തീർന്ന സ്വാതന്ത്ര്യചിന്തയും സ്വതന്ത്രജനതയുടെയും ഇല്ലാതായതായതാണ് ചിലർ പറയുന്നത്. ഇപ്പോഴത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതി കാരണം നേരിട്ടിട്ടുള്ള ഈ ദൈവത്തിന്നു പരിഹാരം വരുവാനുപകരിക്കുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ പലതരത്തിലും ധാരാളം ദേശഭാഷയിൽ ഉണ്ടായിത്തീർന്നതെന്നാണ് മൂന്നാമത്തെ അഭിപ്രായം.

ഇപ്രകാരമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെക്കൊണ്ട് പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ എഴുതുന്നവരുടെ മൂലതത്വങ്ങളായിരിക്കേണ്ടതാണെന്നിൽ ആ തത്വങ്ങളെ അവലംബിച്ചാണ് ഈ പുസ്തകം എഴുതിട്ടുള്ളതെന്ന് ഒരു സമാധാനത്തിന്നുവകാശമുണ്ട്. ഈ ഗ്രന്ഥം എല്ലാ സംഗതികളിലും ഒരുപോലെ ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു എ

നിക്ക് അഭിമാനമില്ല. കർമ്മദാസമഹാകവിയുടെ രാഷ്ട്രവംശകാവ്യത്തിന് പ്രാധാന്യം കൊടുപ്പാനും ഗദ്യത്തിൽ എഴുതാവാനും ഉണ്ടായ കാരണങ്ങൾ സഹൃദയന്മാർ ആലോചിച്ചറിയാൻ പ്രയാസമില്ലെന്നു വെച്ച് അതിനെപ്പറ്റി പ്രത്യേകമായൊന്നും പറയുന്നില്ല. പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ സാഹിത്യത്തിലും മറ്റു വിഷയങ്ങളിലും ഉൽകൃഷ്ടവിദ്യാഭ്യാസം വേണ്ടിവരുമ്പോൾ രാഷ്ട്രവംശകാവ്യം എല്ലാവിദ്യാർത്ഥികളും പഠിപ്പാൻ നിർബന്ധിതയായിരുന്നു. ആ മഹാകാവ്യത്തെ ഭാവിയിൽ ഗദ്യകാരന്മാരായി തീരേണ്ടവരായ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഉപയോഗത്തിനായി തർജ്ജമ ചെയ്തെഴുതിയത് ആചാര്യപ്പെന്നു വരുന്നതല്ലല്ലോ. ഈ രാഷ്ട്രവംശകാവ്യത്തെത്തന്നെ തെരഞ്ഞെടുത്തതിന് വേറെയും പല കാരണങ്ങളില്ലെന്നില്ല.

1. കർമ്മദാസമഹാകവിയെപ്പറ്റി വളരെത്തരക്കെ ചേട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയവിശേഷങ്ങളെ അന്യോപേക്ഷകൂടാതെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സംസ്കൃതജ്ഞാനം ഇല്ലാത്തവരെ സഹായിക്കണം.

2. കർമ്മദാസമഹാകവിയുടെ രാഷ്ട്രവംശം

ലക്കമാ അതിന്റെ പട്ടികയ്ക്കുമേൽ വരിപ്പാൻ ഇടത്തുന്നതിന്നുമുമ്പായി ഈ മഹാകാവ്യത്തിൽ എഴുപ്പമായ ഒരു പ്രവേശം സിദ്ധിക്കുന്നതിനായി കവി തന്റെ യോഗ്യതയും, കഥാസ്വരൂപവും എന്താണ് മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നുപകരിക്കണം.

3. ദേശഭാഷയിൽ ഗദ്യം എഴുതുന്നതിൽ അലങ്കാരസമ്മിശ്രമായ ഒരു പുതിയ പണ്ഡിതർ ഉണ്ടാവണം. എന്നാലെ വിദേശഭാഷാസങ്കരംകൊണ്ട് അല്പം മലിനപ്പെട്ട കിടക്കുന്ന നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കു തന്മയത്വവും പ്രൗഢതയും കിട്ടുകയുള്ളൂ. സംസ്കൃതഭാഷയുടെ സംരക്ഷണയിൽ ജനിച്ചവളുടെ പുഷ്പിപ്പെട്ട കേരളഭാഷയ്ക്കു വിദേശഭാഷയുടെ സംരക്ഷണയിൽ സുഖം നോക്കുവാൻ വഴിയില്ലാല്ലോ.

4. കേരളത്തിൽ ഗദ്യമെഴുത്തും പദ്യമെഴുത്തും മണ്ടംകൂടി ശീലമുള്ളവർ കുറവായതുകൊണ്ടും സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം കൂടാതെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്ന കൃതികൾ ഇക്കാലങ്ങളിൽ കുറെ കുറവായതുകൊണ്ടും വിദ്യാർത്ഥികളിൽ ഭൂരിഖണ്ഡവും അധികം കഠിനമില്ലാത്ത ഗദ്യകാവ്യങ്ങളാണ് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത്.

5. ഓരോരുത്തരും കഥ സാമാന്യം എല്ലാവർക്കും

ഗദ്യപദ്യരൂപണ അറിവാൻ ഇടയായിട്ടുണ്ട്. ഒരു പ്രസിദ്ധകവിയുടെ മനോധർമ്മത്തോടും ചമസ്കാരത്തോടുംകൂടി എഴുതിയുണ്ടാക്കിയതും രാമായണകഥയ്ക്കു മുഖമുദ്രമായ ഈ കഥയ്ക്കു ചരിത്രമുഖ്യം പ്രാധാന്യം ഉള്ളതുകൊണ്ടു പ്രാചീനകാരതത്തെപ്പറ്റി ബഹുമാനം തോന്നിക്കവാൻ ഈ കാവ്യത്തിൽ അധികം ശക്തി കാണുന്നുണ്ട്.

6. ക്ലാസ്സിൽ പാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുമ്പോൾ പണ്ഡിതന്മാർക്കു വിവരിക്കുവാനും അവർവരുടെ പാണ്ഡിത്യത്തെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുപയോഗപ്രദമാക്കുവാനും കാളീദാസമഹാകവിയുടെ ഈ കാവ്യത്തിൽ വളരെ സന്ദർഭങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്.

7. ഉയർന്ന ക്ലാസ്സുകളിൽ ദേശഭാഷയ്ക്കും വിഷയത്തിനും അല്പം പ്രൗഢതകൂട്ടേണ്ടതാവശ്യമാണെന്ന് ഒരു നിശ്ചയം കാണുന്നുണ്ട്. പ്രത്യയങ്ങൾ മാറ്റി അപ്രസിദ്ധവും അനാവശ്യവുമായ സംസ്കൃതപദങ്ങൾ ചേർത്തുകൊണ്ടു മാത്രം പ്രൗഢത സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലല്ലോ.

ഈ വക സംഗതികളും ഇപ്രകാരം ഒരു നമ്മുടെ ആവശ്യമാണെന്ന് ആലോചിച്ചാൽപ്പാൻ കരണങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. പലതരത്തിലുമുള്ള പ്രാബ്ധാന

ജെട്ടിയിലെ സഹായത്തോടും, വ്യംഗ്യരായരുടെയും ഭവണ
മെന്നു തോന്നുന്ന ഭിക്ഷികളാകെ വിവരിച്ചു ചെക്കു
ന്നതിലും ശ്ലോകങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ ക്രമ
പ്പെടുത്തുന്നതിലും എടുത്ത സ്വതന്ത്ര ശ്രമത്തോടും,
പണ്ഡിതന്മാരായ പലരുടെയും ഉപദേശത്തോടും
കൂടി എഴുതിയുണ്ടാക്കിയ ഈ കൃതിക്കു ഞാൻ പ്ര
ത്യേകം യാതൊരു കിന്നനവും അർപ്പിക്കുന്നില്ല അ
ങ്ങിനെ ഒരു മേഘം തന്നെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല എത്ര
കാലംനിർമ്മാണത്തിൽ ഇപ്രകാരം ഒരു പുതിയ പ്ര
സ്ഥാനം കണ്ടുപിടിച്ചതിന്നു പല സമ്മാനവും ഉ
ണ്ടെങ്കിൽ ആയതു നല്ലതായാലും ചീത്തയായാലും
എന്നിങ്ങു മാത്രമുള്ള പ്രതിഫലമെന്നു മഹാജന
ങ്ങളെ മുൻകൂട്ടി അറിയിപ്പാൻ ഞാൻ കടപ്പെട്ടി
ട്ടുണ്ട്

ശവേദംശകർമ്മത്തിൽ പല പറ്റാളങ്ങളും
കുറഞ്ഞാണു് എന്നാൽ സമുദായത്തായ ഒരു
സ്തോത്രലയുടെ പരാജയമാണു് ഞാൻ സ്വീകരി
ച്ചിട്ടുള്ളതു്

ചരിത്രകൃത്യം നേരക്കുറവാൻ ശ്രീമാനൻ
കാലത്തിന്നും മുമ്പുള്ള മറ്റേകാരാരുടെ ചരിത്രത്തി
ന്നു വളരെ ഗൗരവമുള്ളതുകൊണ്ടും ആ ചരിത്ര

ബാലകൃഷ്ണൻ ഈ ആദ്യ സമ്മേളനം ഗദ്യരീതിയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുവാൻ അധികം യോജിച്ചതുകൊണ്ടും മദ്ധ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ആദ്യത്തെ ആദ്യ സമ്മേളനം മേത്രമേ അക്കാലം ഇതിൽ താല്പര്യം ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ.

ഈ പുസ്തകം എഡിറ്റർ ചെയ്ത പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താമെന്ന സഭയെ സമ്മതിച്ച പ്രസിദ്ധപണ്ഡിതനായ മ. മ. മ. പി. എസ്. അനന്തനാരായണശാസ്ത്രി അവർകളോടും, ഈ താല്പര്യം മുഴുവനും വായിച്ച പ്രസ്തിൽ എഴുതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായി വിലയേറിയ ഉപദേശങ്ങൾ തന്ന പണ്ഡിതർ കെ. വാസുദേവൻ കൃഷ്ണൻ അവർകളോടും എറിയേണ്ട കൃതജ്ഞതയെ വകുപ്പാക്കുന്ന ഈ മുമ്പുതന്നെ

എന്ന്

മുജി. പേപേർ.

16-12-92

സി. കെ. ആർ. എം.

ക രളി ദ ള സ ന മ

ര ഘ്യ വ ണ ശ ക റ വ്യ വ മ.

മഹാകവ് കാളിദാസരുടെ ജീവകാലത്തെ പ്പെട്ടി പൊക്കമുണ്ടാകാത്ത പരമ്പരാഗതമായ ചരിത്രപരമായ പല പ്രകാരങ്ങൾ നമുക്കുണ്ടെങ്കിലും പല അഭിപ്രായങ്ങളും വ്യാഖ്യാനവുമുണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം ക്രി. മു. 5-ആം നൂറ്റാണ്ടിലായിരിക്കാം അദ്ദേഹം പാഞ്ചാല രാജ്യത്തിൽ ഉജ്ജയിനായിലാണെന്നും ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വക കൃത്യസംഹാരം മുതലായ കാവ്യങ്ങളിലുള്ള വസ്തുതകൾ നോക്കിയാൽ ക്രി. മു. 5-ആം നൂറ്റാണ്ടിലായിരിക്കാം അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ അറുപുണ്ടായെന്നു ചിലർ മോക്ഷസംഗ്രഹത്തിൽ ഉജ്ജയിനായിലായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിനാൽ ക്രി. മു. 5-ആം നൂറ്റാണ്ടിലായിരിക്കാം അദ്ദേഹം ജനിച്ചതെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട് മോക്ഷസംഗ്രഹത്തിൽ സദാശിവൻ സദാശിവൻ പല ഐതിഹ്യങ്ങളുമുണ്ട് എന്നാൽ ചെന്നൈയ്ക്കടുത്ത അപ്പാരാസ്തികൾ എന്ന വ

ഈ മഹാകവിയുടെ കൃതിയാണു ശാകുന്തളം. വിക്രമോപ്പശീതം, മാളികാഗണിമീത്രം എന്നു മൂന്നു നാടകങ്ങളും, രാമവംശം, കശ്ശാസംഹാരം, മരുസന്ദേശം, ഇതുസംഹാരം എന്നീ കാവ്യങ്ങളും ഇപ്പോൾ പ്രചാരത്തിൽ വരുന്നുണ്ട്. പട്ടികൃതികളിൽ ആദ്യത്തേതാണ് രാമവംശം എന്നു വചനം ചുവന്നു. 18 സൂക്തമുള്ള ഈ കാവ്യം ഏതായാലും 20-നേന്നു സൂക്തം സമതരങ്ങളാണ്. ഈ കാവ്യത്തെ വല വായോത്സാഹകളിലും നാടകചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതാണ് ആദ്യത്തേതായ വാഗ്മരവിവരസംഗ്രഹം എന്നു ഭട്ടാകം പിറ്റാമം സമയത്തു ഗുരുക്കന്മാർ ശാസ്ത്രം ഉപദേശിക്കാറുണ്ട്. മണ്ണിയത്തോടു ശബ്ദാഞ്ചങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പുരിയത്താണ് അനായാസേന ചതയുന്ന കംപിതേരിയ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും, മനോഹരങ്ങളായ

സംഭാവനാദികളെക്കൊണ്ടും, വിശിഷ്ട വൃന്ദോദ്ധര
പ്രാധാന്യമേകാണ്ടും ഈ കാവ്യം സ്വർഗ്ഗമാ മാനു
ഷമാകുന്നു

രാമായണകഥയ്ക്കു മുമ്പും പശ്ചാത്തുള്ള പല രാ
ജാകന്മാരുടെ കഥകൾ ഇതിൽ വെണ്ണിക്കുന്നുണ്ട്
അവയെക്കൊണ്ടു ഇന്ത്യാചരിത്രത്തിന്റെ രേഖമാണെന്നു
പറയേണ്ടതല്ലല്ലോ ഈ രാമായണം കഥ തന്നെ
ഇതിൽ വെണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളത്, ആദികവിതയായ വാ
ല്മീകിയൊഴിച്ചുള്ള കവികൾക്കു സ്മരിക്കുവാൻകൂടി ക
ഴിയാത്തവിധം അത്ര രംഗിയോടുകൂടിയാണ് ഭി
ലീപന്റെ ഭരണത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്ന ഈ കാ
വ്യം, പൂർണ്ണരൂപം സ്ത്രീജിതനാമയെ അഗ്നിവെണ്ണൽ ഏ
ന്നു രാജാവ് അത്യാഭോഗത്താൽ ക്ഷയം പിടിച്ചു ച
രിച്ചതോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗർഭിണിയായ ഭര
തയിൽ മാജുഭാമം ജന്മപ്പെടുമെന്നാണു് അപസര
നിക്കുന്നതി് (ഇതിന്നുശേഷം കാളിദാസൻ ഏഴു
തീയ രംഗം നാലു മൂവരായതാണെന്നു ഒരു പക്ഷാ
നന്മമുണ്ട്) ഈ അതിഭീഹവമായ കാലത്തിന്നു
ള്ളിൽ സൂര്യവംശത്തിൽ ഏത്രയും യോഗ്യനാമയ
യ രാജാക്കന്മാർ—രാമായണകഥാപുരുഷനായ
സാക്ഷാൽ ശ്രീരാമൻ കൂടി മാജും വരുന്നിട്ടുണ്ട്

അവരിൽ മറ്റൊരാളാണ് മെല്ലെ ഈ സ്ഥിതിക്ക് ഈ കാവ്യത്തിന് 'സൂര്യവംശം' എന്നോ മറ്റോ പേര് കൊടുക്കാതെ സമുപഹാർ പേര് പിടിച്ചു മെല്ലെ ശം എന്നു പേരിട്ടതു, മറെറല്ലാ രാജാക്കന്മാരെ കാഴ്ച ഗണപാൻ മെല്ലെപാകയാലായിരിക്കണമെന്ന ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത് ദിലീപൻ മെല്ലെപിന്ന് ആ പേരിട്ടവാൻ കാരണം 'മെല്ലെ' എന്ന ശബ്ദത്തിൽ ഘടിതമായ ധാതുവിന്റെ അർത്ഥം വാക്കി മെല്ലെ ഭൂമിക്കൊക്കെയും വാഗ്ദാനവുമെന്നും ദിഗന്താദിപ്രാദന്തകീർത്തിയാലുമെന്നും കണ്ടിട്ടാണെന്നു കവി പറയുന്നു. അതുപ്രകാരം ഈ കാവ്യവും ലോകത്തിലൊക്കെയും പ്രസിദ്ധമായി, സാധിത്യ ലോകചക്രവർത്തിയായിത്തീരുകമെന്നു കണ്ടിട്ടാണോ കവി ഈ കാവ്യത്തിനു മെല്ലെവംശം എന്നു പേരിട്ടത് എന്നു മറ്റൊന്നും മറ്റൊരു ചിന്തയുടെ ഇംഗിതം എന്നിങ്ങനെ അറിയാം? അന്തരീക്ഷമെ.

ഇതാൽ വെണ്മുക്കപ്പെട്ട രാമോ രാജാക്കന്മാർക്കു മേലും ചമത്രം രാമോ പ്രകാരത്തിൽ വിശേഷം കൂടിയതും രാമോ പ്രത്യക്ഷമാകാൻ പഠിക്കുവാൻ ഉപകരിക്കുന്നതുമാണ് കാവ്യത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം. അങ്ങനെയൊരവശേഷം മഹാസാഹസ്യമാണല്ലോ

ഇതിൽ ടിലീപർ മുതലായ ചില ഓരോക്കന്മാരുടെ ചരിത്രത്തിൽനിന്നു നാം ധർമ്മമഹിമയെ മനസ്സിലാക്കുന്നു. അവയിൽ വീരസമാണ് പ്രധാനം. ആദ്യ മുതലായവരുടെ ചരിത്രത്തിൽ അത്ഭുതങ്ങളും മോക്ഷാത്തയും സംഭവസ്ഥിത ഉപദേശം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ വീരസവും ശാന്തസവും പ്രധാനമാണ്. അഗ്നിവണ്ണ ചരിത്രത്തിലും മറ്റും കാമോപദേശവും ശൃംഗാരസമുമാണ് പ്രധാനം. അപവിധാപാദിപ്പട്ടങ്ങളിൽ കരുണം, താദകാദികഥകളിൽ ഖീഭസം, ശുദ്ധിപ്പണക്കാദികഥയിൽ ദാസ്യഭയനകങ്ങൾ, വരത്തുരാമവണ്ണത്തിൽ ശൈലം, മരണസംഭവവണ്ണത്തിൽ അമ്മുതം എന്നീ സെന്ദർബ്രധാനമായി വൃത്തിക്കുറവുണ്ട്. ഇപ്രകാരം സകല പുഷ്പാത്മങ്ങളെയും ഉപദേശിക്കുന്നതും, സകല മനസ്സുകളും, ഉത്തമകർപ്പുലക്ഷണങ്ങളും ചേർന്നതുമായ ഈ മഹാകാവ്യം ഇതുകൊച്ചുങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഉൽകൃഷ്ടമാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം.

മഹാപുരുഷന്റെ പ്രത്യേകിച്ച ചില സംഗതികൾ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിൽ 6-ാം സർഗ്ഗത്തിൽ സ്വയംവരവണ്ണത്തിൽ മാതൃസ്ഥാനം

മറ്റു നാളുകളിൽ ദാമാരുതനെപ്പോലെ ഉപ
 ക്കുവുവാകുന്ന ഈ മതത്തെ 'ദീപശബ്ദോദയ
 ' മൂലമുള്ള ചെമ്പ്രം കണ്ട്, കവിസ്ഥലത്തു
 നിന്നു കാളഭാസൻ 'ദീപശബ്ദകാളഭാസൻ' എ
 ന്നു പേരിട്ടു കൊടുക്കുകയുണ്ടായത്രെ. അഞ്ചാം സ
 ്രത്തിൽ 'വസുസർവ്വതന്ത്രം' എന്നതി
 ലെ സരിത്തം എന്ന പദത്തിൽ ചില കവകൾക്കു
 വിപ്രതിപത്തി തോന്നി ആ പദം മാറാൻ ശ്രമി
 ുമ്പനും, എങ്കിലും അവർക്കിന് സാധിച്ചില്ല
 ന്നും കേൾക്കുന്ന ആറാം സർഗ്ഗത്തിന്റെ പിൽ
 ന്നാൽ ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ അവസാനത്തിലെ
 ആ പ്രസാദം 'എന്ന ഭാഗം സമസ്തതപന
 പ്രസ്താവനയ്ക്കു ചാർത്തുകൊടുത്തതാണെന്നു പ
 താമസ് തുടങ്ങിയ പദ്യങ്ങൾക്കു ചേർത്ത ശ്രദ്ധയു
 ന്നു കാണിക്കുന്ന മറ്റൊരു പദ്യം 'എത്രയോ ഉണ്ട്
 അവയുടെ പ്രാമണ്യം എങ്ങിനെയെങ്കിലുമിരിക്ക
 ഒട്ടു. ഈ കാവ്യരചനയ്ക്കു ചേർത്ത ശ്രദ്ധയ്ക്കു താഴെ
 യ്ക്കെട്ടുകഥകളുടേയും ആവശ്യമില്ലെന്ന് ഇതു വാ
 യിക്കുന്ന സമുദായങ്ങൾ ബോദ്ധ്യപ്പെടാതെക്കി
 യിട്ടു.

അനുക്രമണിക.

1. ഭവച്ചര
- 2 കാളഭാസനം രാജവംശകാവ്യവും
- 3 അനുക്രമണിക
- 4 രാജവംശചരിത്രം

ക ന റ മ ഭ്യ റ ത ള	1—28 ഭാഗം
പ്രസ്താവന	1
ദിലീപചക്രവർത്തി	4
ദിലീപന്റെ രാജഭാര്യ	5
ദിലീപന്റെ വിവാഹം	6
വസിഷ്ഠാശ്രമത്തു	10
വസിഷ്ഠാശ്രമം	13
വസിഷ്ഠദിലീപസംവാദം	15
ക ണ റ മ ഭ്യ റ ത ള	24—45 2
പ്രതാപഭം	34
ജന്മശതകത്തിലുള്ള പട്ടണം	47
ദ ലീപവർമ്മ	80
ദിലീപനും സിംഹാഭ്യം	81
പ്രതാപസുരനും	1.
രാജപ്രസാദഗാനം	44

മു ന 3 മ പ്ര ധ ണ മ	40—64 ഭാഗം
സദഞ്ജിണയുടെ ഗർഭഭരണം	48
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	49
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	51
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	55
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	55
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	58
ന 3 ല 3 മ പ്ര ധ ണ മ	66—84 ഭാഗം
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	65
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	68
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	70
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	70
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	84—108 ഭാഗം
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	84
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	98
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	94
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	100
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	104—128
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	104
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	106
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	108
തമിഴിന്റെ ഭാഗം	121
ക. മലയാളവിലാസം	

രഘുവംശചരിത്രം.

ഒന്നാമദ്ധ്യായം.

പ്രസ്താവന.

വംശം അമ്മരും എന്നപോലെ നിത്യസം
ബന്ധമുള്ളവരായും, പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ രാജാവിൽ
കന്മാരായും ഇരിക്കുന്ന പാശ്ചാത്യരമേശന്മാരെ
വംശമഞ്ജോലത്തിനായി ഞാൻ വരിക്കുന്നു.

അദൃശ്യകൽനീനതവിച്ച രാജവംശം എവി
ടെ? എന്റെ അല്പഗ്രാമിനായ ബുദ്ധി എവിടെ?
ഞാൻ രേഖക്കൊണ്ട് രജ പരാജയത്തിൽ കയ
റി ഭസ്മമായിരിക്കുന്ന സമുദ്രം കടപ്പാനാണ് ആ
ഗ്രാമിക്കുന്നത് മന്ദനം കവിയശസ്ത്ര വേണമെന്നാ
ഗ്രാമിക്കുന്നവരുമായ ഞാൻ ഉയരമുള്ളവക്കുമാത്രം
പാച്ചെടുപ്പാൻ കഴിവുള്ള ഫലത്തിനായി നൈ
ലയത്തുണ സ്രംഭകരയൊരപ്പാലെ പരിയാസപാ
ത്രമായിത്തീരുന്നകാലം എന്നിങ്ങനാലും പൂർണ്ണവിചാര

നാൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള പ്രവൃദ്ധങ്ങളോടുകൂടുന്ന പ്രവേശ
മോറ്റുള്ളി ഈ വംശത്തിൽ വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നു. ഇതു
ചിട്ടുള്ള മതത്തിൽ ചരടിക്കുന്നതാവാം എന്ന് അ
പ്രവേശം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ഞാൻ വരെയെങ്കിലും
പോരാത്തവനാണെന്നിരിക്കും സുസ്ഥിരവംശമാണെന്നു
അടയാളപ്പെടുത്തുക. ചെവികൾക്കടുത്തു വന്ന് ഈ
ചെവികൾക്കടുത്തായി എന്നെ പ്രേരിപ്പിക്കുക നി
മിത്തം അയക്കട്ടെ വംശചരിത്രം വഴിയിലൂടെ അവി
ക്കുന്നു. ജനനമുണ്ടാക്കുക, ശുദ്ധിയുള്ളവർ*, ചെല
സിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നതുവരെ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവ
രും, സമുദ്രവരെയുള്ള കർമ്മങ്ങൾ അധീശനാമാകു
വരും, സ്വർഗ്ഗംവരെ കർമ്മങ്ങൾ മോഴ്സും ഉണ്ടാക്കീട്ടു
ള്ളവരും, വിധിതരംവെണ്ണം അറിയിക്കുക, ഹോമം
ചെയ്യവരും, അർത്ഥികളെ യഥാർത്ഥം പൂജിച്ചിര
ന്നവരും, അപരാധത്തിൽ രക്ഷ ദൈവനം ചെയ്തി

* ജനനശുദ്ധി: ഗോധാനകാവം തുടങ്ങിയുള്ള സസ്ത
കങ്ങൾക്കുണ്ടു ശുദ്ധിയുണ്ടായിട്ടുള്ളവർ എന്നർത്ഥം.

† അഗ്നികൾ: നാഷ്ട്രാഗ്നി, കർമ്മാഗ്നി, അഹധനീ
യാഗ്നി എന്നീ മൂന്നു അഗ്നികളെയും ധർമ്മസ്ഥാനാൽ
സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ജനവരം, കോലം തൊറുഞ്ച ഉണച്ചുയണായിജ
 നവരം, മാനത്തിനായി മനം വളരെ സമ്പാദി
 ക്കുന്നവരും, സ്വസ്തുതിന്നുവേണ്ടി മിതമായി സം
 സാദിച്ചവരും, യശസ്സിന്നുവേണ്ടി അയസ്സുയേറ
 ടകൂടിയവരും, സന്തതൃഷ്ടം രാത്രം ഹൃദസ്ഥാശ്രമം
 സ്വീകരിച്ചിരുന്നവരും, കൈശവരത്തിൽ വിദ്യകൾട്ട
 അഭ്യസിച്ചിരുന്നവരും, യൗവനകാലത്തു വിഷയ
 സുഖം വേണ്ടപോലെ ജ്ഞാനവികാസിച്ചവരും, വര
 ക്കൃതന് മനഃപ്രതിഭയെ സ്വീകരിച്ചിരുന്നവരും,
 ഭട്ടപിൽ യോഗാക്രമംകൊണ്ടു ദേഹവിന്യാസം
 ചെയ്തിരുന്നവരും ആയിരുന്നു ജന്മ രാജവംശമാജര
 കന്മാർ. അവരുടെ വംശചരിത്രം ജ്ഞാൻ പറയു
 ന്നതു, നല്ലതും ചീത്തയും ചേർത്തിവിവരൻ കാരണ
 ഭൂതന്മാരായ സമന്താജാവി രേകിരേണകൊന്നി.
 സ്വപ്നത്തിന്റെ ശുഭിയും അശുഭിയും തിന്തിമി
 ടസ്സംഭവങ്ങളോ കരണനന്തി

5 വിദ്യകൾ: തത്വം, യജുസ്സ്, സംഹാരം, അഥർവ്വം (ഇതിനെ
 നാലു വേങ്ങാർ) നിജകരം, ജ്യോതിഷം, വ്യാകരണം,
 കല്പം, ശിക്ഷ, മനുഷ്യ (ഇതിന്നു മറ്റു വേങ്ങാറുണ്ടാർ)
 ദീക്ഷാസം, സ്മാരണസം, പുരാണം, ഗർഭശാസ്ത്രം
 ഇവകാരം മറ്റേകെ ചരിന്നാലു വിദ്യകൾ.

ദിലീപചക്രവർത്തി

വിദ്യാഭ്യാസം മാനവീയനായി, മനുഷ്യകർമ്മ പ്രണവമനുഷ്യാലയം രാജാക്കന്മാർ ആദ്യനായി, വൈദ്യസം, തത്ത്വം എന്നു പ്രസിദ്ധനായ ഒരു രാജാവുണ്ടായി. ശുദ്ധ മന്തായ അദ്വൈത്തിന്റെ വംശത്തിൽ, പാൽക്കുടലിൽ ചന്ദ്രനെന്ന്പോലെ, ഏറാവും ശുദ്ധീമാനായി ദിലീപനെന്ന് പ്രസിദ്ധനായ ഒരു രാജകുന്ദനങ്ങളായി. വിശാലമായ മാറിടത്തോടും കാളയുടെ സ്കന്ധംപോലെയുള്ള സ്കന്ധത്തോടും ഉന്നതമായ ശരീരത്തോടും ദീർഘമായ ഉഷ്ണമയോടും കൂടിയ അദ്വൈത്തിനെ കണ്ടാൽ കർമ്മപ്രിയപര്യം തന്നെ അറിയാൻ കഴിയും. ഹൃദയവുമായ് ശക്തിയുള്ള ഒരു ദൈവം ഏകത്തിരിക്കയാണോ എന്നു തോന്നും. മഹാമേരുപവൃതം എല്ലാ

* മന: ശ്യാമാനിന്റെ കീഴിൽ സുഹൃത്ത് നാണുപാനായി പരിന്നാമു കൊണ്ടുവന്നത്. അതിൽ ആദ്യത്തെ മനുഷ്യവംശവന്നാണ്.

† മഹാമേരു, ചമ്പരസമുദ്രത്തിൽ മഹാമേരുട്ട ശ്രീമാനായ യാണു മേന്മയ്ക്കു വീപുചന്ദനം വന്നതാണ്. ശ്രീമാനായി മാറ്റി മേന്മയ്ക്കായിട്ട് മഹാമേരു, മഹാമേരുവിന്റെ ഒരു വംശവംശം മഹാമേരുവെന്ന് നാം വിളിക്കുന്ന ഈ ഇനതുസംഗ്രാമം.

വസ്തുക്കളിലൂടെവെച്ച് അധികമായ ബലത്തോടും, സച്ചാതിക്കായിരായ തേജസ്സോടും, ഏല്പം ഉന്നത വസ്തുക്കളിലൂടെവെച്ച് അധികമായ ഉയരത്തോടും കൂടിച്ചിരിക്കുന്ന മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചുറണല്ലോ ഇരിക്കുന്നതിന്. അപ്രകാരമെന്നെ ലീലീപനം ഏല്പാറിപ്പും അധികമായ ബലത്തോടും ഏല്പാ മാജാക്കനാക്കു ഭേദം പ്രതാപത്തെ ഇരിക്കുന്ന തേജസ്സോടും, സകലരാജ്യകാരുണ്യങ്ങളും ഏല്പാ സഭയവും അറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം വരുതായ ബുദ്ധിയോടും കൂടി ലോകമെങ്ങും വ്യാപിച്ചാണ് ഇതെന്നിരുന്നതിന്. ആകൃതിക്കുടത്ത ബുദ്ധിയും, ബുദ്ധിക്കുടത്ത പരിപ്ലവം, പരിപ്ലവനത്ത കർത്താമംഭവും, ആമംഭത്തിനാടുത്ത ഫലപ്രദവ്വിയും ലീലീപനങ്ങളായിരുന്നു. മെന്ദലങ്ങളും സൗര്യങ്ങളുമായ മംജുണങ്ങളും തികഞ്ഞിരുന്ന അദ്ദേഹം ജലജന്തുക്കളും മത്സരങ്ങളും നാനാജന സമുദ്രമനഃപാലം ഉപജീവിക്കുകയും അതിശ്രമിപ്പാൻ പാടില്ലത്തേയനും അഭിഗമിക്കപ്പെടാവുന്നവനും ആയിരുന്നു.

ലീലീപനൻ നമഃ ശിവായ

നവപുണനായ സാരഥിയുടെ മഹാനാമിയെ നന്ദപാലം ശാസിതരവായ ലീലീപനൻ കീഴിൽ

വിന്നിന്ന പ്രജകൾ മനുഷ്യന്റെ കാലം മുതൽ പ്ര
 യാതമായ പദ്ധതിയിൽ വിന്ന് അങ്ങമൊരൂവും തെ
 നിപ്പൊയിക്കുന്നില്ല. ദീർഘൻ പ്രജകളിൽനിന്നു
 കരം പിടിച്ചിരുന്നതു പ്രജകളുടെ അർത്ഥത്തിന്നു
 വേണ്ടിത്തന്നെ ആയിരുന്നു. സൂര്യൻ ഭൂമിയിൽനി
 ന്നു ലഭം ആകയിച്ചപ്പോഴെന്നതു സൂര്യന്റെ ഉണ്ടാക്ക
 ന്നതിന്നായിട്ടാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്നു സൈന്യം
 ആധിപത്യം മാത്രമായിരുന്നു. കർമ്മവിധിയാലേ
 ന്നു ഇദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തിന് ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നു
 ഇല്ല; ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ കടവില്ലാത്ത പ്രവേശിക്കുന്ന
 ബുദ്ധിയും, പക്ഷിൽ കലാശ്ചന്ദ്ര അങ്ങനം. നിത്യ
 യമമായ മന്ത്രാലോചനയും ഗംഭീരമായ അഭിനയി
 യിൽ മന്ത്രാലോചനയോടൊത്തായ ഉള്ള ദി
 ലീപന്റെ കാഴ്ചക്കാരെക്കൂടി ഇങ്ങനെയെന്നതായ പ
 ലംകൊണ്ട് ഉറപ്പിക്കപ്പെടേണ്ടതായ പൂർണ്ണമായ
 സനകർഷണമെല്ലാം പലസംഗീതകാണു മാത്രം ഉ
 പാച്ചിടയങ്ങവയായിരുന്നു. ദീർഘൻ ആനുകൂല്യ
 ചെയ്തതു മീതനായിട്ടില്ല; ധർമ്മശാസ്ത്രമുള്ള രോഗാ
 ദിബാധകളുണ്ടായിട്ടില്ല; ധനം സമ്പാദിച്ചതു പ
 ബുദ്ധകാണു. സുഖമനുഭവിച്ചതു രോഗമുണ്ടായിട്ടു
 ള്ള മരണമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും മരണം, ശക്തിയു

ബാഹിതനിടം കൂക, സ്വാഗമുണ്ടായിരുന്നിടം ആ
 മദ്ധ്യരേഖയില്ലായ്മ, ഇങ്ങിനെ ദിലീപന്റെ ഗുണ
 ങ്ങൾ മഹാമഹാ ഗുണങ്ങളാകട്ടെ ചേർന്നിരുന്നതി
 ന്നാൽ സദാമാദരനരകപ്രേരണയെ അഭ്യസ്യം യോ
 ജിച്ചിരുന്നിരുന്നു. വിഷയങ്ങൾക്കു വശപ്പെടാതെ
 യും, വിദ്യകളുടെ കലകളും, ധർമ്മത്തിൽ താല്പര്യ
 രേഖാകൂടിയും ഇരുന്നിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്നു മദ്ധ്യ
 ങ്ങളെയുള്ള വൃദ്ധരും* തികഞ്ഞിട്ടുണ്ടായെന്നു. വി
 നയം ഉണ്ടാക്കുക, കഷ്ടിക്കുക, ഭരിക്കുക എന്നീ കൃ
 ത്യങ്ങളെ നിയ്ക്കുക കാരണം, ദിലീപനായിര
 ന്നു പ്രജകളുടെ പിതാവ്; യഥാർത്ഥപിതാക്കന്മാർ
 ജനനത്തിന്നു മാത്രം കാരണമായതേയുള്ളൂ ദിലീ
 പൻ മദ്ധ്യമേയെ നിലനിർത്തുവാൻവേണ്ടി മാത്രമാ
 യിരുന്നു അപാരധികളെ ശാഷിച്ചത്; സന്തതയു
 ങ്ങാവൻ മാത്രമായിരുന്നു വിവാഹമേചയ്ക്ക്; ഇ
 തുകാരണം പുരുഷാരമായ അന്ധകാരങ്ങളുംകൂടെ
 അദ്ദേഹത്തിന്നു ധർമ്മമായിട്ടാണ് വന്നുചേർന്നത്

* വൃദ്ധരും. പൗരാണികന്മാർ, ജനാസൂയൻ, ധർമ്മ
 ജൻ, യഥാപ്രമാൻ ഇങ്ങിനെ വൃദ്ധന്മാർ നാലുതരം,
 ആദ്യത്തേ കൂന വൃദ്ധന്മാർ ദിലീപനുംപോലെ ചിത്രശാ
 ലനങ്ങളിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

യോഗത്തന്നെ വേണ്ടുന്ന ധനങ്ങളെക്കൂടിയും ഭൂമിയ്ക്ക്
 ടിന്നെടുത്തു ഹരിജനം കഷ്ടപ്പെട്ടു വേലകളുടെ
 തൃപ്തിക്കായി അദ്ദേഹം യോഗം കഴിച്ച് വേലകളുടെ
 രാജാവായ ഇന്ദ്രൻ വയസ്സുവേണ്ട പ്രലോകത്തിൽ
 സ്വസ്ഥത വരുത്തി ഇപ്രകാരം ദിലീപൻ ഇ
 ന്നും അധർമ്മത്തിന് സമ്പത്തുകളെ മാറാൻ ചെയ്ത
 ണ് പ്രലോകത്തെയും ദൈവലോകത്തെയും കണ്ടുപിടിച്ചു
 ദിലീപൻ മറ്റൊരു കാര്യം ചെയ്യുന്ന കാര്യം ദൈവത്തെ
 കണ്ടു ക്രിയ ചെയ്തു ദൈവത്തെക്കണ്ടു വാക്കുതന്നെ
 കേൾപ്പാൻ അർഹിക്കുന്നല്ല ഇതു കാരണം മറ്റൊ
 രു മാർഗ്ഗം അദ്ദേഹം തന്നെ യോഗത്തിൽ
 അധർമ്മത്തിൽ കഴിഞ്ഞല്ല ദിലീപൻ വയസ്സു
 യ്ക്കു വയസ്സ് വരുവാൻ അധർമ്മം ചെയ്താൽ
 കളി കളിക്കുന്നവരെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതല്ല ഉഷ്ണ
 നായാടും ദൈവവാനായാൽ വാസ്തവം കളി കളി
 കളി നായാടാൻ അധർമ്മം ചെയ്താൽ ദിലീ
 പൻ ദൈവം കാട്ടിയതല്ല ഇപ്രകാരം പഞ്ചഭൂത
 ത്തെ തൃപ്തിക്കുവാൻ ചെയ്തതല്ല യോഗത്തോടു
 കൂടിയായിരിക്കണം ദിലീപനെയും സൃഷ്ടിച്ചത് അ
 ത്തുകൊണ്ടു തന്നെയല്ല അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു വീട്ടാ
 യ്ക്കുണ്ടാകും പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങൾ വരുടെ

പാദപാദകാമത്തിന്നു കരളമായി പരിണമിച്ചിരുന്ന
 ന് ദിലീപരജ്യത്തിന്റെ മതിൽ സമുദ്രതീരമായി
 തന്നു. സമുദ്രം കിടക്കുമായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ലൂമി
 ന്ന മുഴുവൻ ഒരു രാജധാനിയെ പരിചരിച്ചെന്നതു
 വേദാലയ മന്ത്രശാസനകൂടാതെ ആദ്യം രക്ഷിക്ക
 കയ്യും ചെയ്യും

ദിലീപൻ റവി വർമ്മ

കാലത്തന്നു ദിക്കിന്നു എന്നതുപോലെ ദി
 ഷിണ്യത്താൽ അനപഥമായ സുദിക്കിന്നെയെന്നു
 പ്രസിദ്ധമായ വേദാദർശിനു ഗോധരാജകന്യക
 ദിലീപനു പണിയാക്കി വന്നു. അന്നുചുമത്തിൽ
 ചാർച്ചാജനം വളരെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, മധ്യ
 സ്ഥിതിയായ സുദിക്കിന്നെയയും രാജലക്ഷ്മിയേയും
 മന്ത്രമാണ് ദിലീപൻ ധർമ്മപണിമാരായി കരുതി
 യിരുന്നതാണ്. തനിക്കു സമുദ്രമായ സുദിക്കിന്നയിൽ
 വിചാരിച്ച കാലങ്ങളിൽ പുത്രനാണുവാഞ്ഞതുകൊ
 ണ്ടു പുത്രനാണുവെന്ന സങ്കല്പം ഫലിക്കാതെ കാ
 ലം കരെ കഴിച്ചു. എന്നിട്ടും ഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടായി
 കോണായ്ക്കൽ സന്നത്യന്തരം സമുദ്രത്തോടു ചെ
 യ്യാനായി ഭൂതദൈവത്തെ മന്ത്രിമാരെ ഐല്പിച്ചു. ബ്ര

മാവിനെ പുലിച്ചു* കലഹമുണ്ടായ പസിഷ്ഠന്റെ
 ആശ്രമത്തിലേക്കു രാജാസമേതനായി ദിലീപൻ
 ചുറ്റപ്പെട്ടു

പസിഷ്ഠശ്രമയോഗം

വർഷാലത്തുണ്ടാകുന്ന കാർമ്മയത്തിന്റെ
 ഉപരികാഗത്തിങ്കൽ മിന്നൽപ്പിണക്കം മഹാമോഷ
 ള്സ് കയറിയതിന്നുശേഷമേതെങ്കിലും മഹാമോഷ
 ഗംഭീരമായ ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിടുന്നതും ആയ ക
 ലാപത്തിൽ കയറിയതാണ് രാജഭവതിമാർ പസി
 ഷ്ഠശ്രമത്തിലേക്കു ചുറ്റപ്പെട്ടത് ആശ്രമകാവ്യവ
 തരണം വന്നുപോകുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടതെ
 കമ്പടിക്കാമെ വളരെതൊന്നും കൂടെ കൊണ്ടുപോ
 യിരുന്നില്ലെങ്കിലും സദാക്കിന്നാദിലീപന്റെ ഭാ
 ഭ്യംവെക്കുകയുണ്ടായി അദ്ദേഹം നാലുപുറവും സേന
 യാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നു കാണുകയും
 തോന്നിയില്ല. പനമരകളിൽ തട്ടി മന്ദതയെ
 പ്രാപിച്ചതും, സുഗന്ധമുള്ള പൂക്കളിൽ തട്ടി പൂ
 പരംഗത്തോടു കൂടിയതും, പനമരങ്ങളിൽ തട്ടി

* സൂര്യകർമ്മായാഗം ബ്രഹ്മാവിനെ പുലിക്കുന്നതു സന്തതി
 ക നല്ലതാണ്

† രാജാസമേതനായി എന്നു അർത്ഥം.

പരൻപരയുടെ സൗമ്യത്വത്തോടു കൂടിയതും ആയ
കാരാകാശം ഈ രാജദമ്പതിമാരെ വഴിയിൽ വെച്ചു
സേവിച്ചിരുന്നു. മഥപത്രങ്ങളുടെ ശബ്ദം കേട്ട് (ഇ
തിമുഴക്കമൊന്നെന്നു ശങ്കിച്ച്) ഉപോഷിതങ്ങളോടു കൂ
ടി സന്തോഷിച്ചും രാജാവിനേയും മാണിയേയും
കണ്ടു വിസ്മയിച്ചും മയിലുകൾ പുറപ്പെട്ടവിടുന്ന
അധീമന്ധകരയും മനോഹരരെയും ഇരിക്കുന്ന
‘കേകാ’വങ്ങൾ അവർ കണ്ണുസമുദയത്തു കെട്ട
ത്തു. ഈ യാത്രയിൽ പ്രാത്ഥനാസിദ്ധിയെ സൂചി
പ്പിച്ചു കൊണ്ടു പോകുന്നവഴിക്കു കാരാ വീശിയി
രുന്നു. വര്യഭഗവാന്റെ ഈ അനുകൂലത കാര
ണം കതിരയുടെ കളവുകൾ കൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടിട്ടു
ള്ള പൊടിപടലങ്ങൾ സദിക്കുന്നതുടെ കുറുനുക
ളിലും, ദിലീപന്റെ തലപ്പാമ്പിത്തലും സ്തംഭിക്കു
ത്തെ കഴിഞ്ഞു. മഥരാത്രിയിൽ അല്പം അകലെ
പോയിനിന്നു മഥത്തെ വീക്ഷിക്കുന്ന ദൂതങ്ങളുടെ
ഏണകളിൽ രാജാവെടത്തും സദിക്കുന്നതും തമ്മി
ലും, മനേനും ദിലീപനും തമ്മിലും ഉള്ള അക്ഷി
സാമ്യവും അന്യോന്യവും നോക്കിക്കാണാൻ രാജദമ്പ
തിമാർ ഈ യാത്രയിൽ അവസരം കിട്ടി. തങ്ങളു
ടെ സമൂഹം കൊണ്ടുതന്നെ ആകാശത്തിൽ ഇണി

പ്രാണതേരണമർദ്ധ മകളി മനോഹരശ്വം പുര
 പ്പെട്ടവിലെന്ന വണരംകേഴികളെ ഇടയ്ക്കിടെ മ
 ലം ഉയർത്തി അവർ നോക്കി അഗം മചയ്തിട്ടുള്ള
 വരനെ പശുബന്ധസ്സംഭരണമുറകന്നു ജ്ഞയമുള്ള
 ഭോട കൂടിയതും, താൻ വണ്ടു ബ്രാഹ്മണൻ ഭാനം
 മെന്തും ആയ ഗ്രാമങ്ങൾ അന്ത്രമല്ലെങ്കിൽ അ
 വിടവകെ കണ്ടാനുജായമന്നു. മലിപലൻറ ര
 മം ആവക ഗ്രാമങ്ങളിൽകൂടി കടന്നുപോകുമ്പോൾ
 അവിടെയുള്ള കർമ്മകളുടെ ആഗ്രഹം മുതലായ സ
 ക്ഷാരങ്ങളും സപലങ്ങളായ മലകളെ ആശീർവ്വരണ
 മും അഭ്യർത്ഥം സ്വീകരിച്ചു മഥമാഗ്നിക്കെന്നൊക്കെ
 ഉള്ള അമരപ്പൊയ്ക്കകളിൽ തിരമൊലകളുടെ അടികൊ
 ന്നു മലധിനുകൾ തട്ടിത്തണഞ്ഞിരിക്കുന്ന അമരപ്പ
 കളുടെ സ്വനിശ്വാസതുല്യമായ സുരഭിമന്ദിരത്തെ അ
 ളർ അനുഭവ മ്ല വൃദ്ധന്മാരായ ഗോപന്മാർ വെണ്ണ
 കനയ്ക്ക് തിരുമുൽക്കാശമവയ്ക്കു തൊഴുത്തുനല്ലുമ്പോൾ
 വനമാഗ്നിക്കുവുള്ള വൃക്കങ്ങളുടെ ചേർ ചോദിച്ചു
 ന്ന് ഭാമദേവതിമാർ അവരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചത്
 മഞ്ഞില്ലാത്ത ദിവസം ചിത്രാനന്ദകൃഷ്ണ ചന്ദ്രനും

* മലകളെസന്ധിക്കുക പെണ്ണുമാന്തിൽ ചന്ദ്രനെ ശോ
 മ കൂടാതെ.

തമ്മിൽ ചേരുമ്പോൾ അവർക്കുണ്ടാകുന്ന കറുപ്പി ശുദ്ധവേഷ്ടനാശമായി ചേരുന്ന സൂക്ഷ്മിണാദിപ്രപഞ്ചങ്ങളായി പ്രിയദശനം, ബുദ്ധോപദേശം ആയ ദിപീപൻ വഴിയ്ക്ക് കാണുന്ന രംഭം വസുവിനേയും മേൽക്കൂ കാണ്മിച്ചുകൊടുത്തും സല്ലാപിച്ചും തന്ത്രചെയ്യുകയാൽ വഴിപോയതെ അറിഞ്ഞില്ല ഇങ്ങനെ സമ്പ്രദായം അടുത്തപ്പോൾ തേർ വലിച്ചു തളിർ കതിരുകൾക്കു കൂടി ഈ രാജദിവ്യകാരൻ ജിഹ്വിയനായ വസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിലെത്തി.

വ സി ഷ്ഠ രാ ഹു രം.

ഈ ആശ്രമമാകട്ടെ സമ്പ്രദായമുള്ള, വനമദ്ധ്യങ്ങളിൽ പോയി പൂജും ചമതയും ഫലങ്ങളും കൊണ്ടു നടക്കുന്നവരും, ആശ്രമത്തിലെ അടുത്തു നായ അഗ്നിയായ് ഏതൊക്കെപ്പെട്ടവരും, ആയ മഹർഷിമാരായ് നിറയപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ ആശ്രമത്തിന്നു ചുറ്റുമുള്ള ഖാലവൃക്ഷങ്ങളുടെ തടങ്ങളിൽ മുറികമ്പുകൾ അല്ല മൃഗ നനച്ചിട്ടുള്ള വെള്ളം കുടിപ്പാൻ വരുന്ന പക്ഷികൾക്കു വിചാരം ഇനിപ്പറയായി അവർ പാൻമാറിനില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. വെയിലാറിത്തുക്കൊണ്ട് അടിച്ചുകൂട്ടിയ വരി

ഞാൻ ജാതിക്കുടിയെ വെട്ടിക്കൊണ്ടു ചെന്നു കിടന്നു
 ഭൂഗണനം അതുവരെയെന്നതു കാണുന്നതാണെന്നു.
 അതു പ്രണയം കഴിഞ്ഞു കയറി എന്തും പറയും
 കൗതുകം അറയ്ക്കുന്ന മോക്ഷപ്രവൃത്തികളെ ഗന്ധ
 നേതാർക്കു ചുരുവു നാൽ ഇളക്കപ്പെട്ട പുക എന്തു
 പ്രാണത്തിന്നു മുകുമാരു വരുന്നവരുടെ പാവത്തെ
 കളഞ്ഞു അറക്കു ചുറ്റി വരുന്നതെന്നു ദലീ
 പൻ എന്തുതരം സമീപ ചുറ്റുവാൻ കഴിയില്ലെന്നു ത
 മിപ്പു നീക്കുവാൻ അമ്മാളുയർത്താമെന്നു ചുറ്റു പന്താ
 നെ അമ്മിൽ പന്താക്കി പന്താക്കുതടയെന്നു ഇ
 ന്നവരുടെ മുമ്പാകെ കണ്ടു ചുറ്റുന്നവരും ക
 ള്ള ചുറ്റുവരും സൂര്യനായ മഹാമിശാർ,
 നീതന്മാസ്ത്രംകൊണ്ടു സൂര്യനായ്ക്കുളളെ ഏല്പാഴും
 കാണുന്നവരും, പൂജനം സമാധാനം എന്തു ദലീ
 പൻ യഥാർത്ഥം സൂര്യൻ സൂര്യനായ
 ന്നു ചുറ്റുന്നവരും അതവൻ സമാധാനമായി
 സ. രാമസമീപനായ അന്നിയെപ്പോലെ പൊക്കി
 കുന്നു വസുന്തരമിടിയെ എന്തു ഗാഢവതിമാർ
 ചെന്നുകണ്ടു അവിടെ വസുന്തരമിടിയെ ചുറ്റയും അമ്മ
 സന്തീദ്രവയുടേയും പാദങ്ങളിൽ നടുക്കിപ്പു അ
 വർ സുന്ദരവർത്താടെ പാദങ്ങളിൽ മരിച്ച അന്ന
 ഇമ്മിടികളും ചെന്നു

வாசித்து விட வேண்டும்.

[illegible]

“தெய்விகமாயும் தரணயிகமாயும் உய்ந்த சிறு
புதுநகரங்கொடைக் கிரிவிடமிடையிலுள்ளதாய்த் தி
ருநாவதி ஐயக்கரையோடு, ஐயநல்ல தாதுரோகையோ
டேத் தகையதெல்லாதா துறவரால் தெய்வமாயும் உய்ய

* കേന്ദ്രപഞ്ചായത്തിൽ മാരകപദാർത്ഥങ്ങളെ ആപത്തിൽനിന്നു വൃത്തിയാക്കും, ഇഷ്ടപ്രാപ്തിക്കും ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്രതിപാതിക്കുന്നു.

3. സപ്തമി, അമാവാസി, സുഹൃത്ത്, കോരം, മാതൃദിനം, എല്ലാം
വെച്ചു ഏകദേശം 1000 രൂപയുടെ ഏകദേശം.

നിന്തിരുവട ഓരോ ഫലപ്രാപ്തിക്കായി മറ്റൊരു
 യിയാൽ കണ്ടെത്തുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ ഏന്റെ ശരങ്ങൾ
 ഉള്ളടി ജയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഏന്റെ ശരങ്ങൾക്കു ഓ
 യ്ക്കുപക്ഷത്തുള്ള ജയിപ്പാറോ ശക്തിയുള്ള നിന്തിരു
 വടിയുടെ മന്ത്രങ്ങളാണെങ്കിൽ മൂർത്തിക്കു പ്രായാ
 ഗിച്ചാലും ശത്രുക്കളെ ഇല്ലാക്കാക്കുന്നുണ്ട് മേറാ
 വായ നിന്തിരുവട വിധായകവെണ്ണം മോദിക്കുന്ന
 ഹിവിസ്സു വൃഷ്ടായ, പരിണമിച്ച വയമിളാ
 ഞ്ഞാൽ ഉണങ്ങിപ്പോകുന്ന സസ്യങ്ങൾക്കു പച്ചു
 വരുത്തുന്നു.* ഏന്റെ പ്രജകൾ പുരുഷന്മാരു
 മ്പ്രവരം മൃഗാധിപതിക്കെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിന്നു ശേ
 ഷമേ മരക്കാരുള്ള. അർവക് അന്തവയംകൊ
 ണ്ടോ, അർവയംകൊണ്ടോ, ഏലികൾ വാറ
 കൾ മുതലായവയെക്കൊണ്ടോ യാണ്ടാജവദ്വയം
 ഉണ്ടാകുന്നല്ല നിന്തിരുവടിയുടെ ബ്രഹ്മരത്നസ്സു
 തന്നെയാണു് ഇതിന്നുറക്കകു കാരണം. ഇപ്രകാ
 രം നിന്തിരുവടി ഏന്റെ ശ്രേയസ്സുകളിൽ ഏപ്പോ
 ഴം ശ്രദ്ധേയമുണ്ടെങ്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഏന്റെ സ
 വത്തുകൾ ഏങ്ങിനെയാണു് ആപത്തകൾ മേൽ

* ജഗതിൽ പ്രക്ഷേപിക്കുന്ന ആളെങ്കിലും അടിച്ചതിൽ
 പ്രവേശിച്ച വൃഷ്ടകളെ ജനിപ്പിക്കുമെന്നു പ്രമാണം.

അദ്ദേഹൻ വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്നത്തെ ഇപ്രകാരം
 മേലേണക്കിപ്പറന്നിരിക്കുകയും ചെയ്ത വ്യക്തികൾക്കുവേണ്ടി
 ലഭിച്ച ഇവർ പ്രസവിച്ച് എന്തിന്നു സഭാസഭയായ ഒരു
 വ്യക്തി ഉണ്ടാവുന്നതാകുന്നുണ്ട്, മറ്റൊരു പ്രസ
 വികനെന്നും ദീപ്തികൾ നാണയം ചെയ്യുന്നതും ആയ ഭൂ
 മി എന്തിന്നു സഭാസഭയെന്നു തന്നെല്ല. എന്തെങ്കിലും
 ലം കഴിഞ്ഞാൽ പിതൃകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ആരും ഇ
 ല്ലല്ല എന്നു വിചാരിച്ചു പിതൃകൾ സങ്കടപ്പെട്ട്,
 അവരുടെ ദീപ്തികൾക്കും തട്ടി ചുട്ടുപരിചെയ്തതി
 ന്നു ശേഷമേ പിതൃകർമ്മങ്ങളിൽ അവർ കൊടുത്തു
 വന്നു ഉദിക്കും അന്നുവേണ്ടുന്നതല്ല. അതുമാത്രമല്ല
 അവരെ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്ന വിധം ഈ വ്യക്തി
 നും കാരണം മതാധികാരികളായവർ അവർ ചെയ്ത
 ന്നുവെല്ല. ചിലേടങ്ങളിൽ പ്രകാശം കിട്ടുകയും ചിലേ
 ടങ്ങളിൽ പ്രകാശം കിട്ടാതെയും കിടക്കുന്ന ലോകാ
 ലോകപദ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചാലോ യോഗം ചെയ്താൽ
 പാപം തീർത്ത് നിൽക്കുന്നതായാടും സന്തതിയല്ല

* ലോകാലോകമെന്ന പദ്യം മൂന്നുകാലത്തിലാണെന്നും സൂര്യന്റെ ഇരുപദ്യത്തിൽ ഉള്ളിൽ ലോകം മൂന്നുകാലം ഉള്ളിൽ വെളിച്ചവും വന്നു ഇതിന്നു അർത്ഥം പ്രകാശം.

യ്യായൽ മനോവ്യസനം നീരാഞ്ഞ ഇരുട്ടിൽ കെട്ടുമാണ് ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത് തപസ്സും ഭാരവും ചെമ്പുണ്ടാകുന്നതായ വൃണ്ഡം പരലോകത്തിൽ മാത്രമുണ്ടാല്ലോ സുഖത്തെ യുണ്ടാക്കുന്നത് ശുദ്ധകലത്തിൽ ജനിക്കുന്ന സ്വന്തത്തിയാകട്ടെ പരലോകത്തിലും ഇഹലോകത്തിലും ഒരുപോലെ സുഖത്തെ യുണ്ടാക്കുന്നു. നിന്ദിതപതി സ്ത്രീഹൃദ്യ പനമു വളയ്ക്ക ഒരു ബാലവൃക്ഷം ഫലിക്കാതിരുന്നാൽ അതിനെക്കണ്ടു ഭാഷിക്കുന്നതുപോലെ സ്വന്തത്തിയില്ലാത്ത ഏതൊ കണ്ടിട്ട് ഒരു പ്രകാരത്തിലും അങ്ങുന് ഭാഷിക്കാതെ ഇവിപ്പാൻ സംഗതിയില്ല കളപ്പകാരത്തെ ഒരു ദിക്കിൽ കെട്ടിയിട്ടുള്ള ഗജത്തിന് അതിന്റെ കെട്ടുകാറി ഏതുപ്രകാരം ഉപദ്രവം കൊടുക്കുമോ അതുപ്രകാരം ഏറിക്ക ഏതൊ മൂന്നാമത്തെ കടം* അസമ്യമായ വീഡയെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ഏറിക്ക പിതൃകളുടെ ജ്ഞാതാത്നാന്ന മോചിപ്പാനുള്ള വഴി ഇന്നതാണെന്നു വിധിപ്പാനുള്ള അഹ

* മേവന്നുള്ള മൂന്നു കടങ്ങളിൽ ഭൃതികളുടെ കടം ബ്രഹ്മചര്യക്കേടാണ്, ദേവകളുടെ കടം യാഗാഘോഷവും, പിതൃകളുടെ കടം സ്വന്തത്തിക്കേടാണ് തീക്കേടാണെന്നു.

ത നിന്തിരുവടിക്കാണ് ഇഷ്ടപരകവംശത്തിൽ ഉ
നിവൃദ്ധക് ഇല്ലാത്തതിനെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുപ്പാനു
ള്ള ശക്തി അവിടുന്ന് അധീനമാണല്ലോ

ദിലീപന്റെ മേൽപ്രകാരമുള്ള നിവൃദ്ധനെ
ഒരു കേട്ട്, ഉഷാക്കൊണ്ടിരിക്കാതെ കിടക്കുന്ന മ
സ്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയ കയംപൊല, ധ്യാനനിഷ്ഠ
യിൽ കണ്ണിരിക്കാതെ വസ്ത്രമധിഷ്ഠിത നേരം
ഉയർന്ന്, ചിത്തത്തെകാശ്വത്തോടെ ദിലീപന്റെ സ
ന്നിധിയിലുത്തപ്പതി അലോചിച്ച കാരണം ഗ്ര
ഹിച്ചതെന്നു ശേഷം ഇപ്രകാരം പറയട്ടെ.

“ചണ്ഡൻ അണ്ഡൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പോയി ഇ
ന്ദ്രനെ സേവിച്ചു ഭൂമിയിലേക്കു മടങ്ങിവരുമ്പോൾ
വഴിയിൽ കല്പകൃഷ്ണന്മാർ നിഴലാൽ കരമധ
ന ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ ഇതുസ്തോതയായ മറുക്കി
യെ വിചാരിച്ച് ധർമലാപത്തെ” യെപ്പെട്ടു പ്രദ

ക ദിലീപന്റെ പുത്രികനായി ഇഷ്ടപരകവംശം പെരു
മുളി സുതപാശത്തിൽ ഒരു മാലാവുണ്ടായിരുന്നു.

“ഇതുസ്തോനാനന്തരം മാതാപിതാ വേഷമാണെന്നു
അഭ്യൂഹിപ്പിച്ചു. അതിനെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനു
ന്നുമുള്ള ദോഷമാണ് ധർമലാപമെന്നതുകൊണ്ടു
നന്ദോദിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ക്കിണറയായ കാരയേനയിന്നു ആദിമീനാദന
 അമ്മൻ ചേഗം ദൂലാകരത്തെ തിരികുകയാണു
 ഉണ്ടായത് അവളെ അനാദിമുത്തുകൊണ്ടാണ്
 അമ്മയുടെ ഇഷ്ടപ്രാപ്തിക്കു തടസ്സം ചാരിടുന്നത്
 പൂജ്യന്മാരെ പൂജിക്കാതിരുന്നാൽ ഇഷ്ടപ്രാപ്തിക്കു വി
 ഘ്നം വരുമെന്നു പാത്രങ്ങളെല്ലാം കാരയേനയി
 ന്നു ചെയ്ത കണ്ടു ദൈവമുദാഹരണം വരുത്താമല്ലോ
 എന്നു വിചാരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അപ്പോ വരുണകു
 ഗവൺ ദീഗംകാലംകൊണ്ട് അപസാറിക്കുന്നതാ
 യ ഒരു യാഗം തുടങ്ങിത്തന്നു ഏതാദിദൈവമുദാ
 വൃത്തം കൊടുപ്പുന്നതും പാതാളത്തിൽ പോയതി
 ക്കയാണ് പാതാളത്തിൽ പോയി അവളെ കണ്ടു
 കളയാമെന്നുവെച്ചാൽ പാതാളത്തിലുള്ള പ്ര
 ദേശമാറ്റങ്ങളൊക്കെയും പാമ്പുകൾ വന്നു തിടുത്തു
 കുടപ്പാൻ പാടില്ലാതെയും ആക്കിയിരിക്കുന്നു. എ
 ന്നാലും ഒരു നിവൃത്തിമാർഗ്ഗം ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്
 അമ്മൻ ഭായ്യയോടുകൂടി ശുചിയായിട്ടു കാരയേ
 നയിന്റെ കൈയെ പ്രതിനിധിയായി സേവിക്കുക
 അവർ സന്തുഷ്ടന്മാരാണ് ഇപ്പോൾമുണ്ടാകും.”

വസിഷ്ഠമഹർഷി ഇപ്രകാരം പാത്രമുണ്ടാക്കി
 അപ്പോത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്നു ദൈവമുദാ

കൊടുക്കുന്ന നന്ദിനിന്മേലേ പേരെടുക്കിയ പശു വ
നന്മകളിൽനിന്ന് അവിടേക്കു വന്നു. തളിപ്പാലം
ലെ സ്ത്രീകൾക്കുതോടും ഇളംചുവപ്പോടുംകൂടിയ നിറ
ത്തോടും, സസ്യോസമയത്തെ ബാലചന്ദ്രനെപ്പോ
ലെ നൊറിയേൽ വളത്തു വെളുത്ത തെളിത്തോടും
തോടും, കടലോരം വലുത്തായിരിക്കുന്ന അവിട്ടിൽനി
ന്നു തന്നെ കട്ടിയെ കാണുമ്പോൾ ചുരുങ്ങുവരുന്ന
തായ ഇളംചുവപ്പോടുംകൂടിയതും അമൃതസ്വരനത്തേ
ക്കാൾ* ശുദ്ധീകരണത്തും ആയ ക്ഷീരത്തിന്റെ പ്ര
വരണമെന്നൊരു ദ്രവ്യം നന്നമല്ലെന്നൊരു കളവു
കാണിക്കാണ്ടിളകി തുടയിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന പൊ
ടികൾക്കൊരു തീക്ഷ്ണസ്വരശുദ്ധിയെ† ദീപിപ്പുന്നു
ദാനം ചെയ്യുന്നതും വരുന്ന കരദയനവിളനാ
മകളായ ആ നന്ദിനിന്മേലേ കണ്ടിട്ട് ശകുനത്തനായ
വസിയ്ക്കുമ്പോൾ തെളിപ്പുസമീപത്തുള്ള അടുക്ക

* മാതൃകയുടെ അവസാനത്തിലുള്ള കട്ടി അവർഗ്ഗ
സ്വരം.

† പശുവിന്റെ കളവുകൊണ്ടുണ്ടായ പൊടി ദേഹ
ത്തേ സ്പർശിച്ചാൽ തീക്ഷ്ണസ്വരവുമുണ്ടായ ശര
സ്വരം. ഇതിനെ വായുസ്വരനെന്നു പേർ.

യോടെ നില്ക്കുന്ന രാജാവിനോടു വീണ്ടും ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

“പേട ചാഞ്ഞപ്പോൾത്തന്നെ ഈ കല്യാണി യായ പശു നമ്മുടെ അടുക്കെ വന്നതുകൊണ്ട് ഇ ഷ്ടപ്രാപ്തം താമസമില്ലെന്നു തീർച്ചയാക്കാം. വ ന്നപ്രദാനങ്ങൾക്കുതക്കമുണ്ടു വൃത്തി നിവൃത്തിച്ച് അ ണ്ണന്ന് ഈ പശുവിനെ അനുസരിച്ചു നടന്നു വിദ്യ യെ അഭ്യാസംകൾക്കുണ്ടെന്നുപോലെ പ്രസാദിപ്പിക്ക ണം. അങ്ങന്ന് ഈ പശു ഭരേദത്തുനിന്നു പുറ ണ്ണെടുത്തോൾ കരുതിച്ചു പുറപ്പെടുകയും, നില്ക്കു ന്നോൾ നില്ക്കുകയും വേണം. ഇരിക്കുകയോ കിട കുകയോ വേണമെങ്കിൽ ഈ പശു കിടക്കുമ്പോൾ ചെയ്യാം. വെള്ളം കുടിക്കണമെങ്കിൽ ഈ പശു വെള്ളം കുടിക്കുമ്പോൾ ആവാം. ധൂവു ചകരി യോടുകൂടി ഇവളെ പൂജിച്ചു രാഹിതല സമ്പാദന ന്നോളം അനുഗ്രഹിക്കുകയും, ദൈവകണനം ഭടങ്ങി വരുമ്പോൾ ഏതിരേഖകയും ചെയ്യണം. ഇപ്ര കാരം അങ്ങന്ന് ഇവൾക്കു പ്രസാദമാകുന്നതുവരെ പൂജിക്കണം. അങ്ങയ്ക്ക് അർചനയും ഭവിക്കട്ടെ. അ ന്നെയുടെ അർപ്പണപ്പോലെ അങ്ങനേ പുത്രവാന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായി ഭവിക്കുക.”

ശിഷ്യൻ ശാസ്താവായ വസിഷ്ഠന്റെ ഈ
 ആദേശത്തെ തോർച്ചയാടുകൂടി താൻ വണങ്ങി സ
 നേന്ദ്രശതാർദ്ധത്തിൽ കൈകൊണ്ടു അധർമ്മം നാ
 സ്ത്രയായപ്പോൾ ബ്രഹ്മപുത്രനും സൂതൃതവർക്കുമായ
 മഹർഷി ശ്രീമാനായ നാമോഹം കടക്കുവാനായ
 ദൈവമൂ കല്പശാസ്ത്രംകൊണ്ടു പ്രതാപനഷ്ടാനന്ദം
 ഇന്നുപോലെ വേണമെന്നു ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വസിഷ്ഠ
 മഹർഷി താഴെയാഗ്രഹായ ആഹാരസാധനങ്ങളും ഭ
 ങ്ഗണസാധനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുവാൻ തപസ്സു കര
 കൊണ്ടു താൻ സ്വർഗ്ഗക്കുമായ ജനനവകുലയും ദി
 ലീപനം പ്രതാപമുദായതിനാൽ പ്രതത്തിങ്കൽ യോ
 ഗ്യമായ പലമുഖദീകൾ ഭംഗണത്തിന്നായിട്ടും ദി
 ഭിശയ്ക്കു കിടക്കുവാനായിട്ടും കൊടുത്തു ദിലീപൻ
 പ്രതികൂലവതായ വസിഷ്ഠൻ എപ്പോഴും ചെല്ലു വ
 ണ്ണശാലയൽ മറയ്ക്കുവാനായി ദിഭിശയ്ക്കിൽ
 കിടന്നു. വസിഷ്ഠശിഷ്യന്മാരുടെ വേദോപയോഗം
 കൊണ്ട് ദൈവസംഗമമായി ദൈവപ്പെട്ടു നാശ
 അവടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

വൃതരഹിതം

പ്രഭാതമായപ്പോൾ ഗന്ധപുഷ്പമാലാഞ്ജനമെ
ക്കൊണ്ടു സൂക്ഷിക്കുന്ന പശുവിനെ ചുമ്പിക്കയും, പശു
ക്കളിയെ കടിപ്പിച്ചു കെട്ടുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം
മരജാവ് വസിയ്ക്കുകയ്ക്കു പശുവിനെ വനത്തിലേക്കു
നേരുവരൻ വിട്ടു. പതിവ്രതമറമിടവെച്ച് അഗ്ര
ഗണ്യമായ നാമമേറിയ ആ പശുവിന്റെ കളമ്പു
കൾ തട്ടി പരിശുദ്ധമായ വെള്ളത്തോടു കൂടിയ മാ
ർഗ്ഗത്തെ സൂതി വേദോക്തത്തെ ഏതാപോലെ പിന്തുട
ന്നു. കീർത്തിമന്ദനം ദയരൂപമായ മരജാവു മേറിയ
തെ ആശ്രമത്തിങ്കലേക്കുതന്നെ മടക്കി അയച്ചു,
നാലു സമുദ്രങ്ങൾ മുലയാക്കി പശുവിന്റെ ബ്രഹ്മ
ധരിച്ചു വന്ന ബ്രഹ്മദേവിതയപ്പോലുള്ള നന്ദനായുടെ
മഹാകരുണയും കരുണാ വിത്തുടന്നു നന്ദനായു
ടെ ചിന്നാലെ വൃതം സ്വീകരിച്ചു നടപ്പാൻ ആരം
ഭിച്ചിട്ടുള്ള ദിലീപരഥാമരാജാവ്, ശേഷമുള്ള അന്ത
ഃപരന്തരനായും മടക്കി അയച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ
ശരീരമെങ്കൽ അനുസ്മരായം വേണിയിരുന്ന് പൂ
ജവെചസ്വതമനുഷ്ഠിക്കുൻ സന്തതികൾ സ്വപരാക്ര

മകൾക്കു മക്കിപ്പറഞ്ഞുവെന്നുണ്ടല്ലോ മണ്ഡലേശ്വരനായ ദിലീപൻ സ്വാമിയിൽ ചേർന്നു ചേർന്നു കിട്ടിയിട്ടുള്ളതും, ചൊടിക്കുന്ന കൊടുത്തും, കാട്ടിച്ചകളെ അട്ടിക്കളഞ്ഞും, സ്വർണ്ണപരവാനെടുത്തും വസിയ്ക്കുമ്പോൾ സന്തോഷിപ്പിച്ചുവെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടെ ചെന്നാലെന്തെന്നു നന്ദി നില്ക്കുന്ന സമയം മാറ്റാവുന്നില്ല, നാടകം സമയം നാടകം, നന്ദിനി കിടക്കുമ്പോൾ നാനാവിഷയം വെള്ളം കുടിക്കുമ്പോൾ വെള്ളം കുടിക്കും, ഇങ്ങനെ നിശ്ചയപരമായ മാറ്റം വന്നിട്ടുള്ള അനുഗമിച്ച വെണ്ണകൊണ്ടു വെണ്ണ ചാർമ്മം മൃതലായ മാറ്റം വന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ളതും, ചുറ്റും കിടക്കുന്ന പ്രകാശത്തോടെ മരിക്കുമ്പോൾ മരിക്കുന്ന ഗർഭിണിയെപ്പോലെ. മാറ്റം വന്നിട്ടുള്ളതോടെ അനുഗമിച്ചുവെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ളതും, ചുറ്റും കിടക്കുന്ന പ്രകാശത്തോടെ മരിക്കുമ്പോൾ മരിക്കുന്ന ഗർഭിണിയെപ്പോലെ. മാറ്റം വന്നിട്ടുള്ളതോടെ അനുഗമിച്ചുവെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ളതും, ചുറ്റും കിടക്കുന്ന പ്രകാശത്തോടെ മരിക്കുമ്പോൾ മരിക്കുന്ന ഗർഭിണിയെപ്പോലെ.

ഇടക്കും പാശ്ചാത്യ ചരതംകെ വേണ്ടെന്നു വെച്ചു
 ടൂട്ടു ദിലീപൻ, ഇതവശമുണ്ടായെന്നു വൃക്കു
 ഞാൻ അറിയുകയും മറ്റു ചിലർക്കു വെക്കുകയും
 ശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു “ജയ! ജയ!” ശബ്ദത്തെ പാ
 പ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു ഏകദേശം തോന്നാതെ പാശ്ചാത്യ
 നായ ആന മറയ്ക്കുന്നപ്പോൾ തേങ്ങു ചായയി
 ചൂട്ടുന്നായിരിക്കുന്നു ദിലീപൻ അടുത്തത്തായ
 പ്പോൾ വരുന്നവർ പ്രവേശിക്കപ്പെട്ട ബാലകൃഷ്ണ
 കൾ, പൊതുവേ ഉപചരണമായിരുന്ന മല
 തകൊണ്ടെന്നപോലെ, പൂജാക്കളങ്ങളാണു ചില
 വല്ല ചിലർക്കുണ്ടാകയും ദൈവകൊണ്ടു നന്മയുള്ള
 മാനുഷാഭാവമുണ്ടെന്നു, മറ്റേതായ തലമു
 കെ അറിയുകൊണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെ അറിയപ്പെടാവു
 ന ദിലീപൻ, പൂജാക്കളത്തെ മാനുഷകൾ
 അടുത്തു ചെന്നു പോകി, അറയുടെ വലത്തായ ക
 ന്നുകൾക്കു ഫലപ്രദമായ വെളികൊത്തായ
 മുളകളുടെ ഇളകളിൽ കറുത്തുവെക്കു് അറയ്ക്കുകയും
 ചെന്നു പുറപ്പെടുന്ന ശബ്ദത്തെ ശ്രദ്ധയോടെ പാശ്ചാ
 തകൾ ലതാഗ്രന്ഥങ്ങളു ലിഖനം തന്നെ ക്കിത്ത
 തെ പാടിപ്പുകഴ്ത്തുന്നതു ദിലീപൻ കേട്ടു, പൂജാക്കള
 ഉള്ള ബലപ്രവാഹങ്ങളിൽ തട്ടി മലയാളികളെ

ഈ തണുപ്പോടുകൂടിയവനും, വൃക്ഷങ്ങളിൽ മനരായ
 ടിച്ചു പുഷ്പസൗമ്യത്തോടുകൂടിയവനും ആരു പവ
 രാൻ കടയില്ലാത്തതായ് ചെയ്തില്ലെന്നു തളന്നുവ
 നും, ആചാരത്തുദ്ധിയുണ്ടാവനും ആരു ദിലീപനെ
 സേവിച്ചു മെൽതാവായ ദിലീപൻ കാട്ടിൽ പ്ര
 വേശിച്ചപ്പോൾ മഴകുടഞ്ഞതന്നെ കാട്ടു നീ കെട്ടു
 മലപ്പുഷ്ടിയും അധികമായി വലുതു മലമേ
 റിയ മന്ത്രാർക്കം ബലം കാരണമായതായ മംസിച്ച
 തെയില തളിർചോല ചുകന്ന നിറത്തോടുകൂടി
 യ സൂര്യപ്രഭയും, വസന്തമയനിയുടെ പശുവും
 നങ്ങളുടെ സന്തതമൊക്കെ ഭിഗ്നതയോടെ ഇല്ല
 വയ്ക്കി സന്യാസതയനയപ്പോൾ* നിവയത്ത
 ലേക്കു വേദകവാനമമിച്ചു

ആ ശ്രമത്തിലേക്കു ഇതു മടക്കം

ദേവകിയായ യോഗത്തിനും പശുക്രിയയാ
 യ ശ്രമത്താനും അത മിശ്രിയായ സത്കാമ
 ത്തിനും ആവശ്യമായതിന്നു കൊടുക്കുന്ന ആ നന്ദി
 ഹിതയ ഭൂലോകനാഥൻ അനുസരിച്ചു നടന്നു. സ
 ജ്ഞാസമ്മതനായ ദിലീപനോടുകൂടിയ നന്ദിനി ക

* അസുഖം മൂലം ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ അർദ്ധം.

തത്ത്വമേവ സത്യം ഏതേദമേവ സത്യം എന്നു സഭിക്കുന്ന ന
 ന്നതിനെ പ്രകാശിപ്പിക്കുകയും നമ്മുടെയും, കാ
 യ്ക്കുസമീപിയുടെ വരവിനുള്ള മാർഗ്ഗമെന്നോ മറ്റോ
 തന്നെയോ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിന്നായി വന്നിരിക്കുന്ന
 യെക്കൊന്നുകളുടെ മുമ്പെത്ത പൂജിക്കുകയും ചെയ്യു
 ന്നതിന്നിന്നു അർത്ഥമെന്തെന്നു അറിയുകയും ചെയ്യു
 യാൽ അറിയുന്നതിനാൽ വളരെ സന്തോഷിച്ചു ന
 ന്നതിനെപ്പോലുള്ളവർ പ്രസാദിച്ചിരിക്കുന്ന കാഴ്
 യാൽ അതതു സന്നിധിയിലായ കാഴ്ചസമീപിയുടെ
 അർത്ഥമായി വിചാരിക്കാവുന്നതാണല്ലോ സ്വ
 പരാക്രമംകൊണ്ട് ഏകനായിത്തന്നെ ശത്രുക്കളെ
 ജയിച്ചിട്ടുള്ള ദിലീപൻ അത്യന്തസമീപനായവ
 സിപ്പിക്കൽ വാദങ്ങളെ വന്നിട്ടുതന്നശേഷം സ
 സ്താവനാം ചെയ്യുകയും, കാവു കുഴിഞ്ഞു കിടക്കു
 ന്ന നന്നിനിയെത്തന്നെ വീണ്ടും ചെയ്ത സ്വപ്നംക
 യും ചെയ്തു അത്യന്തസമീപൻ വളരെ കത്തിച്ചു
 വന്നിരിക്കുന്ന അർത്ഥം ഇതന്നെ അഥവാ ഉറപ്പായ
 തിന്നശേഷം അവരും ഉറപ്പി. പ്രഭാതത്തിൽ
 നന്നെ ഏഴ്നീറാപ്പോൾ അവരും ഏഴ്നീറു മ

ഹിന്ദുക്കൾക്കിടയിലും, ദൈവത്തെക്കുറിച്ചും ആയ ദിലീപൻ
തന്റെ മഹിമയ്ക്കുവേണ്ടി ഇപ്പോൾ ഇതവ
തന്റെ ദിവസം വരുത്തേണ്ട അനുഷ്ഠിച്ചു

ദിലീപൻ

പ്രാർത്ഥനാദി തന്റെ ചിന്താലയ നടുക്കു
ന്ന അടുത്തായി. അന്നുതന്നെ വെളിച്ചം വന്നു
വന്നായി, ഗംഗാ വീഴുന്നതിനടുക്കു മുകളിലുള്ള ഇ
ളംവെള്ളമുള്ളതായി. മഹാമഹാപ്രഭാതത്തിലുള്ള
ഒരു ഗുഹയിലുള്ള നന്ദിനി പ്രവേശിച്ചു. വ്യാഘ്രം
തുടങ്ങിയ ദിവസങ്ങളിൽ മഹാമഹാപ്രഭാതത്തിൽ ഉ
പദ്രവിക്കാൻ കഴിയാത്തവളാണല്ലോ നന്ദിനി എ
ന്ന വിചാരത്തോടുകൂടി. മഹാമഹാപ്രഭാതത്തിന്റെ
മഹാമഹാ കാഴ്ചയ്ക്കു കണ്ണു വെച്ചിട്ടുള്ള ദിലീപൻ
അറിയാതെ മെട്ടുന്ന ഒരു സ്ത്രീയെ അവന്റെ ചു
റ്റിലിട്ടു നന്ദിനിയെ ബലാൽക്കാരമെന്ന ചാടിക്കൂടി.
ഗുഹകളിൽ ചെന്നു പ്രതിപ്രവേശിക്കുന്നതിനായി
ഉള്ള നന്ദിനിയുടെ നിലവിളി ദീനത്തോടെ സങ്കട
നമ്പുത്തിയിൽ എപ്പോഴും ശ്രദ്ധവെക്കുന്നവനും, ഇ
പ്പോൾ മഹാമഹാപ്രഭാതത്തിൽ പതിച്ചിരിക്കുന്നതോടുകൂടി
യവനും, ആയ ദിലീപനെ, കടിക്കുന്നതോടെ ചിട്ടിച്ചു

കുതിരയെ പെട്ടെന്നു തിരിച്ചുനോക്കിപ്പോലെ വാങ്ങി
 യാത്രയാകുമ്പോൾ കരവികളുടെ മുതലായ ധാതു
 കൾ കൊണ്ടു ചുറ്റുന്ന പശുതന്തിന്റെ മുകൾപ്പുറ
 പിൽ പൂത്തുനില്ക്കുന്ന പാശ്ചാത്യനികരപോലെ, ചു
 കപ്പു നാശനോടുകൂടിയ ആ നന്ദിനിയുടെ മേൽ നി
 ല്കുന്ന ജടകളുള്ള സിംഹത്തെ ധനുരേണയം ദിലീ
 പൻ കണ്ടു. സിംഹത്തെപ്പോലെ നടക്കുന്നവനും,
 കഷ്ടാസാമന്തമുള്ളവനും, ശത്രുക്കളെ ബലാളം
 മേണ നശിപ്പിക്കുന്നവനും ആയ ദിലീപൻ തലോ
 പമുണ്ടായ പകരവേണോടുകൂടി സിംഹത്തെ കൊല്ല
 വാനായ ആവനാഴിയിൽനിന്നു ശരം എടുത്തുപോ
 നാമെന്നു ചു

ദിലീപൻ സിംഹരൂപം

പണ്ടു ദിലീപന്റെ വലത്തെ കൈ ശക്തമു
 പ്പാൻ ഭാവിക്കുന്ന സ്ഥിതിയിൽ തന്നെ ചിത്രത്തിൽ
 ഏഴുനിയ കൈപോലെ അതേരുക ചേയ്യുമല്ലോ
 തെ സ്മരിച്ചുനിന്നുപോയി നന്ദിനിയെ സിംഹം
 പടിച്ചുതുകൊണ്ടു തന്നെ മറ്റൊരുകാരെ കേവലം ഉ
 ണ്ടായിട്ടുണ്ട് തന്റെ ശ്രമം വിഫലമായവനെ
 പോലും ആ കേവലം നോക്കി വലിച്ചു എന്താളും

അവകാശിയായ സിംഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്കു യാതൊരു മാറ്റവും ചെയ്തതായാൽ മന്ത്രജ്ഞന്മാർ കയ്യടക്കപ്പെട്ട വീര്യത്തോടുകൂടിയ സ്പർശത്തിന്റെ ശക്തി എന്നുപോലെ, ദിലീപന്റെ ശക്തി അദ്ദേഹത്തിനുതന്നെ അനുസ്മാപം ഉണ്ടാക്കുകയൊക്കെയല്ലേ? ശ്രേഷ്ഠന്മാരിൽ സ്നേഹമുള്ളവരും, മറ്റാവാശനെന്നലങ്കാരമിതരും, സമരമെത്തുകാൾ ആധികം പരമക്രമശാലയും ആയ ദിലീപൻ തപ്പാലം നറിക്കുണ്ടായ ഫാറ്റുസ്സുക്കുത്തുണ്ടാക്കിയ വാസ്തവികകാണ്ടന്മാരുടേയും മൺമേൽ വിസ്മയം ജനപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മനുഷ്യനെന്നുപോലെ ആ സിംഹം ദിലീപനോട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

“അല്ലയോ മഹാമുഖാവേ! ഏതന്റെ വേദം ശരം പ്രയോഗിച്ചാൻ അങ്ങനെയൊരു മഹത്വം പ്രയോജനപ്പെട്ടു. ആഥവാ അങ്ങനെയൊരു പ്രയോഗിച്ചാൽ തന്നെ അതു നഷ്ടമാകയോ ഉള്ള മൺമേൽ പൂർക്കി വീഴിപ്പാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് വ്യക്തിന്റെ ശക്തി പര്യായത്തിൽ ഫലിക്കുകോ? കൈലാസപുത്രന്മാരെപ്പോലെ വലിയതായ കാളയുടെ പുറത്തു പകരശവൻ കയറുന്നത് ഏതൊരു പുറത്തു ചവിട്ടിട്ടാകുന്നു. ആ പാറ്റുസ്സെന്നൊഗ്രഹിക്കുക

ന്ന പതിനാലുവരെയു പുഷ്പത്തോടു കൂടിയ തൊങ്ങ് നി
 കംകുന്നോടു കൂടിയ നായ കടലോരമെന്നൊ ശിവകി
 കര നാണെന്നു പരിഭ്രമം അങ്ങുണ് ഈ പച്ചത
 ത്തിന്റെ പുഷ്പാലാസത്തിൽ ഒരു ദിവസം
 ക്ഷണത്തോളം കാണുന്നില്ല ആയതിനോടു പുത്രനായി
 ശേഷമായ സ്നേഹം പരമേശ്വരനാണ് തന്റെ
 തന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾക്കൊപ്പമുള്ള ഒരു കട്ടിയു സ
 ത്വരണമുണ്ട് പള്ളിപ്പോലെയും പാവത്തിൽ
 കടത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു നാനാസ്ഥാനം വെള്ളംകൊണ്ടു
 ണ് ഈ പൂക്കൾ പൂക്കുന്നത് ഒരു ദിവസം ഒരു കര
 ന ഈ ദിവസം പൂക്കുന്നതിനോടു അതിന്റെ കവർ
 ത്തിൽ ചൊരിയുകയാൽ ഇതിന്റെ തൊലി കര
 ചത്തതാവുമായി; അപ്പോൾ, സുഹൃത്തുസ്ഥാന
 യുടെ ശരീരം അസുഖാവസ്ഥയിലായിരുന്നു മുറത്ത
 പ്പോഴുണ്ടായതുപോലെയുള്ള ദാഹം പാവത്തിൽ
 നായും ഈ സംഭവം കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ട് കര
 കളെ യെപ്പോഴായി അകറ്റാൻ വേണ്ടി ക
 വാൻ ശ്രീപരമേശ്വരൻ എന്തൊ ഒരു സിംഹാ
 ഈ പച്ചതാലയിൽ ആകിയിരിക്കുകയാണ് എ
 ത്ന്റെ ഗുഹയ്ക്കു സമീപം പരന്നു ജീവിക്കുകയെന്നൊക്കെ
 ആഹ്ലാദത്തോടെക്കൊള്ളുവാൻ എനിക്ക് അനുഭവം

സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട് പരമേശ്വരൻ കല്പിച്ച സമയത്ത് ജലമെടുക്കുന്നതിനുള്ള ഈ പശുചക്രൻ ചോര, രാജാവിനു ചന്ദ്രാപിപ്ലവ അമൃതത്തെപ്പോലെ, വളരെ വിശപ്പുള്ള ഏറാക്കി തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ രതിയാവുന്നതാണ് അല്ലയോ രാജാവേ! നമ്മുടെ ഈ നേരിട്ട അപജയത്തെപ്പറ്റി ഒട്ടും ലജ്ജിക്കണമതില്ല. അങ്ങനെ മടങ്ങിപ്പോയാലും ശിഷ്യനെ ചേർത്തു നല്ലതുകൊണ്ടി അങ്ങനെയെന്ന് പറയാമെന്നുവന്നു പ്രത്യേകമായി അങ്ങനെ കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ എന്നാൽ രക്ഷിക്കേണ്ടതായ പശുചക്രൻ കൈയ്ക്കുയന്മാർക്കുവേണ്ടിപ്പോലെ പരമേശ്വരൻ ആ പശു അഥവാ വാലച്ചാൽ തന്നെ, എത്രയത് ആയുരധാരികളുടെ യശോമാഹിനി ഫലത്തുവരുകയുമില്ല.”

ഇപ്പോൾ സമയത്തിന്റെ ഒരു വലിയ വാക്കുകളിൽനിന്നും, പരമേശ്വരൻ മരണശ്വാസം തന്നിൽ അസ്പഷ്ടയാഗത്തിൽ അപജയം വരികയെന്നു ദീർഘൻസമാധാനിക്കുകയും, തന്റെ ദൈവ തന്നിക്കുണ്ടെന്നു ഉണ്ടായിരുന്ന നന്നയെ കരുതുകയും ചെയ്തു ദീർഘൻ ശരവ്രതയാഗത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഈ അപജയം ആദ്യത്തെതായിരുന്നു. ഈ മടക്കം തന്റെ പ്രയത്നത്തെ വല്ലഭ

മരണകര്യം ചെയ്തു ഇതുകാരണത്താൽ വണ്ടു വ
മമഗ്രമണാർ നേരെ ദേവേന്ദ്രൻ വളം പ്രയോഗി
ക്കുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ശിവന്റെ ഒരു നോട്ടം
മന്ത്രംകൊണ്ട് നയ്യുമ്പെന്തായ ഇന്ദ്രൻ എന്ന
പേരുകൊണ്ട് പ്രീതിപരമാർത്ഥമായി സ്മരിച്ചു വന്നു
പോയെങ്കിലും സംഹാരത്താൽ ഇപ്രകാരം ഉത്ത
രം പറഞ്ഞു.

“അല്ലയോ ഭൂഗേശ്വരൻ പ്രയോഗിപ്പാൻ
ആരംഭിച്ചപ്പോൾ കയ്യു സ്മരിച്ചിരിക്കെ ഞാൻ
ഈ പറയുന്നതു പരിഹാസയോഗ്യമായി കണ്ടാണേ
തമുള്ളൂ എന്നൊലും അങ്ങനേ സമുപ്രാണികളു
ടേയും അന്തർഗ്ഗതത്തെ അറിയുന്നവനായതുകൊ
ണ്ട് എന്റെ അഭിപ്രായം പാവമാൻ മടിക്കുന്നില്ല.
സകലചരാചരങ്ങളുടേയും സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാര
കാരണമുതന്നായ ഭഗവാനെ ശ്രീപരമേശ്വരനെ
എനിക്കും പട്ടഭെ ബഹുമാനമുണ്ട് എന്നൊലും
ആധാരം ചെയ്ത് അഗ്നികാര്യം നിരന്തരമായി
നടത്തിവരുന്ന ഗുരുവിന്റെ ഈ ധനം എ
ന്റെ അരികെ വെച്ചു വാരിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ട്
അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോകുന്നത് എന്നിങ്ങ പാറി

“ ഈ കഥ മഹാമഹാപുരാണത്തിലുള്ളതാണ് ”

പ്രതിഭയകൊണ്ടാണ് ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിപ്പാൻ തയ്യാറാക്കിയത്. ആ പക്ഷത്തിലും ഗുണമനുഭവങ്ങൾ മനോഹരങ്ങളല്ലേ! അങ്ങനെ ശരീരം ഉപേക്ഷിപ്പാൻ പക്ഷേ ഈ ഒരു പശ്ചാത്താപമേ ഉണ്ടാകൂ. എന്നാൽ അങ്ങനെ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ആനന്ദവും പരിവേഷനാലുള്ള ആനന്ദത്തിനെന്നും മെച്ചപ്പെട്ടതാണെന്നായിരിക്കുന്നത് വളരെ അനന്ദമുള്ളതല്ലേ! ജീവിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതല്ലേ? ഇപ്പോൾ മനോഹരമായ പക്ഷേ അങ്ങനെയൊരു ചെറിയ കവിതയായി ചേർക്കപ്പെട്ടതായും അങ്ങനെയൊരു ചെറിയതായും ഗുണമനുഭവങ്ങൾ അനുഭവിക്കാൻ സംഗതിയുണ്ടാകുമെന്നും. എന്നാൽ ഗുണമനുഭവങ്ങൾ ആകെ ധനം ഈ ഒരു പശ്ചാത്താപമേ! എങ്കിലും ഈ പശ്ചാത്താപമേ! അങ്ങനെ ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതില്ലേ! എന്നാൽ അങ്ങനെയോ! ഈ പശ്ചാത്താപമേ! പക്ഷേ മനോഹരമായ പക്ഷേ അനന്ദമനുഭവങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട്, കല്പനയനുഭവമുള്ള അനുഭവിക്കുന്നതായിരിക്കുന്ന ആനന്ദമേ! അങ്ങനെയൊരു മെച്ചപ്പെട്ടതും. സത്യമല്ലേ!

മാജയും ഇന്ദ്രപദയും ഭൃഗുനും നന്നുകൊണ്ടു മാത്രമെ തമ്മിൽ ഭേദപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുള്ളു എന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു”.

ഇത്രയും പറഞ്ഞു സിംഹം വിമരിച്ചപ്പോൾ ഗുഹയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട അർജുൻ പ്രതിശഘ്നതാൽ പര്യന്തവും സ്വന്തദാഷതന്തരുടെ സ്വരമേ പരഞ്ഞതിനെ തന്നെ അനുമാളിച്ചു പറകയാണെന്നു ഏകദാശരവിന്നു തോന്നുമാറായി നന്ദിവിയാകട്ടെ തന്റെ മേൽ കയറിയിരിക്കുന്ന സമോത്തവിചരമിച്ചു തന്തുകൊണ്ടിളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടി അഭാവുകൊന്നു നോക്കുകയായിരുന്നു. ഇതു കണ്ട് ഏറ്റവും ദയ്യമുറയായ മാജവും സിംഹത്തോടു ചീണ്ടും ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“അത്രിയൻ എന്നതിലുള്ള അത്രശബ്ദത്തന്നെ അകത്തിൽനിന്നു ത്രാണം ചെയ്യുന്നവൻ എന്നു അർത്ഥം ലോകത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതിന്നു വിചരീതരായി ഒരു ജീവിതെ ആപത്തികൽനിന്നു മക്ഷിക്കാതെ ഇരിക്കുന്ന അത്രിയന്നു മാജ്ജകൊണ്ടു ഫലമുണ്ടോ? പലതും അറവുറാറി വിട്ടുപറയാതാകിയിട്ടുണ്ടോ? ജനാധിപതയോടുകൂടി പല പല മലിനപ്പെട്ട പ്രാണനൊക്കെണ്ടു തന്നെ ഫല

മൗനം? ഈ പശുവിനു പകരമായി എത്ര വള
 കെ പശുക്കളെ കൊടുത്താലും മഹേഷിയെ അറുവ
 യിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല ഈ പശുക്കൾക്കുവേണ്ട
 വിന്റെ മകളാണെന്ന് അങ്ങ മനസ്സിലാക്കണം
 ഇതിനെ അങ്ങനേ കടന്നുപിടിച്ചത് പരമേശ്വര
 സാരഥ്യം കണ്ടുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് അങ്ങനെയു
 ള്ള ഈ പശുവിനെ അങ്ങയ്ക്കു സ്വദേശമാപ്പണം ചെയ
 യ്ക്കുകയും അറുവ മക്കിയാക്കണമെന്ന്. ഈ പശു
 വന്നു പകരമായി എന്നെ സ്വീകരിച്ചാൽ അങ്ങയ
 ടെ വാണയവും, മസിഷ്ടമഹേഷിയുടെ ദേശാമാരിക
 ലും മുടങ്ങാതെ കഴിയും. പരമേശ്വരഭട്ടനായനാ
 കൊണ്ടു പരാധീനനായ അങ്ങണ് ഈ തത്വം മ
 നസ്സിലാക്കിത്തന്നായിരിക്കണം. അതുകൊണ്ടല്ല
 കൽ ഈ ദൈവദാരുണതയെ കെതിപ്പാൻ അങ്ങ
 ന് ഈത്ര വലുതായ യത്നം ചെയ്യേണ്ടതല്ലേ?
 കെതിപ്പാതായിട്ട് ഒരു വസ്തു എളിച്ചുതന്നാൽ അ
 തിനെ നശിപ്പിച്ചിട്ട് താൻ നശിക്കാതെ സ്വാഭാവി
 ക്കെ രൂപിൽ ചെയ്യുന്ന കാര്യം അസാധ്യമാണ
 ല്ലോ അത് എന്തെ എന്തു കാരണത്താലുകി
 ലും യിംസിക്കാതെ കഴിക്കണമെന്നു വിചാരിക്ക
 ന്നതുകൊണ്ട് എന്റെ യശസ്സരീതത്തിൽ ദൈവപു

അതാണ് നഗ്നിപ്പിക്കാതെ കഴിക്കേണ്ടത് എന്ന് അപ്പോലുള്ളവർ നിശ്ചയമായും സംഭവമായ കൗതികദൈവങ്ങളിൽ അശേഷം ആദരവില്ല. 'സംബന്ധമനുഷ്ഠനവുമാണ്' ആണെന്നാണ് ആ പൂർവ്വകൃതം. അപ്രകാരമുള്ള സംബന്ധം ഈ വാഗ്ദേശത്തിൽ വന്നു ചേർന്നിട്ടുള്ള നരം തമ്മിൽ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട് അതുകൊണ്ട്, അല്ലയോ ദിവ്യകീർത്തനവുമുള്ളവേ, സംബന്ധിയായ ഏകൻ ഈ അപേക്ഷയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് അങ്ങനെയല്ല മറ്റും യുക്തമായിട്ടുള്ളതല്ല."

'അങ്ങനെയൊരുവെട്ട്' എന്നു സിംഹം സമ്മതിച്ചു വാക്കുകൊടുത്തു. രാജാവിന്റെ ബാഹുസ്മയവും വെട്ടുന്നു തീർന്നു. അദ്ദേഹം ആയുധം താഴെ വെച്ച്, സിംഹത്തിനു കഷണത്തിനായി ഒരു മരംസതതിന്റെ വിണ്ഡം അടുത്തെ വെച്ചുകൊടുക്കുന്നതുപോലെ, തന്റെ ശരീരം സിംഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചുകൊടുത്തു. ആ ക്ഷണത്തിൽ, കയകനായ സിംഹം മേൽ ചാടുകയെന്ന വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു കീഴ്ത്തിയ ഭൂമിമറക്കി കിടക്കുന്ന രാജാവിന്റെ ശരീരത്തിൽ വീണതു വിദ്വംഗനന്ദം മാത്രം ചെയ്യപ്പെട്ടു പുഷ്പവഞ്ചനാണ്

ബ്രഹ്മവേദം

“ദേവ! വത്സ! എഴുന്നീല്ക്കൂ” എന്ന് അന്തികര
 ധൂർത്തോടെയുള്ള വാക്കുകേട്ടു മറുപടി എഴുന്നീ
 10 നോക്കിയപ്പോൾ തന്റെ മുമ്പിൽ മഹത്വ
 വെച്ചപ്പോൾ അതിവേഗം പ്രത്യേകമായി മുഖകൾ
 ചുരുക്കുകയും നില്ക്കുന്ന സാഹചര്യം കണ്ട
 ത്തി, സിംഹത്തെ അവിടെ എത്തിത്തന്ന കര
 മെന്റേതായിത്തീർന്നു. ആകപ്പാടെ വിസ്മയമേ
 തന്നായിരിക്കുന്ന ചിലിപ്പോൾ വന്നിട്ട് ഇങ്ങിനെ
 പറഞ്ഞു.

‘അല്ലയോ! സമുദായങ്ങളിലേക്ക് ഇങ്ങനെയെ
 ന്നൊരു മായയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു അങ്ങനെയെ
 പരീക്ഷിച്ചതാണ്. വസിയ്ക്കുമ്പോഴുള്ള പ്രഭാവ
 ത്താൽ അനന്തരം കണ്ടു എന്ന് ഉപദേശിച്ചാൽ
 ശക്തനല്ല, എന്നിട്ടുവേണ്ട സിംഹപ്രാപ്തി
 ഗാർഹസ്ത്യം വേദം പുത്രം ഇതിലുള്ള ഭക്തികൾ
 ഞ്ങൾ, എന്നിലുള്ള കർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഞാൻ ധാ
 ന്തം വേദം വളരെ സന്തുഷ്ടനായിരിക്കുന്നു. വന്ന
 ക്ക് എന്നാണ് ഇഷ്ടം? ആയതു വരിച്ചാലും ഞാൻ
 പ്രസാദിച്ചാൽ കേവലം വാമു മന്ത്രം കിട്ടുകയു

ഇദ്ദേഹൻ വിചാരിക്കേണ്ട അഭിപ്രായങ്ങളെപ്പറ്റം ദാനംചെയ്യാൻ എന്നിങ്ങു ത്രാണിയുണ്ട്”

ഈ കേട്ടപ്പോൾ, അർത്ഥികൾക്ക് ഇഷ്ടദാനം ചെയ്യണമെന്നു ബാലുവർണ്ണകൊണ്ടു ചീമറുന്ന ബാലമതി സമ്പാദിച്ചവനായ ദിലീപൻ നന്ദിനിയെ തൊഴുതു വരിച്ച്, വംശത്തുകൊണ്ടു കത്തരവായി അറുന്നതായ കീഴ്മയൊടുക്കിയ ഒരു പുത്രൻ സദിക്കുന്നതിൽ തനിക്കുണ്ടാകുന്നതെന്ന് അപേക്ഷിച്ചു സന്തതിക്കു ഇല്ലെന്നു മാലവംബൻ ഈ ഇഷ്ടത്തെ വാദിനി അംഗീകരിക്കുകയും “അല്ലയോ പുത്ര കള ഇലക്കമ്പുണ്ടാക്കി അതിൽ എന്തൊ പായ് കാണ് അങ്ങു കടക്കുക” എന്നു മാലാവിനോടൊന്നൊരിക്കലും ചെയ്തു

“അല്ലയോ മാതാവേ കുട്ടി കുടിച്ചതിനോടും, മോക്ഷിച്ചതിനോടും ശേഷം ബാക്കിയുണ്ടാകുന്ന കീഴ്മത്തെ, ഞാൻ മക്കിച്ചുപോയൊരു ഭൂമിയിലുണ്ടാകുന്ന പശുജന്മത്തിൽ മാലാഭാഗമായി നൽകിയിട്ടുള്ള ആയിൽ ഒരു ഭാഗത്തെ അനുഭവിക്കുന്നതുപോലെ, ഇങ്ങിനെ സമ്മതത്തോടു കൂടി സേവിപ്പാനാണ് ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നത്” എന്നു മാലാവിനോടൊന്നു ഗ്രഹിച്ചു ഈ കേട്ടപ്പോൾ

നന്നിനി ഏറ്റവും സന്തോഷിക്കുകയും, ദീപിപദാ
 ട്ടിയിരിക്കാൻ ഗുഹയിൽനിന്ന് പുറത്തു
 പ്രകാശം വരുത്താൻ തക്കവിധത്തിൽ
 ചെയ്തു പ്രസന്നമായി പ്രകാശിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ
 സമഗ്രമായ ഭവഭാരം ധരിച്ചിട്ട് മറ്റൊരു
 ഭാരം ധരിച്ചിട്ട് ഉടനെ നന്നിനിയുടെ പ്രസാദം
 തന്റെ വശത്തുവരുത്താൻ ശ്രമിച്ചു. മറ്റൊരു
 ഭാരം സന്തോഷം വരുത്താൻ കണ്ട് കാര്യമൊ
 കെ എന്താണെന്നായി മനസ്സിലാക്കിയ സന്തോഷം
 മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പരസ്പരം ആശ്ചര്യം
 നൽകുന്നതായിട്ടാണ് പരിണമിച്ചത്. മറ്റൊരു വി
 ധിയിലൂടെയൊക്കെയും സ്വഭാവത്തോടു കൂടിയവരും
 സന്തോഷത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതായ ദീപിപദൻ ഗുഹ
 വിട്ടു. അതോടൊപ്പം വാങ്ങി കട്ടി കട്ടിച്ചതിന്റെയും
 ഭാരം ധരിച്ചതിന്റെയും ഭാവം വരുത്തി, തന്റെ മൃ
 ണ്ടിത്തയായ യശസ്സുതന്നെയോ എന്നു തോന്നുവെന്നും
 ധവളരായിരിക്കുന്ന നന്നിനിയുടെ കീഴിൽ ഏറ്റവും
 ഉന്നതമായ പദം വരുത്താൻ വിചാരിച്ചു. പ്രതാപം
 നന്നിനിയുടെ മേൽ യാതൊരു ഭാവത്തിലും
 ഉപരിയായ ആശീർവാദം ചെയ്ത് സന്തോഷം

ലീലനാദെ അവിനാദെ മാന്യധാനിയ്ക്കേക്കു മടക്കി
അയച്ചു

മാതൃപ്രത്യാഗമനം.

മോക്ഷംകൊണ്ടു ചെരിച്ചു മരിക്കുന്ന അപരിവർ
യം, വസിയ്ക്കുന്നതും, അർത്ഥത്തിനെയും, പ്രകൃതിയും
യും, കൃത്യമായും വന്നിട്ട് നിശ്ചേഷ്ടമായ ശ്രദ്ധാ
ചാരങ്ങൾകൊണ്ട് ഭൂതാവും വെച്ചിട്ടുള്ള മാഹര
ത്വത്തോടുകൂടി മാതാവ് സ്വാഭാവികമായിട്ടു വാ
ഴ്ചപ്പെട്ട സഹനശീലനായ ദിലീപൻ വർദ്ധത്തി
ത്തോടുകൂടി ചെവികൾക്കു സുഖകരമായ ശബ്ദമുള്ള
തും സ്വമനോഹരസമൃദ്ധമായ മനസ്സിൽ കയറി,
നിശ്ചിതനതല്ലാത്തയാൽ സുഖമായ മാർഗ്ഗത്തിൽകൂ
ടെയാണ് യാത്രചെയ്തത് കറെ കാലമായി കാ
ണാതെ കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടു കാണാനുള്ള ഉല്ലാസ
ത്തെ ഉണ്ടാക്കിയവനും, സന്തതിക്കുവേണ്ടി വൃതം
അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ശരീരം ശോഷിച്ചവനും ആയ ദി
ലീപനെ നവോദ്ഭിതമായ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ നോ
ക്കുകയ്ക്കു പ്രയത്നംകൂടി അലംഭാവം ജനിച്ചതേ ഇല്ല.
ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഐശ്വര്യമാനായ ദിലീപൻ
കൊടിക്കൂറ്റ ഉയർത്തിയതായ നഗരത്തിൽ പ്ര
വേശിച്ചു പൊന്നാരുടെ ആഭിനന്ദനമോട് അന

നവസമുദായ ബലവത്താക്കിയ തന്റെ കയ്യിൽ ക്രമാതീത വീണ്ടും ഏറ്റെടുത്തു. അദ്ദേഹം സമീപിക്കുന്ന ദിലീപന്റെ വംശം ഒരിക്കലും യഥാർത്ഥ കാരണമായി ദികപാലന്മാരുടെ അംശത്തോടു കൂടിയ ഗർഭത്തെ ധരിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അത്രീദന്മാരുടെയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട ജ്യോതിസ്സിനാശം ധരിച്ച ആകാശമെന്നുപോലെയും, വാനിടത്തുനിന്നു തേജസ്സിനെപ്പോലെയും ആകാശഗംഗയെപ്പോലെയും ശോഭിച്ചു.

“ വസ്ത്രമെന്ന എന്നാൽ വസ്ത്രം ഉൽപത്തിക്കു തീർന്നിട്ടുള്ളതല്ല. അതുകൊണ്ടാണെന്നു ഹരിവംശത്തിൽ കാണുന്നു.

“ സമുദായമെന്ന എന്നു താൽപര്യം പാവുതിയ ഒരു വിവരം കഴിഞ്ഞു പരമേശ്വരനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വജ്ഞാനി കാണാത്തതിന് ഏതാണ്ട് പരമേശ്വരന്റെ ഉത്ഭവം എന്നറിയാൻ ദേവകൾ അഗ്നിമുഖനെ അയച്ചു. അഗ്നി പരമേശ്വരനും പാവുതിയും കൂടിയിരിക്കുമ്പോൾ മകെലാസത്തിൽ കയറിയെന്നത് പാവുതി ആ സമയം അഗ്നിയെക്കണ്ടു മറുപടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, പരമേശ്വരൻ പ്രവൃത്തിയുടേതായ മരണത്തിനുള്ള അഗ്നിമുഖത്തിനുമെങ്കിലും വിസ്മയിച്ചു. അഗ്നി ആ മരിക്കൽ ഗംഗയിലിട്ടു. അതിൽനിന്നു സമുദായമെന്നായി എന്നു പുരാണം.

മുൻദൃഷ്ടിയും

சுருதி அபிமானம் என்னை மிகக் குறைந்தது.

[illegible]

• ഗുഹ ജനീകൾ മണ്ണു തീർന്നെന്നു സൂചനയി കണ്ടാണു്,

വളരെ കീഴ്ത്തിമറന്നായി ഇത്രയും സ്വർഗ്ഗലോക
 ഞ്ഞയെന്നുവേറെല ക്രമിയെ മുഴുവൻ അറക്കുവി
 പ്പാൻ ചേരുകന്ന അതുതകുറഞ്ഞാണോ അവർ ഇ
 തരവെടുക്കളെ വിട്ട് ഭൂതവരയെ ഭോഗ്യവസ്തുവൽ
 മനസ്സിനെ ഉറപ്പിച്ചത് എന്തെങ്കിലും. “സുദ
 ഷിണ ലഭിക്കുകൊണ്ട് ഇന്നതാണ് താ! കീഴ്
 ചെന്ന് എന്തോട് ചെയ്യുന്നല്ല എന്തെല്ലാം
 വസ്തുക്കളിലാണ് അവർക്ക് ആഗ്രഹം?” എന്ന്
 ഉത്തരകോസലാല ചായാ ദിലീപൻ വളരെ ആ
 മിതവരകളെ ഇടയ്ക്കിടെ സമീപമാക്കി ചോദിച്ചു ഗർ
 മുണ്ടായിക്കുറേപോഴത്തെ ഇടയ്ക്കനുസരിച്ച് എന്തെ
 ല്ലാം വസ്തുക്കൾ വേണമെന്നു സുദക്ഷിണ ആവശ്യ
 ചെട്ടിവർ അന്തരായം തൽക്ഷണം കൊണ്ടുവന്നു
 തന്നതായി അവർ കണ്ടു അധിപ്രധാനായ ഒരു
 ഹാരാജാവാണ് അസുലകുമായി ഒരു വസ്തുവും സ്വ
 ്രത്തിൽക്കൂടി ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. “മേലേ ഗർഭിത
 രതിൽനിന്നു വേർപെട്ട് പുഷ്പിപ്പെട്ട അവയവങ്ങളെ
 ക്കോട്ടുകൂടിയ സുദക്ഷിണ, പഴയ ഇലകൾ കൊഴി
 ഞ്ഞുവേർതിന്നശേഷം ഉണ്ടായ മറ്റൊരുമനുഷ്ഠാ
 യ തളിക്കുകക്കോട്ടുകൂടിയ വരയെന്നുവേറെല ചോദി
 ച്ചു. “വസന്ത ചെല്ലുമ്പോഴും തിന്മകൾ കര ത

[illegible]

• ഈ തുറുപടികളിലൊന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ അനുഗ്രഹി
കൂ, മനുഷ്യ, ശുദ്ധി എന്നിവയുമാണ് ഗ. രചനാ ശുപ
നിക്കുക.

സന്തോഷിച്ചു ബാലചികിത്സയിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരും വിശ്വസ്തന്മാരായ വൈദ്യന്മാർ ഗർഭപോഷണത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന ചികിത്സകൾ ചെയ്തു പ്രസവസമയം അടുത്തു തുടങ്ങിയപ്പോൾ വർഷങ്ങളിൽ മേഘങ്ങളാടുകൂടിയ ആകാശമെന്നപോലെ ശോഭിക്കുന്ന സുദർശിണയെക്കണ്ട് ദിലീപൻ സന്തുഷ്ടനായി.

മ ഖ്യ വി നെ റ ജ ന നം

അധനതയെ ഇന്ദ്രാണിയോടു സമുഹിതയായ സുദർശിണ, മൌഢ്യംകൂടാതെ അഞ്ചു ഗ്രഹങ്ങൾ ഉച്ചത്തിൽ റാൽക്കുമ്പോൾ ഭാഗ്യസമൃദ്ധിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ചുവന്നൊ, സാധനത്രയം തേങ്ങാടുകൂടിയ ശക്തി ഭരിക്കലും നശിക്കാത്ത ധനത്തെക്കൊണ്ടു പോലെ പ്രസവിച്ചു. ഈ സമയത്തിങ്കൽ ദിക്കുകൾ തെളിഞ്ഞു; കാറ്റുകൾ സുഖകരമായി വീശി; അഗ്നി പ്രദർശിണമായി ചുറ്റുന്ന ജാലപാതാടുകൂടി യോമദ്രവ്യത്തെ സീകരിച്ചു. ഈവിധക്കാരുടെ ജനനം ലോകത്തിന്നു നന്മ വരുണ്ടെന്നായിട്ടാകുകൊണ്ടു മേല്പാഞ്ഞ സമേധങ്ങളുണ്ടായതിൽ ആ

* പ്രഭാവം, ഉത്സാഹം മുതലായവ.

ശബ്ദമില്ലല്ലോ. ഈ പുത്രന്റെ സ്വാഭാവികമായ തേജസ്സ് സൂതികാഗ്രഹത്തിലുള്ള ശബ്ദമുണ്ട് അത് ഒരു വെച്ചു വിളക്കുകളുടെ പ്രഭയെ നശിപ്പിക്കുന്നത് ആ വളക്കൂട് ചിത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ട ചന്ദ്രനോ എന്ന ശബ്ദ കരണികളിൽ ജ്വരിച്ചിട്ടു അന്തഃപ്രേരണയിലെ ആഹാരം അമൃതരസംപോലെ മധുരമാക്കിയ ഒരു കരമജനനചഞ്ചരനും വന്നറിയിച്ചപ്പോൾ ചന്ദ്രപ്രഭയോടുകൂടിയ വെൺകരകൾക്കുടനും വെള്ളാരമങ്ങളും ആകുന്ന ഒരു വസ്തുക്കൾ മാത്രമേ ദിലീപനും സമ്മാനം കൊടുപ്പാൻ പാടില്ലാത്തതായി ഉണ്ടായുള്ള കോരില്ലാത്ത പ്രാദേശത്തു വാൽക്കുന്ന തരമെപ്പോലെ ഇളക്കമില്ലാത്ത കണ്ണുകൾക്ക് പുത്രന്റെ മനോഹരമായ മുഖത്തെ വീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മരജാലിനങ്ങളായ സ്വന്തരക്ഷം, ചന്ദ്രശേനക്കകാന്റെ പൊങ്ങിപ്പടുന്ന വെള്ളം സമുദ്രത്തിൽ ഏതാപോലെ, ഹൃദയത്തിൽ ഐശ്വര്യപ്രതാപാവനത്തികൽനിന്നു വന്ന തപസ്വിനിയായ പുരോഹിതൻ ജാതകമുഖംകൂടി ചെല്ലപ്പോൾ ദിലീപപുത്രൻ ചാണയ്യവെച്ചു സംസ്കരിക്കപ്പെട്ട ഉത്തമമായ മണപോലെ ഏറവും ശോഭിച്ചു ശ്രവണസമയമുള്ള മംഗളവാദ്യസ്ഥാനികൾ വേശ്യകളുടെ

പ്രഭുവെന്നു തന്നെയോടുകൂടി ദിലീപന്റെ രാജധാനിയിൽ മാത്രമല്ല, ദേവന്മാരുടെ മാറ്റമറ്റ അതുകാരത്തിലുംകൂടി ഉണ്ടായി. രാജാക്കന്മാർ പുത്രന്മാരുടെ അധീനത്തിലിട്ടിട്ടുള്ള അവരോധികൾക്കു കേരളം വഴിയായിട്ടു കഴിഞ്ഞുവന്നു. കർമ്മങ്ങളെല്ലാം വഴിപോലെ മറ്റും മറ്റുംകൊണ്ട് ദിലീപന്റെ രാജ്യത്തിൽ കാരാഗൃഹത്തിൽ കിടക്കുന്ന അവരോധികളെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ആ സമയത്തു വിതകളുടെ ജ്ഞാനംകൊണ്ടു അധീനത്തിൽനിന്നു ദിലീപൻ തന്നെ വേർപെടുകയാണുണ്ടായത്. ശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ശൈലികളുടെയും അനുസരണത്തെ പ്രാദിപ്തൻ ശക്തനാവും ഈ കഥകൾ എന്നു ശബ്ദാത്മകമായിരുന്ന ദിലീപൻ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു 'ഗതിക്കുന്നവൻ' എന്ന അർത്ഥത്തോടുകൂടിയ 'മറു' എന്ന പേരാണ് മകനു കൊടുത്തത്.

മറു വിൻ നെ ചുറ്റു കറലം.

മറു, ഐശ്വര്യവാനായ അമ്മന്റെ പ്രിയനാകുന്നു. മനോഹരങ്ങളായ അവയവങ്ങളോടുകൂടി സൂര്യപ്രകാശത്തിൽ അനുപ്രസവിക്കുകയുണ്ടു. അവർ

ചന്ദ്രനെന്ന്പേരേല ദിവസംപ്രതി വളർത്തുടങ്ങി. ഉദാമന്ദേശ്വരന്മാർ സൂര്യയെക്കൊണ്ടും ശരീരപുനരന്തർജ്ജനത്തെക്കൊണ്ടും ഏതുപ്രകാരം സന്തോഷിച്ചുവോ അതുപ്രകാരം തത്സമന്തമായ സദങ്ങിണാദിലീപന്മാർ തത്സമന്തമായ രാജാവിനെ കൊണ്ട് ആനന്ദത്തെ പ്രാപിച്ചു. പത്രവരകുപ്പക്കിട കൂടെത്തന്നെപ്പോലെ മനുസ്സിനെ ആകർഷിക്കുന്നതും, അന്യോന്യം ആശ്രയിച്ചുനിൽക്കുന്നതുമായ സദങ്ങിണാദിലീപന്മാരുടെ സ്നേഹം പുത്രൻ രാഗിനെപ്പോലുള്ളവകൾ, ആ സ്നേഹം അന്യോന്യാശ്രയമായിട്ടുതന്നെ വർദ്ധിച്ചുവരുമല്ല. ക്രമേണ രാലൻ, ഉപമാനാശ്വ പാത്തുകൊടുക്കുന്നതായ പാത്തുകളുടങ്ങി. അപകൂടെ കൈവിരലുകൾ പട്ടിച്ചു നടന്നുടങ്ങി. നമസ്കരപ്പാൽ പാത്താൽ താണു തൊഴുന്നില്ല. ഇതൊക്കെ ദിലീപനെ വളരെ മോദിപ്പിച്ചു. ശരീരസംയോഗത്താലുള്ള സുഖങ്ങളെക്കാളുപരി സ്വഗർഭിയത്തിൽ അമൃതധാരയെ ചെയ്യുന്ന ആ ബാലനെ മടിയിൽ ഏടുത്ത് ഉപറഞ്ഞുവെച്ചു. ലിതലോ ചന്തായ ദിലീപൻ ചരകാലമായിട്ടു പുത്രസ്തംസുഖത്തെ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞു. ബ്രഹ്മാവു, തന്റെ ദേവതാർച്ചം ഗുണഭാഗം ആയ വിഷ്ണു

വിനയകൊണ്ടു തന്റെ സൃഷ്ടിക്കു നിലകിട്ടി എന്ന്
 എളുപ്പകാരം വിചാരിച്ചപ്പോൾ, അതുപ്രകാരം ത
 ന്നെ മയ്ക്കമറവാലകനായ ദിലീപൻ ശ്രേഷ്ഠന
 ത്തോടുകൂടിയ രഘുവിനയകൊണ്ടു തന്റെ വംശ
 ത്തന്നെ സ്ഥിതി കിട്ടിയെന്നു വിചാരിച്ചു ചൊല്ലും
 കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം രഘു, ഇളയന്നു കടമയോടുകൂ
 ടി സമയയസ്സുകളായ അമാത്യപുത്രന്മാരെക്കൊന്നിച്ചു
 യഥാവസരം ലിപി രചനയും ഗ്രാമീയ നദീമുഖത്തു
 ന്റെ സമുദ്രത്തിലൊത്തുന്നപ്പോഴെല്ലാ ശബ്ദപ്രവർത്തന
 ക്കൊണ്ടു പ്രവേശിച്ചു ഉപനയനം കഴിഞ്ഞതിനു
 ശേഷം ഗുരുപ്രിയനായ രഘുവിനെ വിദ്യാഭ്യാസമാ
 യ ചതകന്മാർ അഭ്യസിപ്പിച്ചു അവരുടെ യുഗം
 സമലഭാകയും ചെറു നല്ല വംശത്തിൽ പ്രവേശ
 ഗിക്കപ്പെട്ട കൃത്യ ഫലിക്കുമെന്നു പ്രസിദ്ധമാണു
 ല്ലോ തന്റെ ബുദ്ധിഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ട് * നാ
 ലു വിദ്യകളെയും, വായുവേഗത്തെ അതിക്രമി
 ക്കുന്ന സൂര്യശ്ചന്ദ്രൻ നാലു ദിക്കുകളെയും ക്രമേണ
 കടക്കുന്നതുപോലെ വളരെ ബുദ്ധിമാനായ രഘു ക
 ടന്നു. ദിലീപൻ സമനായ ഒരു മരജാവ് അക്കര

* ശുശ്രൂഷ, ശ്രവണം ധാരണം ഭ്രമണം, അപോ
 ഹം, അർദ്ധചിന്താനം, മകപഞ്ചാനം.

ക യ ന വ ഹ ര ജ്ഞാതാ മ ഹ ക ണ

വളരെക്കാലം തന്നാൽ വഹിക്കപ്പെട്ടതായ ഏറ്റവും ദുഷ്കരമായ മിക്കവാറും മാർദ്ദവത്തെ വ്യക്ത സാഹായ്യംകൊണ്ടു മേലിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടു, സ്വഭാവത്താലും സംസ്കാരമെന്നൊന്നും വിധിയും സിദ്ധിച്ചവരായ മഹാവിദഗ്ദ്ധരായ യുദ്ധമാർദ്ദവാകുലിദീപൻ അഭിഷേകം ചെയ്തു താമരപ്പൂവിൽവന്നു നൂതനമാകുന്നതായ ഉല്പലത്തിലുള്ള സൗന്ദര്യലക്ഷ്മി അംശംകൊണ്ടു ചകുതുന്നതുപോലെ ധൂമ്രാഭലാഷിണിയായ മാർദ്ദവാകുലിദീപൻ യാദാഭാവാകുന്ന മൃഗസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു അധികം അകൽച്ചകൂടാതെയിരിക്കുന്ന യുദ്ധമാർദ്ദവിദഗ്ദ്ധനായ ആശ്രയിച്ചു. അന്നി സാമഗ്രിയായ വാഞ്ചവനോടു ചേർന്നുപോലെയും, ആദിത്യൻ ശമന്തകാലത്തോടു ചേർന്നുപോലെയും, ഗന്ധർവ്വചാര്യന്മാരോടു ചേർന്നുപോലെയും ദീപിപൻ മാർദ്ദവാകുലിദീപൻ അതിന്നുണ്ടായപ്പോൾ ഏറ്റവും അസഹ്യമായിത്തീർന്നു.

ക യ വ ഹ ര ജ്ഞാതാ മ ഹ ക ണ

ഇത്രയുണ്ടായപ്പോൾ മഹാവിദഗ്ദ്ധന്മാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടിയ വാഞ്ചവനായ മഹാവിദഗ്ദ്ധനായ

തോരമാശ്വത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ നിതോഗിച്ച് അശ്വമേ
 ധനംഗം തുടങ്ങുകയും തൊണ്ണൂറാം വയസ്സു യോഗം
 നിവിഷ്ണുമായി കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്തു. പിന്നെയും
 യോഗംചെയ്താൻ ദിലീപൻ മരുണി. ആയുധവാ
 ണികളായ രാജാപുരുഷന്മാരോടുകൂടി അശ്വത്തെ
 സ്വപ്തനും സഞ്ചരിക്കുവാൻ വിട്ടുവെങ്കിലും വിദ്വാ
 തികളായ മഹാപുരുഷന്മാർ നോക്കിനിൽക്കെ ഇ
 ന്നൻ മാതാവിയറങ്ങിവന്ന് ആ കതകയെ പടച്ചു
 കൊണ്ടു പോയി. ഈ സംഭവത്താൽ മദ്ധ്യവംശം
 സൈന്യങ്ങൾ വിന്യാസംകൊണ്ടു കരുവുണ്ടാവാം
 വശിച്ച് വിപ്ലവഭീതന്മാരായിത്തീർന്നു. അപ്പോൾ
 ശുഭപ്രഭാവമുള്ളതെന്നു നന്ദിനി പ്രസിദ്ധപേ
 ന്ന, യുദ്ധജ്ഞാ അവിഷ്കരണമെന്നും സഞ്ചാര
 ജ്ഞാൽ മാനിക്കപ്പെടുന്നവനായ മദ്ധ്യപുണ്യമായിരി
 കുന്ന നന്ദിനിയുടെ മൂത്രക്കൊണ്ടു കണ്ണുകൾ കഴ
 കി. ഇതു കാരണം അതീന്ദ്രിയങ്ങളായ വന്യക്ക
 മള പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ടെന്നുള്ള ശങ്കതുകൂടി മദ്ധ്യവ
 ണുണ്ടായി. ഈ ശക്തിയർത്ത്, തോരട്ട ഘമ്പിച്ച്
 കിഴക്കു ദിക്കിലേക്ക് ഇന്റൻ കൊണ്ടുപോകുന്ന ക
 തകയെ മദ്ധ്യ കണ്ടു കതിമയുടെ ചാവല്ലത്തെ
 മാരതി പിന്നെയും വന്നെയും തടഞ്ഞുതായും

കണ്ടു. നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിലേയ്ക്കു വളരെ കൂടുതൽ
 ഉള്ളതുകൊണ്ടും, തേർ വലിക്കുന്നതു കപിലവർണ്ണ
 തോടുകൂടിയ കരിമകുളയത്തുകൊണ്ടും തന്നെ ക
 ത്തിടയെ മറയ്ക്കിപ്പൂ കൊണ്ടുപോകുന്നത് ഇത്രനര
 നെന്നു കഷ്ടമെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ ആകാശ
 ത്തിൽ പ്രാപിച്ച് ഇത്രനെ പിന്തരികെന്നു കേൾക്കും
 ഗംഭീരമായ ധ്വനിയോടുകൂടി ഇത്രനോടൊന്നുകൂടെ
 പറഞ്ഞു.

[illegible]

ഈ അശ്വത്തെ വിട്ടയപ്പാലും. സന്മാർഗ്ഗത്തെ കാണിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടവരായ ഈശ്വരന്മാർ ദുഷ്ടമാർഗ്ഗത്തെ സ്വീകരിക്കുക എന്നത് അയ്യഭ്യന്തരമാണ്”

ഇപ്രകാരം യുദ്ധമുക്തരായി രാജ്യം പാഞ്ഞു. ഈ കേട്ട ദേവേന്ദ്രൻ ആശ്ചര്യപ്പെടുകയും കഥയെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കി താഴെ പറയുന്നപ്രകാരം മുമ്പെ പറയുകയും ചെയ്തു.

“അല്പയോഗം മരണകരമാണ് നീ പറയുന്നതൊക്കെ ശരിയാണ്. പക്ഷെ, യശോധനന്മാർക്കു തന്നെ ഉണ്ടു യശസ്സു ശത്രുക്കളുടെ വക്കൽനിന്നു രക്ഷിക്കുന്നതാണ് യുദ്ധം. നിങ്ങൾ പിതാവു ലോകപ്രസിദ്ധമായ ഏതെങ്കിലും യശസ്സുവന്ന മുഴുവൻ യോഗം കൊണ്ടു നിസ്സാരമാക്കുവാൻ ഉത്സാഹിക്കുകയൊക്കെ ചെയ്യുന്നത് പൂജാക്കർമ്മങ്ങൾ വന്നുപോയ വിഷ്ണുവിനാൽപ്പോലെ മേലാ അർക്കം ഇല്ല ശിവൻപോലെ രാജാ കണ്ഠത്താൽ മരണപാത്രം എന്നു വേദമില്ല. അതുപോലെ ‘ശതകൃതു’ എന്ന പേര് എന്നിങ്ങനെ മന്ത്രമായുള്ളതാണ് ഈ ശബ്ദം. അന്യനെ പ്രാപിക്കുന്നതല്ല. നിങ്ങൾ അല്പൻ നൂറാമത്തെ യോഗം കഴിച്ച് ‘ശതകൃതു’പരമാനാണ് ഈ കതിരെയെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതുതന്നെയാണ് കവിലമരം

യിതേടേട്ടു ബ്രഹ്മനായ ഞാൻ അതിനെ അപമാനി
ച്ചതാണ് നീ അതിനെ മടക്കിക്കിട്ടുവാൻ ആഗ്ര
ഹിക്കയും പ്രയത്നിക്കുകയും വേണ്ടൂ. സഗന്ധവ്യഗ്ര
ന്മാർ ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു അശ്വം കരണമായി ക
പിലമേഘിന്റെ ഉപദ്രവിച്ചതുകൊണ്ടു നശിച്ച
പ്രകാരം നീ നശിക്കരുത്¹¹

മേൽപ്രകാരം ദേവന്ദ്രൻ പറഞ്ഞതു കേട്ടിട്ടു
കതിരയുടെ മേൽനിന്നുവരുന്ന താഴ്ച ചിരിക്കുകയും ക
യംകൂടാതെ വീണതും ഇപ്രകാരം വായുകയും
ചെയ്തു.

“ഇങ്ങിനെ ചെയ്താനാണ് അങ്ങ് ഉറച്ചിട്ടുള്ള
തെങ്കിൽ ആയുധം കയ്യിലെടുക്കുകയാണു നല്ലത്
അങ്ങനെയ് ഏറെ അധികാരത്തെ കൃതകൃത്യനാക്ക
യില്ല.”¹²

ഐ ഉത്തരമുപേക്ഷിക്കാതെക്കൂടി ഇന്നുനോട് ഇ
പ്രകാരം പറഞ്ഞു വീട്ടിയേന്മൻ ശർത്തു തൊടുത്ത്
ആലീഡം*മെന്ന പാട്ടുരമിക്കട്ടെ നില്പിനെ സ്വീക
രിച്ചു ഈ സ്ഥിതിക്കേതൊരു ഐ പരമേശ്വരനു
ബ്രഹ്മാണി ശോഭിച്ചു. ഐവിനന്ദാ മേല്പാഞ്ഞു പര

* വചനം കാൽ നീക്കം ഇങ്ങനെയ് കാൽ അല്പം മേ
ൽക്കൂടി നില്പിനെ ആലീഡംമെന്നു പറയുക

[illegible]

[illegible]

* உயிர்களை நல்குதல் என்பது உயிர்நலம்.

ലിപിയിട്ടുള്ളതും പ്രമേയബലത്തോടു കൂടിയതും ആയ വക്ത്രാമൃഗം കയ്യിലുണ്ടായി. ഈ വക്ത്രാമൃഗംകൊണ്ട് ഏറെയും ശക്തിയോടെ താറടത്തിക്കൽ പ്രയത്നം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഭക്തന്മാരുടെ കണ്ണീരോടുകൂടെ മദ്ധ്യ ഭൂമിയിൽ വീണു; എന്നാൽ ഒരു മന്ത്രാനുരൂപം കഴിഞ്ഞ പേരേ അടിയുടെ വേദനയെ അനുഭവിക്കാതെ മദ്ധ്യ ഭക്തന്മാരുടെ സന്തോഷംകൊണ്ടുള്ള അർപ്പിച്ചിരിക്കാത്തതിൽ പിന്നെയും എഴുന്നേറ്റു. അയ്യവങ്ങളുടെ വ്യംഭരംകൊണ്ടു നിശ്ചിതമായിരിക്കുന്ന ശത്രുക്കളെത്തന്നെ യാതൊരു ഭയവും തട്ടാതെയായിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യവന്റെ ദീർഘാധിക്യം കണ്ടു് ഇന്ദ്രൻ സന്തോഷിക്കുകയാണെന്നു് ഗുണങ്ങൾ ശത്രുക്കളുടെ പാദയെ നോക്കി അറിയുകയെന്നു പറയേണ്ടതല്ലല്ലോ.

“പാവനങ്ങളിൽകൂടി യാതൊരു തടവും പരാഞ്ഞു വെള്ളമുള്ള എന്റെ വക്ത്രാമൃഗം നീയല്ലാതെ അന്യൻ ഇതേവരെ സഹിച്ചിട്ടില്ല അതുകൊണ്ടു് ഞന്റെ നോക്കു ഞാൻ വളരെ പ്രീതികരമായിക്കുന്നു. ഈ കരുതയെ ചെയ്ത് നീ എന്നിങ്ങനെ ഇരിക്കുന്നു?”

എന്ന് ഇന്ദ്രൻ സ്തബ്ധമായി മദ്ധ്യവനോടു ചോദിച്ചു. സ്വസ്ഥമായതായ പിടിയുടെ കാര്യംയാൽ

നിറപ്പുകച്ചുടയ്ക്കുകയും വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് ആ പനാഴിയിൽനിന്നു ശരണത്തെ എടുക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചപ്പോഴാണ് ഇന്ദ്രൻ മേൽപ്രകാരം സന്ദേശം ഫേതുവരായ വാക്കിനെ പാഞ്ഞത്, അതുവെണ്ടു ചെയ്ത ശരം ഉപസംഹരിച്ച് ഇപ്രകാരം പാഞ്ഞു.

“അങ്ങനേ സകലത്തിനും ശക്തിയുള്ളവനാണ് ഈ കത്തിനെയും മോചിപ്പാൻ അശക്തരെന്നാണ് അങ്ങനെയൊരിക്കലെന്നതെങ്കിൽ, എല്ലാ ജന്മങ്ങളും പ്രതീക്ഷയിൽ ഇരിക്കുന്ന എന്റെ പത്നാപിന്നെ വിശിഷ്ടതയെ പറ്റിപ്പറയുന്ന അഗ്രഹണത്താൽ ആഗമത്തെ അഗതിയെ ഫലമുള്ള കിട്ടുമാറു കിട്ടു. അഗ്രഹണത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള എന്റെ പിതാവു പരമേശ്വരന്റെ മൃത്യുശ്ചക്രത്തിൽ ചെന്നവനാകുകയാണ് അങ്ങനെയുള്ള ഇപ്പോൾ അടുത്തു ചെന്നുകൂടാ അതുവെണ്ടു അങ്ങനെയുള്ള മൃത്യുശ്ചക്രത്തിൽ ഈ പൂർണ്ണതയെ പത്നാപിയെ അറിയിക്കുകയും വേണം.”

മേൽപ്രകാരം

ഇന്ദ്രൻ മേൽപ്രകാരം ആഗ്രഹിക്കുന്ന അഗ്രഹണത്തെ മറ്റൊരാളായി മേൽപ്രകാരം ബുദ്ധിയെ കൂടാതെ ജീവിതം ഇരിക്കുന്ന അഗ്രഹണത്താൽ

ത്തിലേക്കു മടങ്ങി. വിവരമൊക്കെ ഇന്ദ്രകുമാർ മുഖേന ലീലാവതീ മുഖത്തുനിന്നു അറിഞ്ഞിരുന്നു. പക്ഷം ഏറ്റുണ്ടായ പ്രണത്തിന്റെ അടുത്തുതന്നെത്തുടങ്ങി. രാജാ മടങ്ങി എത്തിയപ്പോൾ ഹൃദയംകൊണ്ട് നന്നായ കൈകൾക്കു രാജാവിനെ തലോടി ലീലാവതീ അഭിനയിച്ചു. ഇങ്ങനെ മഹനീയശാസനമായ ലീലാവതീ അയ്യപ്പന്റെ അപസരണത്തിൽ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു കയറുവാനുണ്ടാക്കിത്തന്ന കല്പടകളാണോ എന്നുതന്നെക്കുറിച്ച് അതേത്തോറോളം അഗതികൾ കഴിച്ചു. ഇതിനനുഷ്ഠാനം വിഷയമായി വന്ന ലീലാവതീ യുവാവായ രാജാവിനു വിധിപ്രകാരം നൃപതിചിഹ്നമായ ശാപതാഴ്ചയെക്കുറിച്ചു ചൊല്ലിട്ടു സൂക്ഷിപ്പാനായാട്ടുള്ളതിന്നുപോലെയല്ലാത്തതിന്റെ മുമ്പെയെ അറിയിച്ചു. ഇക്കാര്യംകൊണ്ടുതന്നെ അറിഞ്ഞു മരണാനന്തരം യൗവനാവസ്ഥയിൽ വന്നാൽ കലാപാലംകൊണ്ടുപോ.

ഒന്നു ഗജഗാമിയായ ചെറു സമാക്രമിച്ചു * ശ്രീമ
 ഹാലക്ഷി, പ്രഭാമണ്ഡലംകൊണ്ടു ലക്ഷ്മിയായ പ
 ത്താതപത്രംകൊണ്ടു സാമ്രാജ്യംധീവതിയായ ച
 ഷുചിനെ അഭ്യർത്ഥിച്ചായി നിന്നുകൊണ്ടു സേവിച്ചു.
 സമസ്തശീലേവിയും അതാതവസരത്തിൽ സ്തുതി
 പാദകരാജാജ് മസനയിൽ സന്നിധാനം ചെയ
 ത്ത് അർത്ഥഗരംജീയുമുള്ള സ്തുതികളെക്കൊണ്ടു സ്തുത്ര
 നായ അഭ്യർത്ഥത്തെ സേവിച്ചു. വൈവസ്വതമനു
 തപ്തുള്ള മന്ത്രങ്ങൾക്കു രാജാക്കന്മാരാൽ തന്റെ മ
 ത്തസ്ഥാനം സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതില്ല, ആദ്യ
 രാജ്യങ്ങൾക്കു മേൽ ചിലന്നുവരവെ ചെറുചിൽ ഭൂമി
 അനുമാനയായതീണ്ടു ചെറുചിന്റെ ഗുണാധികൃ
 ത്താൽ മിലിപയിക്കൊണ്ടുള്ള ചേലം പ്രജകൾ
 കണ്ടായില്ല തേന്മാവു പൂക്കുമ്പോളുണ്ടാവുന്ന സ
 നേന്മാമത്തെ ഫലമുണ്ടായിക്കൊണ്ടുമ്പോൾ അന്നു
 മാനുഷപേരുകൾ സദാമണമാണല്ലോ വളരെ
 തണുപ്പും വളരെ ചൂടും ഇല്ലാത്ത മലയാടുവെന്ന
 പോലെ ചെറു തക്കതായ ശിക്ഷാദണ്ഡകൾ ചെയ്തു
 നിമിത്തം പ്രജകളുടെ മാനുഷികത വശീകരിച്ചു. ച

* സമാക്രമിക്കുക എന്നും സമാൽക്കരിക്കുന്ന അധീനമാക്കുക എന്നും.

ഷാഹിന്റെ വിശാലമായ കണ്ണുകൾ ചെവികൾക്ക്
 ഏറ്റവും അരികെ ചെന്നു വിശ്രമിക്കുന്നവ തന്നെ
 യായിരുന്നു; എന്നാൽ സൂക്ഷ്മങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളെ
 ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതായ ശാസ്ത്രജ്ഞാനം മാത്രമാണ്
 അദ്ദേഹത്തിനു കണ്ണുകളുടെ ഫലം ഉണ്ടാക്കിക്കൊ
 ടുന്നത്. ആനന്ദത്തെ ജനിച്ചിരുന്ന ശക്തിദൈവ
 ങ്കു ചന്ദ്രനു സിദ്ധിച്ച ചന്ദ്രൻ എന്ന പേരുപോലെ
 യും, മൂടാമെന്നുള്ളതൊരു സൂര്യനു സിദ്ധിച്ച ത
 പനൻ എന്ന പേരുപോലെയും, ജനമെന്ന ചെറു
 ന്നുള്ളതൊരു ചന്ദ്രനിന്നു മാറ്റമെന്ന പേര് ദൈവ
 ത്വമാർത്ഥമിന്നു. ദീർഘശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ചന്ദ്രനിന്നു
 നല്ലതും ചീത്തയുമായ മാറ്റമെന്നതിനാലും ഉപ
 ദേശിച്ചുകൊടുത്തു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം മാറ്റമോ
 യല്ലോ എന്നതിൽ നല്ലതു മാത്രമേ കണ്ടുണ്ടു
 ള്ളൂ. ചന്ദ്ര മാറ്റമില്ലാത്തതായിത്തീർന്നപ്പോൾ പഞ്ചഭൂത
 ങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങൾ ഉൽക്കടത്തു പ്രാപിച്ചു. മാ
 ങ്ഗവും പുതുതായപ്പോൾ സകല വസ്തുക്കളും പുതുതാ
 യതുപോലെ തോന്നി. ദീർഘനു ശേഷം ചന്ദ്ര മാ
 ങ്ഗമാരംഭം കഴിഞ്ഞുവന്നിരിക്കുന്നപ്പോൾ മാറ്റമെന്ന
 തന്റെ ഉള്ളിൽ മുമ്പു വെക്കുന്നതൊന്നുമില്ലെന്നു അറി
 യലിച്ചതുപോലെയാണി.

ജലാശയങ്ങളിലും പൂടി മാവുവിന്റെ തൂക്കത്തോടുമി
 തെ പരമതീട്ടുണ്ടോ എന്നു ശരത്കാലം തോന്നി
 മൂ. നന്മക്കുറവിന്നു കാലമായി കരിമ്പിന്റെ നിഴ
 ലിൽ ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ തങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവായ
 മാവുവിന്റെ ബാല്യകഥകൾ മുതൽക്കുള്ള കീർത്തി
 തെ വർഷിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. അതിലിപ്പിടയാടുകു
 ണ് അഗസ്ത്യനമ്മുതന്നിന്റെ ഉദയത്താൽ ജലം
 തെളിഞ്ഞു * എന്നിലും മാവുവിന്റെ താഴ്വരപ്പി
 യർകൊണ്ടു ഉദയം കരണമായി പരാജയത്തെ
 തേന്നു ശത്രുക്കളുടെ മനസ്സു കലങ്ങി. വളരെ
 രദിത്തോടുകൂടിയവരും, വലുതായപ്പോഴെത്തുള്ളവയും
 ആയ പലരും കാളകൾ ലീലകൊണ്ടു മോഹമരമാ
 യിരിക്കുന്ന മാവുവിന്റെ പരാക്രമത്തെ അനുകരി
 പ്പോ എന്നു തോന്നുംപോന്നു നദികളുടെ തീരങ്ങൾ
 കണിയിക്കിപ്പോ തുടങ്ങി. രദിതലഗന്ധത്തോടുകൂടിയ
 ഏഴിലാമ്പാലപ്പക്കളുടെ വാസനയോടു സുഗന്ധകര
 ണ്ടോ എന്നു തോന്നുമാറു മാവുവിന്റെ ആനകൾ

* അഗസ്ത്യനക്ഷത്രം ശരത്കാലത്തു ദിക്കുതന്നെ
 അതിന്റെ പ്രകാശം ജലം കളിയും മനസ്സുമാണ്

തങ്ങളുടെ ശരീരത്തിലുള്ള ഏഴുമാറ്റത്തിൽ കൂടി • രജദലത്തെ പ്രവർത്തിപ്പിച്ചു. നദികളെയെല്ലാം സുഖമായി കടപ്പാൻ സൗകര്യപ്പെടുത്തിയും നിരന്തരം പട്ടികളുള്ള ചട്ടിയെല്ലാം ഉണക്കുകയും ചെയ്തു ദിഗ്ജയത്തിനായി പുറപ്പെട്ടവൻ ശമൽക്കരലം പ്രദേശത്തിൽ കടന്നു ഘോഷിനെ പ്രേംസോമിപ്പിച്ചു. ഗജാശ്വാദികളുടെ ആവൽശരണിക്കായി 'നിരംജന' എന്ന കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ, മേഘമംകൊണ്ടു ജപിക്കപ്പെട്ട അഗ്നി പ്രദീപ്തനായ ല എന്ന വ്യാജം നടച്ചു ഘോഷിനെ ജയത്തെ ദാനം ചെയ്തു.

ഘോഷിന്റെ ദിഗ്ജയം.

ഘോഷന്റെ, രാജ്യത്തിന്റെ, നാഗുത്തായിലുള്ള കേരളകൾ ക്ഷണിപ്പാൻ ആളെ നിർത്തിയും പൂജാമാഗത്തു ശത്രുക്കളില്ലെന്ന തൃപ്തിപ്പെട്ടും സർക്കാരങ്ങൾ ചെയ്തും ദിഗ്ജയം ചെയ്യുമെന്നുള്ള ആഗ്ര

* കരംഗങ്ങൾ, കവിൾത്തടങ്ങൾ, കണ്ണുകൾ, ഗഢ്വം എന്നിങ്ങനെ ഏഴു സ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു ആനയെ മോക്ഷമിക്കണെന്നു ചാവകാപ്യത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

മരണത്തോടു കൂടി ആദ്യനരം • സൈന്യത്തോടു കൂടെ പാർപ്പിട്ടു. പാലാഴിമേലനം ചെയ്യുന്ന അപസരത്തിൽ, മനമപവൃതത്താൽ ഇളകപ്പെട്ട ജിഹ്വകളെ കൊണ്ടു തിമിരലകൾ മരംവെട്ടുന്നവന്റെ മേൽ എഴുതുപുകൾ വെച്ചിട്ടുവെച്ചു. അതുപോലെ വയസ്സുകൾക്കു പൊതുവായിട്ടും മലങ്കരകൊണ്ടു ചെയ്തിന്റെ മേൽ വെച്ചിട്ടു. ഇതുതുല്യനായ മാധു ആദ്യം കിഴക്കെ ദിക്കിലേക്കുവന്നു പോയത് കാനറിൽ ഇളകുന്ന കൊടിയ്ക്കുകകളെക്കൊണ്ട് മെഴുതും ശത്രുക്കളെ മനസ്സിലാക്കുന്നവനോ എന്നു ശങ്കിക്കേണ്ടതല്ല. തോമോട്ടവേരും പാർപ്പിട്ടുവെച്ചു കൊടുക്കുകകൾ ആകാശവും, മേൽക്കളെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന ആനകളെക്കൊണ്ടു ഭൂമിയും നിറഞ്ഞതിനാൽ മാധു ആകാശത്തെ ഭൂമിയെപ്പോലെപ്പോലെയും ഭൂമിയെ ആകാശത്തെപ്പോലെയും ആക്കിത്തീർത്തു. മാധു തന്റെ വലുതായ സേനയെ കിഴക്കോട്ടു കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ഉഗ്രിമംഗൽ പരമശിവന്റെ മടയിൽനിന്നു വീഴുന്ന ഗംഗയെ ഭൂമിയിലേക്കു കൊണ്ടുവരുന്നവനെപ്പോലെ

* മലയാളം, കേരളം, ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, സാമൂഹികം, ആധുനികം ഇങ്ങിനെ മലയാളം ആധുനികം.

ലെ ശേരിച്ചു. ഭൂമിയിൽ പ്രതാപം, വിനെ ശബ്ദം, അതിന്നു പിന്നിൽ പൊതിവടലം, അതിന്നു തുടന്നുകൊണ്ടു മഹാ മുതലായത്, ഇങ്ങിനെ നാലു വൃക്കളാലുള്ളതാണ് ഐവവിനെക്കുറേ. സന്താനം വരാം ചെയ്തത് ഐവ അതിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു നിങ്ങളുൾക്കുള്ളിൽ ജലവും, കടപ്പാൻ സൗകര്യമില്ലാത്ത നദികളെ കടപ്പാൻ കാര്യവും, വനങ്ങളിൽ വെട്ടിക്കൊണ്ടു വെട്ടിച്ചുവരും ഉണ്ടാക്കി. ലാഭം ഉപേക്ഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടവരും, സ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നിറക്കപ്പെട്ടവരും, വല പ്രകാശനെയും മറ്റും അതും ആയ മറ്റൊക്കൾ ആന നടന്ന വഴിയിലെ പൂക്കൾപോലെ ആയിത്തീർന്നതിനാൽ ഐവവിനെക്കാര്യം അതിന്റെ പ്രതിബദ്ധങ്ങളും ഇല്ലാത്തതായിത്തീർന്നു വിജയികാരു ഐവ ഇപ്രകാരം കിഴക്കൻ പ്രദേശത്തുള്ള ജനവർഗ്ഗങ്ങളെ പിടിച്ചടക്കിയതിനുശേഷം കരിമ്പനക്കുറേകൊണ്ടു കറുത്ത നിറത്തോടു കൂടിയ സമുദ്രതീരത്തുകൾക്കരികിലുപ്രവാഹം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ നദീതീരത്തിൽ വളരുന്ന ആരവത്തതി ഭൂമിയിൽ പതിക്കുന്നില്ല. അല്ലെങ്കിൽ കഴിക്കാൻ ശക്തി അതിനെ വേരോടെ മുഴക്കിക്കളയും. ഇങ്ങനെ ആരവത്തതിയുടെ നയം സ്ഥി

കുറിച്ചാണ്, കീഴടങ്ങാത്തവരെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യുന്ന
ചുമതല രാജ്യചക്രവർത്തിന്റേതല്ല. അതുകൊണ്ട് ആന്ധ്ര
വിപ്ലവം കുറിച്ചാണ് നാവികസേനയെ നേതാക്കളായി
വന്ന വാഗ്മാദികളുടെ ചുമതലയായത്. മലയ, മല
ലംകകളുടെ സ്ഥാനഭ്രാന്തന്മാരായും ഗംഗാനദി
തടവ് മധ്യത്തിൽ വലയങ്ങളിലും ജനസമൂഹങ്ങളെ
സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്ത പാലോയന്മാരുടെയും പ്ര
ണാതിവൃദ്ധരായി, സ്വസ്ഥനായിത്തീർന്ന ഭൂമിയിൽ
കുറിച്ചവരും, വീണ്ടും ആ സ്ഥാനങ്ങളിൽത്തന്നെ
നിൽക്കുകയും ചെയ്തവരും ആയ വാഗ്മാദികളാണ്,
കുറിച്ച നട്ട കളമെന്നല്ല കരിയ്ക്കുന്ന വലം തന്നെയാ
ലോയെ, രാജാവിന്റേതല്ല. വന്നു വെട്ടിപ്പിടിക്കാത്ത
രാജാവിന്റെ സേനാധിപ കലില എന്ന വരിക്ക് ആ
നകളെക്കുറിച്ചു കരു ചിന്തയുണ്ടാക്കുകയും ഉൽക്കല
ദേശത്തെ രാജാക്കന്മാർമാർ കാട്ടിക്കൊടുക്കപ്പെ
ട്ട മാർഗ്ഗങ്ങളിൽകൂടി രാജാ കലിലംഗദേശാഭിമുഖ്യം
യിൽ താഴെ ചെയ്തതും ചെയ്ത ആനക്കാരൻ ഗംഗീ
ദേശത്തിലായ ആനയുടെ മുമ്പുകയറിയിരുന്ന് തീക്കുര
യ്ക്കായ നോട്ടിയെ പ്രദേശിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ രാജാ
ക്കുരയ്ക്കായ തന്റെ പ്രതിപക്ഷത്തെ കലിലംഗദേശത്തുള്ള
മോഹനപട്ടണത്തിന്റെ ഭൂമിയിലാണ് പ്രദേശ

അപ്പടി ശക്തി കരഞ്ഞിരിക്കും. അവിടെ ഏതെങ്കിലും മനുഷ്യന്റെ പ്രതാപത്തിന് കറവു വരാത്തതിനുള്ള പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാർ ഒരു സമീപനം കഴിഞ്ഞില്ല. പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാർ താമ്രവസ്ത്രം നടി കഴുകിച്ചേർന്ന സമുദ്രത്തിൽനിന്നൊട്ടേറെ മോക്ഷികരത്നങ്ങളെ അവർ സമ്പാദിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള യശസ്സിനെ എന്നപോലെ മനുഷ്യനെ നമസ്കരിക്കുകയും ദാനം ചെയ്തു. ജയപ്രഭാതകളിൽ വളരെ വഴി നടന്നിട്ടുള്ള മനുഷ്യന്റെ സൈന്യങ്ങൾ മുളകുവള്ളികളിൽ പറന്നുകളിക്കുന്ന കിളികളോടുകൂടിയ മലയപർവ്വതത്തിനടുത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ വിശ്രമിച്ചു. കതിരകളുടെ കളുപ്പുകൊണ്ടു പൊടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഏലക്കായകളുടെ പൊടികൾ പറന്നു തൂല്യഗന്ധത്തോടുകൂടിയ തെന്തമരങ്ങളുടെ മന്ദൂകങ്ങളിൽ പരറി. ചന്ദനമരങ്ങളിൽ സുഷ്പങ്ങൾ ചുറ്റിക്കിടന്നുണ്ടായ പാടുകളിൽ കെട്ടപ്പെട്ട കുറ്റാഞ്ചുവിനെ, പാദശൃംഗലയെ മുറിക്കുന്ന ഗജങ്ങൾക്ക് അഴിക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. തടപ്രദേശങ്ങളിൽ ചന്ദനരംഭകത്തോളം ആ ദിക്കുകൾ സൂര്യന്റെ നൂനങ്ങളോ എന്നു തോന്നാവുന്നതല്ലെങ്കിലും മലയം, ദർഭം എന്നു രണ്ടു പർവ്വതങ്ങളെ ഇടയ്ക്കു തക്കവ

ഇന്നും അനുകൂലിച്ചതിനുശേഷം അസഹ്യവിക്രമനായ രാജ സമുദ്രത്താൽ ഉദര പ്രവേശിക്കപ്പെടുകയാൽ വസ്ത്രം അഴിഞ്ഞുപോയ ഒരു ഭൂമിദേവിയുടെ നിരന്ദരമാണോ എന്നു തോന്നുന്ന സമുദ്രവൃത്തത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. പടിഞ്ഞാറു കരയിലെ രാജാക്കന്മാരെ ഇയാൾക്ക് പുറപ്പെട്ടിട്ടുള്ള രാജാവിന്റെ ദൈവസ്വന്തം അണിയണിയായി പേരുകുന്നതു കണ്ടാൽ പരശുരാമന്റെ അസ്രംകൊണ്ട് അകത്തുപെട്ട സമുദ്രം സമുദ്രവൃത്തത്തിലേക്കു ഒഴുക്കുന്നവനുചേർന്നുപോ എന്നു തോന്നാം. ഇയാൾക്കുണ്ട് ആ ഭാണങ്ങൾ വെള്ളത്താലായി കടന്നു കേൾക്കുന്നതിലൂടെ കുന്നുകളിൽ, സൈന്യങ്ങളുടെ യാത്രയാൽ പുറപ്പെടുന്ന കലാടികൾ കണ്ടുമാറിപ്പോയതിന്റെ കൃത്യം നിസ്സംശിച്ചു. മുരളിനാദിയിലെ കരകൾ ഇളകിയതന്നു കൈതപ്പയിന്റെ പൊട രാജാക്കന്മാരുടെ കപ്പലാൽ അധാരംകൂടാതെത്തന്ന സുഗന്ധമുണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. കടന്നുപോകുകയോ മേൽ കിടന്നു ശബ്ദമെന്ന പട്ടാളക്കാരന്റെ ചട്ടകൾ, കരകൾകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കരകൾ

കാടിന്റെ ശബ്ദത്തെ ഭയപ്പെട്ടു. പർവ്വതമേന്മയായ
ചിട്ടിട്ടാണല്ലോ സമുദ്രം കേരളദേശത്തെ കൊടു
മതത്ത് എന്നാൽ മൗഢിയിൽ നിന്നുപോകാതെ വരുന്ന
വ്യർജ്ജിതന്റെ കരം കൊടുക്കുകയാണു ചെയ്ത
ത്. അവിടെ മറ്റൊരു ആനകളുടെ കൊമ്പുകളു
ടെ പ്രഹരംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമായ വികൃതലക്ഷണ
ലിപികളോടുകൂടി കാണാൻ കഴിയാത്ത ഉന്നതര
യെ ശ്രീകൃഷ്ണപുത്രനെത്തന്നെ മൗഢി തന്റെ ഭയവും
കൊണ്ടു. പിന്നെ മൗഢി, യോഗികൾ ഇന്ദ്രിയങ്ങളോ
കൂടി ശത്രുക്കളെ ഭയപ്പെട്ടാൽ പരമേശ്വരന്റെ നാമ
ഗ്ലം അവലംബിക്കാതെ വാത്സീകന്മാരെ
(പ്രാർത്ഥിക്കുക) ഭയപ്പെടുന്നതിൽ കാര്യമായി പ
റപ്പെട്ടു. അകാലത്തിലുള്ള മോഹംമൂലം നാ
മരപ്പുകളുടെ ബാലാതപത്തെ എന്നപോലെ
മൗഢി യോഗികളുടെ മുഖപത്മത്തിൽ മദ്യ
പാനം കൊണ്ടുണ്ടായ അജ്ഞാപത്തിനെ സഹി
ച്ചില്ല † കന്തിപ്പെട്ടാൽത്തോടുകൂടി വന്ന വാ

* കാളിദാസൻ കൊടുമൗഢിത്തോടുകൂടി അപരാ
ന്തരംകൊണ്ടു പറഞ്ഞതെന്നും അല്ലെങ്കിൽ ഈ മോഹം
വെളിപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതും വാസ്തവം.

† മൗഢി യോഗികൾക്കു മേലധ്യക്ഷനായിത്തീ
ന്നതിനാൽ.

യിക്കുവാൻ ആ ദിക്കിലേക്കു പുറപ്പെട്ട രാജവി
ന്റെ കത്ഥകൾ സിന്ധുനദീതീരത്തിങ്കൽ കിടന്നു
ണ്ടു മാർഗ്ഗവേദം ശരിപ്പെട്ടതിന്നനുശയം കരുതപു
ഷ്ഠത്തിന്റെ അല്പകൾ വാദിച്ചുള്ള കഴുത്തുകളെക്ക
ടഞ്ഞു. ഹൃണന്മാരിൽ സ്വയമുറയ രാജവിന്റെ പരാ
ക്രമം വടക്കു ദിക്കിൽ ഹൃണമാരുക്കുന്മാരുടെ അ
ന്തഃപുരസ്സികളുടെ കവാടത്തടങ്ങിൽ അരുണവ
ണ്ണത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയീതു. ആനകളെ കെട്ടുക
കാരണം കൊമ്പുകൾ മുറഞ്ഞ അങ്കുരവൃക്ഷങ്ങള
കൂടെപ്പോലും കറങ്ങാത്തതാലു അങ്കുരന്മാർ രാ
ജവിന്റെ പരാക്രമത്തെ സമീപ്താൻ അനുഗ്രഹം
മടയട്ട് ഉയർച്ചയിട്ടു കീഴടങ്ങി. കറങ്ങാത്തവർ
പിടന്നയും പിടന്നയും കാഴ്ചവെച്ചു അന്നപഥി നല്ല
കത്ഥകളും വളരെ സ്വണ്ണവും രാജ സപ്തകര
ച്ചു. ഏങ്കിലും അർദ്ധം വിട്ടുകൂത്തു ഗവ്വ് രാജവി
നെ പ്രാപിച്ചില്ല അതിന്നനുശയം രാജ കത്ഥക
ളുടെ സമരയത്തോടുകൂടി പാവുതീവതാവായ ഹി
മവാൻപറ്റത്തതിൽ കയറി. ആ സമയം കത്ഥി
കളുടെ കളവു തട്ടു പുറപ്പെട്ട കാവിത്തൂണു മുത

* അങ്കുരന്മാരെ നിശ്ചയിക്കുമാവുന്നതായ അശ്വ
ധാരകൾ പ്രിയോദനാകുന്ന ചുവപ്പ്

ലാതതിദന്തം ചവാടികുലകരണേ മഹേ ഹിമവര
 ന്തം ശൃംഗത്തള വദ്ധനാശനമേനം എന്നു അർ
 സിച്ചു. തുല്യവരശ്രവണാഭൂതായചര്യം, മരി
 ലാൻതാ ഗുഹകളിൽ ശയനമെന്നാലും മറ്റു സിം
 ഹങ്ങൾ, സൈന്യരോടും വദ്ധിച്ചുപ്പോർക്കുകയും
 കഴിഞ്ഞുതന്നു. നോക്കിയവർക്കു പണ്ടുപോലെയ
 തന്നെ കാട്ടിയില്ല. സ്വന്തമുണ്ടാകുവാൻ നോട്ടത്തെ
 മഹേ പ്രശംസിച്ചു. ഭൂതപ്പുരുഷന്റെ ഉണർന്ന
 ഇലകളിൽനിന്നുണ്ടായ ശബ്ദത്തിനും തുല്യവരശ്ര
 വണകളുടെ ശബ്ദത്തിനും കാരണമായി, ഗംഗയു
 ള്ള ഭലന്തികുലാഭൂതകുലകൾ വഴിയിൽ
 മഹേയിനെ സേവിച്ചു. നാമകുലങ്ങളുടെ ശര
 യകളിൽ കിടന്ന കന്യകാശ്രവണകളുടെ നാഭിപ്ര
 ദേശം തട്ടു സൗരമൃഗത്താകുകയും കല്ലുകളിൽ മഹേ
 സൈന്യങ്ങൾ ഇറങ്ങു വിശ്രമിച്ചു. ദേവദാരുര
 ണ്ണാൽ കെട്ടപ്പെട്ട ആനകളുടെ കഴുത്തിലെ ചങ്ങ
 ലകളിൽ പ്രതിഫലിച്ചു പ്രകാശിക്കുന്ന പ്രഭയാഭ
 ള്ളത എരിവുള്ളികൾ * രാത്രിയിൽ മഹേവിന്ദു

* രാത്രിയിൽ സ്വന്തം പ്രകാശിക്കുന്ന ഒരു രാമി
 വളികൾ.

എണ്ണക്കൂടത്തെ വിളക്കുകളായത്തീർത്തു. മഘസെ
 ന്നുള്ളാൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട പ്രാദേശങ്ങളിൽ ആറു
 ചുണ്ടുവെട്ടെ പാടുകിട്ടിയിട്ടു നില്ക്കുന്ന ദിവസമൊക്കെ
 ഞങ്ങൾ, മഘവിന്റെ ആനകളുടെ വലിപ്പത്തെ കര
 ങ്കിപ്പിക്കാൻ മനസ്സിലാക്കുകയുണ്ടായി. മഘയും ഹി
 മവാരകുളള ഭൂതഗണങ്ങളും തമ്മിൽ, നാലാലു
 കും കവിണകുളളകളും തമ്മിൽ കൂട്ടുകൂട്ടി തീപ്പെരി
 വുറപ്പെടുന്നതായ ഒരു ഘോരയുദ്ധം അവിടെവെ
 ലിച്ചു നടന്നു. ഉത്സവസങ്കേതങ്ങളെത്തന്നെ പറയുന്ന
 ആ ഭൂതഗണങ്ങളുടെ ഉത്സവമെന്തെങ്കിലും മഘ ശര
 ങ്കളെക്കൊണ്ടു നശിപ്പിച്ചിട്ടു, തന്റെ കയ്യിന്റെ
 പ്രശസ്തിഗീതത്തെ കിന്ദാമന്ദമെന്തെങ്കിലും പാടിയി
 ും ഗണങ്ങളും കരയുവെപ്പാണായി ഉച്ചരിക്കു
 ന്നു കേൾക്കുന്നവനാകട്ടെ, ഹിമവാരന്റെ സ
 വത്തു മഘവന്നും, മഘവിന്റെ ശക്തി ഹിമ
 വാരനും അന്യോന്യം മനസ്സിലായി. മഘ തന്റെ
 അർജ്ജുനയുദ്ധം ഉത്തമയുദ്ധമുള്ള കീർത്തിസമൃദ്ധ
 തെന്തെ ഹിമവാരൻ സ്ഥാപിച്ചിട്ട് അതികൽവിന്നി

൦ ഉത്സവസങ്കേതം, അർജ്ജുനയുദ്ധം, ഉച്ചരിക്കുന്നതും മ
 ഹിമ ഹിമവാരൻ.

റത്തി. കൈലാസപർവ്വതമാകട്ടെ, ചന്ദ്രൻ രാവണനാൽ ഇളക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകൊണ്ടു ഈ തന്ത്രശാലയികളെല്ലാം ലക്ഷ്യമില്ലാത്തവയായിത്തീർന്നു. മഘവംശചരിത്രം എന്ന നാലിരട്ടനാലുപാദയം പ്രാഗ്ജ്യോതിഷേശ്വരൻ മഘവിന്റെ ആനുകൂല്യം കൈയ്ക്കുകയും കൈയ്ക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു കിടന്നു വിട്ടു. സൂര്യനെ മാത്രം മേൽക്കുന്നതിനാൽ മഘവിന്റെ മഹാപ്രഭുത്വം നിന്നുപോയി. വെറും ഒരു പ്രാഗ്ജ്യോതിഷേശ്വരൻ സമീപിച്ചു എന്നിട്ടു വേണ്ട മഘവിന്റെ സേനയെ സമീപിച്ച് ഇന്ദ്രനേക്കാൾ വലിയതാക്കിയ മഘവിനു കരമുദ്രകളെന്ന് പ്രദേശങ്ങളുടെ രാജാവു, താൻ മറ്റു രാജാക്കന്മാരെ എത്ര ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ജയിച്ചുവോ ആ മന്ത്രഗുണങ്ങളെ കരയ്ക്കുവെച്ചു ശരണം പ്രാപിച്ചു. ഈ രാജാവുതന്നെ, സ്വർണ്ണപീഠത്തിന്റെ അധിഭേദതയായിരിക്കുന്ന മഘവിന്റെ പാദകുറുത്തു മറ്റൊരാൾക്ക് പൂജിക്കാൻ സമ്മതിച്ചു പൂജിച്ചു.

മഘവിന്റെ യോഗം.

ജയശീലനായിരിക്കുന്ന മഘ ഇപ്രകാരം ദിഗ്വിജയം കഴിച്ചു മഹാജാൽ ഇളക്കപ്പെട്ടു വെട്ടി

കുറച്ചു മെത്രാന്മാരുള്ളായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരുടെ ശിരസ്സുകളിൽ വൃദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു സ്വസ്ഥാനത്തിലേക്കു മടങ്ങി. ഇതിന്നുശേഷം മംഗ്യ, താനിക്കുള്ള സമസ്തവും ദക്ഷിണചെയ്യേണ്ടതായ വിശേഷിച്ച് എന്ന യാഗവും ചെയ്തു സമസ്തങ്ങൾ സമ്പാദിക്കുന്നതെല്ലാം, മേഘങ്ങൾ ജലത്തെ എന്ന പേരിലേ ദാനം ചെയ്തെന്നായിട്ടു മെത്രാന്മാരെല്ലാം ഈ യാഗം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം സമീപസ്ഥാനായ മംഗ്യ വലുതായ സൽക്കാരമെല്ലാം ചെയ്തു പരാജയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു രാജാക്കന്മാർക്കുണ്ടായ കണ്ഠീതം തീർക്കുകയും, വളരെക്കാലമായി വിരഹിതാവംജനമുവിക്കുന്ന ജനതപുരസ്സീകരളാടുകൂടിയ ജനു രാജാക്കന്മാരെ ജനമവതരിപ്പിച്ചു പുരസ്സീകരിച്ചു യാത്രയയക്കുകയും ചെയ്തു. ജനു രാജാക്കന്മാരെക്കൂടി, പ്രജകളിശ്ശതപത്രോദ്ധകരളാടുകൂടിയ സാമൂഹ്യനായ മംഗ്യവിൻ നാലുങ്ങളിൽ, യാത്രപറഞ്ഞു പോകുമ്പോൾ നമസ്കരിച്ചിട്ടു, മംഗ്യവിൻ കാൽവിരലുകളിൽ, തങ്ങളുടെ ശിരോലങ്കാരമോലകളുടെ മകമന്ദരേണമെന്നുള്ളതൊന്നു പാടലവസ്ത്രമുണ്ടാക്കി അധീശ്വര.

അദ്ധ്യായം

കകുതസംഗമനം

വിശ്വഭിന്നനായ യോഗത്തിൽ രാജ്യമെടുത്തു
 തെരുക്കുടി ധനമെല്ലാം ദാനമെടുത്തു കഴിഞ്ഞിരുന്നു.
 ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ വരുന്നതുമേൽപ്പറഞ്ഞ ശിഷ്യ
 നായ കകുതസംഗമനി ചിത്രാക്ഷരസം കഴിഞ്ഞു ശു
 ത്രമുഖിണിയെ ധനമെടുത്തുപോയി. രാജാവിന്റെ
 അടുത്തു വന്നു, അന്നുവെളിച്ചം, യശസ്വിയും,
 അതിഥിസംഗമത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനും ആയ രാജ്യ
 സ്വർണ്ണവാത്രാജാവിന്റെയും മറ്റും മുമ്പാകെ
 പൂജാദ്രവ്യങ്ങളെടുത്തിട്ടു ശാസ്ത്രജ്ഞനായ കകുത
 മുമ്പാകെ എത്തിക്കുന്നു. വിധിക്കുന്നു, മാനുഷന
 നായിൽ അഗ്രസംഗമം, കൃത്യബോധത്തോടു കൂടിയ
 ചന്ദ്രൻ ആയ രാജ്യ ആ തപോധനനെ വിധിയോടെ
 പൂജിച്ചു പീഠത്തിന്നുപുറത്തുനിന്നു ശേഷം
 അടുത്തു തൊഴുതു നിന്നുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം വ
 രഞ്ഞു

“അല്ലയോ കശാഗ്രസംഗമേ! നൃത്യം നിന്ന
 ലോകം പ്രബോധത്തെ എന്നുപറയെ യശസ്വന
 തത്തമനിന്നു നിന്നിരുന്നതിന്നു ശേഷമായ മറ്റൊ

* അതിരും ഉപവാസം, വെളിച്ചം-വേദാന്തര
നാൾ, കർമ്മം-ധ്യാനം.

അതാൽക്കൂടെ ആറിലൊരു അഗ്രം കൊണ്ട് ഒരു യാത്രപ്പെട്ട വൃദ്ധിനങ്ങളോടുകൂടിയവയും ആയ നിങ്ങളുടെ നീന്തലിലേക്കും കേടുകൂടാതെ ഇരിക്കേണില്ലെന്ന് ഉചിതസമയങ്ങളിൽ വരുന്ന വഴിപോക്കുകൾ മാറിപ്പോകുകയും ചെയ്യുന്നതും, വന്യമായ ജീവസംഗ്രാമവും ആയ വരികനല്ല ഭരതായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ നാശപ്പെടുന്നതിൽനിന്നു കണക്കാലികൾ വന്നതിന്നു നശിപ്പിക്കുന്നില്ലല്ലോ? പ്രസന്നനായ ചരതന്റെ മേൽക്കൂടി വഴിപോക്കല അങ്ങനെയല്ല വിദ്യകളെല്ലാം പ്രതിപാദിച്ചതിന്നുശേഷം, ഗൃഹസ്ഥശ്രമം സ്വീകരിപ്പാൻ അങ്ങനെയോ? സമ്പൂർണ്ണശരീരം ഉപകാരം ചെയ്യാൻ ശക്തിയുള്ള ഗണമെന്നെ ആശ്രമം സ്വീകരിപ്പാൻ അങ്ങനെയല്ല സമയമായല്ലോ പൂജ്യനായ അങ്ങയുടെ വാക്കുകൾ ഒരു മാത്രം ഏകദേശ മനസ്സിൽ ഉറപ്പായില്ല. അങ്ങയുടെ നിരോധനത്തിനായികലാണ് ഏകദേശം അല്ലെങ്കിൽ കിടക്ക

* ഉത്തരങ്ങൾ-പ്രകീർണ്ണാജ്ഞാപത്രങ്ങൾ. മുഖികൾ കൊഴിക്കുന്ന ധന്യങ്ങൾ അങ്ങനെയായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നും. ഇതിന്റെ ആവിഷ്കാരം മാത്രം മാത്രമേയുള്ളൂ.

നാൽ അങ്ങനെയൊരു പ്രതികരണം ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ, അത് സ്വയംഭരണവും, ഏകീകരണവും എന്നൊക്കെയുള്ള പ്രതികരണങ്ങളായിട്ടു വന്നേക്കാവുന്നില്ലേ?”

ഇപ്രകാരം കോർട്ടുവേണ്ടതുകൂടിയവയാണെങ്കിലും അഭിപ്രായപ്രകാരമുള്ള സർവ്വസംഭരണത്തെ അനുകൂലപ്പെടുത്തുന്ന മോശയിനം വാക്കുകൾ കേട്ടിട്ടു സ്വയംപ്രകാശപ്പെട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നതായ വാഗ്ദാനം ശിഷ്യൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“അല്ലായെ നാമാവേ! എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും ഞങ്ങൾക്കു മേൽമതമെന്നാണ്. അങ്ങനെ നാഥനായിരിക്കുമ്പോൾ പ്രജകൾക്ക് അഭംഗവും എന്തിനെയുണ്ടാവൂ? സർവ്വൻ പ്രകാശിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഇരുട്ടിനു ജനങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിയ മാറ്റാൻ സാധിക്കുമോ? പൂജന്മാരിൽ ഭക്തി; അങ്ങയ്ക്കു കലശ്ചിതമാണ് അല്ലായെ സംവദനമാണ്” ആ മൗനിയന്റെ അങ്ങനെ പൂജന്മാരെ അതിശയിക്കുന്നുണ്ട് യഹന്നാകളെ സ്വയം തെറ്റിപ്പാണ് ധനാത്മിയയെട്ട് അങ്ങയുടെ അടുത്തുള്ള വന്നത് അതുനിന്നൊന്നു ഏറിക വിവാദപ്പെട്ടുണ്ട് സകലസമ്പത്തുകളും സർവ്വവസ്തുക്കളിൽ ഒന്നാകെത്തു ശരീരമാത്രം ശേഷിച്ച അങ്ങന്ന്, വന്നവാസികളായ ജനങ്ങൾ ക

തിർ കെരളെട്ടത്തതിന്നുശേഷം തന്റെ മരത്രം ശേ
യിച്ചു നില്ക്കുന്ന വടികൊല്ലുപോലെ ശരഭം കണ.
സംവൃതമെന്നായ ജിരട്ടൻ യോഗം ചെയ്ത്
ജാതിപ്രസാദമായതു യുക്തമായിട്ടുണ്ട് ദേവ
ന്മാർ ക്രമേണ പരന്നു ചെയ്തതാൽ ചന്ദ്രനാണുവു
ന്ന കലാക്ഷണം വൃദ്ധിയെക്കാൾ അധികം ദുരവസ്ഥ
മാണല്ലോ * ആനുകൂല്യം, അനാസ്തമ്യമായ
താൻ അപരജനനിന്നു ഗുരുദക്ഷിണയനുവദിച്ചതായ
ധനം സമ്പാദിച്ചാൽ അത് ചെയ്തുകൊള്ളാം. അ
ങ്ങനെയു മംഗളം മരിക്കാതെ ഉള്ളിൽ ജീവിക്കാൻ
ശരീരപദമനുഭവിക്കാതെ ചാതകവേഷിപ്പോലും അ
ചികരിക്കില്ല

ഇത്രമേത്രം പരഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോയാൽ പാ
പ്പട്ട കെഴുത്തുമായിട്ടെ വെച്ചു നിവാരണമെല്ലാം
കൊണ്ടു ചോദിച്ചു -- “മേലു വിദ്വാൻ! നിറുത്തിവ
ടി ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യേണ്ട ദ്രവ്യം എന്താണ്”, എ

* ചന്ദ്രനാൻ കലാക്ഷേത്രം കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദം
മുതൽ അഗ്നി, സൂര്യൻ ഇതും ദേവന്മാർ ചങ്ങാ ചെട്ട
കാലം കലാക്ഷേത്രമെന്നെന്നുതന്നെ ആഗമമുണ്ട്. ക്ഷീ
ണകലനായ ചന്ദ്രനെന്നാണ് അതും ബഹുമാനിക്ക
ുന്നത്.

“തൃയംഗം?” അതു കേട്ടപ്പോൾ വിധിപ്പറമ്പത്തു
യോഗം ചെയ്തവരും, അരക്കയം ഗവണ്മെന്റുവരും,
വെള്ളാശ്ശിമരുടെ റിപ്പർട്ടർമാരും ആയ രാമുവിനോട്
ഒരു ചിന്തയും ഇല്ലാത്തപോലെയും ആയ കൗതുകം പ്ര
സ്താപിച്ച് അവർ പറഞ്ഞു:

“ഞാൻ വിദ്യയെല്ലാം വഴിപോലെ അഭ്യസി
ച്ചതിനാലേയും ഇതുകൊണ്ടു സ്വീകരിച്ചതായി ക
രുതിയോ? അതുകൊണ്ട് ഇതും, എന്തൊരു വള
രെ കാലത്തെ അദ്ധ്വാനത്തോടുകൂടിയ കഠിന
തയോടെ കഴിഞ്ഞതായി ഗണിക്കുകയുണ്ടായത്
ഇതുകൊണ്ടു എന്തെങ്കിലും വാങ്ങണമെന്നു ഞാൻ
ചിന്തയും പറഞ്ഞും നിർദ്ദേശിച്ചതുകൊണ്ടു, ക
പിതാവായ ഇതേ അമ്മകൾക്കു ചിന്തിക്കാതെ,
വിദ്യകളുടെ എണ്ണം* കണക്കാക്കി പതിനാലുകോ
ടി രൂപയും കൊടുത്തതായി കരുതുകയുണ്ടെന്നു എ
ന്നോട് പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയൊരു പൂജാപാത്രം കണ്ടു

* ചുരുക്കം, തൂക്കം, മീറ്ററും, ധർമ്മശാസ്ത്രം, നാലു
വേദങ്ങൾ, ശിക്ഷ, കല്പം, സ്വാർത്ഥം, നിരക്കം, മനു
സ്, ജ്യോതിഷം എന്നു 14 വിദ്യകളും കണക്കിനു 14
കോടി രൂപയും.

പ്രാഥമിക തന്നെ ധാരാളമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്കു നേരിടുന്ന ന്നു എനിക്കു മനസ്സിലായി. ചിട്ടാമുല്പത്തിക്കുറവ് ആധിക്യം കാരണമായി അങ്ങനെ നിർദ്വന്ദ്യ പ്രാഥമിക തന്നെ അപ്രകാരമല്ലാത്തതല്ല."

ചന്ദ്രനെപ്പോലെ കാനിമരാനും വാവനിയ്ക്കു
ത്തരയ്ക്കു ഇന്ദ്രിയസുരപാശങ്ങളോടുകൂടിയവനും, ജ
ഗദികനാഥനുമായ യമു, വേദജ്ഞനായിരുന്നവയ്ക്കു
ശ്രേഷ്ഠനായ കൗതസഭാർക്കു ഈ വാക്കു കേട്ടിട്ടു വി
മനസ്സോടെ പറഞ്ഞു.

“ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ കരകിണ്ടി ഒരാൾക്കു ഇല്ലാത്തതിനാൽ, മനുഷ്യന്റെ സമീപത്തു ചേർന്നിട്ടു യാചിച്ചിട്ട് അവന്റെ സാധിക്കാത്തതാൽ മറ്റൊരു ഒരാളിന്റെ അർത്ഥശൂന്യ ചോദ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഒരു പുതുതായ അർത്ഥം ഏകീകരണപരമായി ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് മറുപടി നൽകുന്നത്, പ്രസിദ്ധവും പൂജിതവുമായ ഏകദേശ അറിവിലായിട്ടുള്ളതല്ലെന്ന് അറിയാം. എന്നാലും മറ്റെന്തെങ്കിലും തരത്തിൽ അറിവ് ഏകീകരണപരമായ മറ്റെന്തെങ്കിലും തരത്തിൽ അറിവ് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് കരുതാം.

* നാഷണലിംഗ്, ഇന്റർനാഷണലിംഗ്, ഓരോന്നും വ്യത്യസ്തമായതിനാൽ അതിനുപോലെയുള്ളതും.

ഞാൻ അങ്ങയുടെ കാര്യസിദ്ധിക്കായി അതിച്ചു നോക്കട്ടെ.”

കൗത്സൻ മെച്ചവിന്റെ പ്രതിജ്ഞ സമാലോചനയ്ക്കു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ‘അപ്രകാരമാകട്ടെ’ എന്നു സമ്മതിച്ചു. മെച്ച ബുദ്ധിയെ ധനശുന്ധയായി കണ്ടിട്ട് വൈശ്ണവണങ്കൽനിന്നു ധനത്തെ ബലം പ്രയോഗമായി ഗ്രഹിച്ചാൻ ഇച്ഛിച്ചു. വസന്തരേഖിയുടെ മന്ത്രോഘോഷണത്തിന്റെ പ്രഭാവംകൊണ്ട്, മെച്ചവിന്റെ സമാധാനത്തോടുകൂടിയ മേഘത്തിന്റെ ഗതി എന്നുപോലെ, സമുദ്രത്തിലും ആകാശത്തിലും പവനങ്ങളിലും മെച്ചവിന്റെ ഭക്തി അല്ലെങ്കിൽ ആരാധനയും തുടങ്ങുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു. അന്നുതന്നെ സന്ധ്യയായപ്പോൾ, ശുദ്ധനും ധീരനുമായ മെച്ച കൈലാസനാഥനായ വൈശ്ണവണനെ ഒരു സമമന്ത്രാഭാസമെന്നു സങ്കല്പിച്ച് ബലംകൊണ്ടു ജയിക്കാമെന്നു തീർച്ചയാക്കി ആയുധങ്ങളെല്ലാം എടുത്തുവെച്ചു കെട്ടിപ്പൂട്ടിയ മന്ദിരത്തിൽ കയറിക്കിടന്നു. പ്രാതഃകാലത്തിൽ യാത്രാതല്പരനായ മെച്ചവിനോട്, മണ്ഡപഗാർത്തിന്റെ നടുവിൽ ആകാശത്തിൽനിന്നു സ്വർണ്ണവരം ഉണ്ടായെന്നു വർത്തമാനം വിസ്മയഭരിതനായ

മായ ആശീർവാദം പുനഃകരണമായി വരാനുമാകുമുളളി. അങ്ങയുടെ അർപ്പണം സൂത്ര്യർവായ അങ്ങനീ ഏതുപ്രകാരമൊ, അതുപ്രകാരം അങ്ങയ്ക്ക് ആ അഗ്രണാഭാവനയെ ഒരു പുത്രൻ ഉണ്ടാവട്ടെ.”

അ ജ്ഞാത പത്നി.

കൊത്ത്വമൊപ്പി ഇപ്രകാരം മൊപ്പിൻ ആ ശീർവാദം കൊടുത്തിട്ട് ഗുണവിശ്വാ അഭയാർത്ഥപ്രായം വരെയ്. ഈ കഥയിൽക്കും കാരണമൊ, ജീവലോകത്തിന് ആദിത്യൻ കാരണമൊയി പ്രകാശമെന്നു പൊലെ മൊപ്പിൻ ഉടനെ ഒരു പുത്രനും ഉണ്ടായി. മൊപ്പിൻ പട്ടമൊപ്പി ഇവരൊക്കെയും തെലൊണ് സുബ്രഹ്മണ്യസമുദായം കാരണമൊ പ്രസവിച്ചത് അതുനകരണീ ആ പുത്രനും ഇവരൊപ്പിൻ നാമമായ അജൻ എന്ന നാമകരണമൊണ് കൊടുത്തത് നല്ല കാരണമുള്ളതായ ബ്രഹ്മണത്തൊന്നും; വീട്ടും അതുതൊന്നും; സ്വരോപികരണീ ഉള്ള കാരണമൊയും അതുതൊന്നും. വിളക്കിൽനിന്നു കൊളുത്തിയ വിളക്കൊന്നുപൊലെ, ഈ കാരണകാരണമൊന്നായ വിളക്കിൽനിന്നു പ്രകാശമൊപ്പി അതില്ല. വിധിയൊവണ്ണം ഇതൊക്കെയൊക്കെയും

വിദ്യയെല്ലാം അഭ്യസിച്ചു, യൗവനാചാരങ്ങൾ വിശേഷകാമ്പിത്തോടുകൂടിയ അജ്ഞാക്കുറിച്ചു തനിക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ടായെങ്കിലും, മാജശ്വീധീതയായ കന്യക പിതാവിന്റെ നിരോധനത്തെ മൂന്നുപോലെ അർത്ഥന്റെ അനുജനയെ കാത്തു നിന്നു.

സ്വയംവരയംത്ര

അങ്ങിനെ നിമിഷമോഴാണ് സോദരിയായ ഇന്ദുമതിയുടെ സ്വയംവരത്തിനായി അമ്മനെ അയച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു വിഭർമാജാവായ ഭോജൻ ആപ്തനായ ഭൂതനെ അയച്ചു കണ്ടു പിടിച്ച അറിയിച്ചു തീ വിഭർമാജാവായുള്ള സംബന്ധം ശ്ലാഘ്യമാണെന്നും, പുത്രനു വധാഹങ്കാരമായെന്നും വ്യക്തിച്ച് രാജ്യ അജ്ഞനെ സൈന്യസമേതം സമൃദ്ധിയോടുകൂടിയ വിഭർമാജാവിനെയിലേക്കു അയച്ചു മാജമധ്യസ്ഥൻ കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയിരുന്ന മാജസഭാങ്ങളും, അതിലെ ഉപചാരങ്ങളും, നാട്ടുപുരുളിൽനിന്നു ജനങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നിരുന്ന തിരുമുതക്കായ്ക്കുകളും നിമിത്തം അജ്ഞൻ വഴിക്കുള്ള താമസം കാട്ടിലാണെങ്കിലും ഉദ്യോഗവിഹാരംപോലെ സുഖപ്രദമായിരുന്നു. ജലധിനുകളാൽ നൂണപ്പുള്ളി

കരകൊണ്ട് ഇളക്കപ്പെടുന്ന ഉഷ്ണമരങ്ങൾ ഉള്ളതി-
യ നമ്മുദാസീയത്തിൽ, യാത്രകൾക്കു കീഴിലായിട്ട് പൊ-
ടിപടലങ്ങളോടു മുഷിഞ്ഞുകൊടുത്തുകൊടുക്കുകയും
സൈന്യങ്ങളെ അജൻ കറച്ചൊന്ന വശമിട്ടിട്ടു.
അപ്പോൾ ഉപദേശഗന്തു വാങ്ങുന്ന വഴികൾ കെ-
ന്ന മുൻ കാടകൾക്കു മുൻകൂട്ടി അറയിച്ചുപ്രക-
രം, മരണലാലിനും കളഞ്ഞു നീർലഭമായ കവർ-
ത്തങ്ങളോടു കൂടിയ ഒരു കാട്ടാൻ നമ്മുദാസീയിൽ
നിന്നു പൊങ്ങി. ഈ കാട്ടാൻകുട്ടി ഭേദത്തിൽ പ-
റിച്ചിരുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ നമ്മുദാസീ കഴിക്കുവാൻ
അവർക്കു, കറുത്ത ഉരുകിപ്പോകുന്ന മര-
കായി കല്ലുകളിൽ തട്ടി മുറുപ്പായ കൊമ്പുകൾ ക-
ണ്ടാൽ, ജ്ഞാവാൻ പെരുത്തിന്റെ തടത്താൽ ഈ
ഗജം ഉൽകാരികളും ചെറുപ്പം ഉണ്ടാകും.
ഇവർക്കു വേഗത്തിൽ ചെറുപ്പം, നിവിത്തി-
യും, ശബ്ദത്തോടു കൂടി വലിയ തിരമാലകളെ മിന്ന-
ച്ച് നീരാകിമുഖമായി വരുന്ന ഒരു കാട്ടാൻ ആറപ്പ-
ന്നയുടെ (വാരി) ചുറ്റും കെട്ടുന്ന അഴികളെ
അപ്പോൾക്കു ഏതും ചെട്ടാമ്പാളെന്നുപോലെ

* ഉൽകാരികളും വലുതിൽ കെട്ടുകയ്ക്കി കളി.

ശേഷം പശുനശുലാഭമായ ഒരു ഗജം, നാഭിയം
 ലുബധായിരുന്ന ചണ്ടിത്തട്ടത്തിൽ മറന്നതാൽ ചലി
 ചുണ്ടകൊണ്ട തീർത്താൽ ഏതാ! ഈ ഗജത്താൽ
 തളിപ്പെട്ട ജം മംഗലിയുടെ പ്രവാഹം ആനയുടെ മ
 ഘരയിത്തന്നെ നാഭിയുടെ തടത്താൽ ഏതായിര
 ന്ന. അസഹായമായ ആ കാട്ടാനയുടെ കവിൾ
 തടങ്ങളിൽ ജലമുദ്രാകൊണ്ട് അല്പം ശരി
 ചു മലിപ്രവാഹം അഴുക്കൻ കൂടെയുണ്ടായത
 ന്ന കാട്ടാനകളെ കണ്ടപ്പോൾ മീണ്ടും വെട്ടും
 ഏഴ് ലക്ഷം (സപ്തശതം)യുടെ ക്ഷീരപാല
 സൗഖ്യമുള്ളതും അസഹ്യമായതും ആയ ഒരു കാ
 ങ്കനയുടെ കൈലത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ട് പാപ്പാ
 ളാരുടെ നീവ്രമായ തണുത്തുള്ളി അപസംഹാ
 തെ അജ്ഞാത സൗഖ്യഗജങ്ങൾ നിറയിക്കത്തക്ക
 ത്തെ ആ കാട്ടാനയെക്കണ്ട് കയപ്പെട്ട തേരക്ക
 തിമകുറ കെട്ടുമുറച്ചാട് തണുക്കുവാൻ അച്ചുതണ്ടു
 ത്തെ മറിഞ്ഞുവീണു; കടന്നാൽ സ്ത്രീകളെ മക്കി
 പ്പാൻ ശുഭ ചുരുട്ടി; ഇങ്ങനെ അജ്ഞാത സൗ
 നകളുടെ സ്ഥിതിയെ ആ ഗജം കണ്ടാനാക്കുകൊ
 ണ്ടു ഇളകു മന്ദിതം. ഓഹരവന്ന കാട്ടാനയെ കൊ
 ല്ലുവാൻ പാടില്ല എന്നു ധരിച്ചിട്ടുള്ള അജ്ഞാത വ

ഒന്നു വസ്ത്രമുണ്ടെന്നു മിക്കവാറുംവേണ്ടി ശക്തി പ്രയോഗിക്കാതെ ശുശ്രൂഷയും കർമ്മച്ചരണവും വലിച്ചു് അസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചു് അതെന്താ മന്യകത്തിൽ പ്രയോജിച്ചു. ആപ്രയത്നം തളിക്കഴിഞ്ഞാപ്പോഴേക്കു്, ആകാട്ടാനുണ്ടെന്നുണ്ടു് സ്വപ്രവണമെന്നു ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു്, ആശയത്താൽ തന്മാമായ ഏതെങ്കിലും കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുക, മണ്ഡലംകൊണ്ടു് തെളിയിക്കാൻ നാട്ടിൽ പ്രകാശിച്ചു നില്ക്കുന്ന ഒരു ആകാശമാലയുടെ ശരീരമെടുത്തു അതിന്നുശേഷം ആ വിപ്ലവജ്വലൻ തന്റെ മാഹാത്മ്യംകൊണ്ടു കല്പിക്കപ്പെട്ടുവെന്നു വരുത്തിയെടുക്കാൻ അങ്ങന്റെ മേൽ വന്നിട്ടിട്ടു്, മനോധർമ്മം ചെയ്യാവാനു് പ്രകാശിക്കുന്ന ഭക്തകാന്തികളാൽ അങ്ങന്റെ ശരീരത്തിലെ മുത്തുമാലയെ അധികം ശോഭിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് വാഹസമാർഗ്ഗം തെളാടെ ഇപ്രകാരം വാങ്ങുന്നു.

‘ഞാൻ ഗന്ധർവ്വമാഭാസമായ പ്രിയപ്പെട്ടൊരാൾ
പുത്രനായ പ്രിയപ്പെട്ടൊരാൾ’ എന്നൊരു ഗദ്യകാവ്യ
രചനാശൈലിയുള്ള ശാലഭാഷാൻ ഞാൻ ഗദ്യ
രചനാശൈലിയിൽ ചിത്രം ഒരു രചനയായ ഞാൻ
രചനാശൈലിയിൽ ചിത്രം ഒരു രചനയായ ഞാൻ
രചനാശൈലിയിൽ ചിത്രം ഒരു രചനയായ ഞാൻ
രചനാശൈലിയിൽ ചിത്രം ഒരു രചനയായ ഞാൻ
രചനാശൈലിയിൽ ചിത്രം ഒരു രചനയായ ഞാൻ

നോക്കുക സംഭവങ്ങൾക്കൊന്നിന്റെയും ചുറ്റും കുന്ന
 ത്തിന് തണുപ്പാണ് അതിന്റെ സ്വഭാവം ഇതിലാ
 ക്കുവേണ്ടുന്ന അളവ് എന്നാണോ ലോകമെല്ലാ
 സ്ത്രീകളുടെ ദിനം രസകരമായ വിളകളാണ് അ
 ന്ന നീ നിന്റെ പൂർവ്വരൂപങ്ങൾ ചേർന്നു ഒരു
 തലോടിയിട്ടു എന്നോട് പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയെങ്കിലും
 നാം ഞാൻ വളരെ കഠിനമായ പ്രാർത്ഥനകൾ
 കഴിഞ്ഞാണ് ചേർന്നുവന്നിരിക്കുന്ന അങ്ങനെയ്
 എന്നെ ശാപമോചനവും വരുത്തിത്തന്നു. ഇനി
 ഞാൻ അങ്ങനെയ് പ്രത്യേകമായ കാര്യത്തെ ഇത
 ന്നാൽ എന്റെ സ്വസ്ഥതയ്ക്കായി വ്യത്യസ്തമായി
 പേർക്കും അല്ലെങ്കിൽ സ്നേഹിതാ പ്രയോഗം സം
 ഘാതം ഇതിലുള്ള രണ്ടിനും വെച്ചുവെച്ചു ചേർത്തു
 ഉള്ളതും ഗാഢമായും സമർത്ഥനകൾ പ്രസംഗിച്ചു
 മായ എന്റെ അസുഖത്തെ അങ്ങനെയ് സഹിക്കുകയും
 ഈ അസുഖത്തെ പ്രത്യേകമായും ശത്രുക്കളെ
 കോർപ്പിക്കുക മാത്രമാകുകയും ചെയ്യാൻ
 ന്ന ധീരനായ എന്ന ദൈവം ഉണ്ടാകുന്നുല്ലെന്ന് മറ
 ത്രമല്ലാ വിജയം തീർച്ചയായും ഉണ്ടാവുകയും ചെയ
 യ്ക്കും. അങ്ങനെയ് കണ്ടിരിക്കുന്നതില്ല, അങ്ങനെയ് എന്നെ
 പ്രാർത്ഥിച്ചു ശക്തി എന്നും കരുതുന്നതും

എന്റെ നേരെ കേവലപ്രിയതയുള്ളവരായിത്തീർന്നവനാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നത് അതുകൊണ്ടാകുമായി ഇരിക്കുന്ന ആപേക്ഷിക്കുന്ന ഏതൊരു നിഷേധാത്മകമായ പാതയും പ്രയോഗിക്കുന്നതു യോഗ്യമല്ല.”

പുരുഷഭ്രാന്തനും അസ്പഷ്ടമായും ആയ അദ്ദേഹം അപ്രകാരം ആവാമെന്നു സമ്മതിച്ചു വന്ന ചന്ദ്രോദയവായ നമ്മളുടെ പവിത്രമായ ജ്ഞാന ആചരിച്ചിട്ട് ഉത്തരാഭിമുഖമായിരിക്കുകയും, ശാപമോക്ഷം സിദ്ധിച്ച ആ ഗുഹകളിൽനിന്ന് അസ്പഷ്ടമായ ഗ്രന്ഥകളും ചെയ്ത ഇപ്രകാരം പഴയ അവസ്ഥയിൽ വിചാരിക്കുന്ന സ്വയം ഉണ്ടായതിനാലും അവയിൽ ഒരാൾക്കുവേണ്ടുന്ന പൂർവ്വലക്ഷ്യം മോക്ഷം എന്നും അല്ലാത്തതായ വിദ്വേഷത്താലേയും പേരിൽ മറ്റൊരാളുടെ സമീപം എത്തിയ അദ്ദേഹം സന്തോഷിക്കുന്നതായ വിദ്വേഷം, വെട്ടിച്ച തിരികൾക്കൊടുക്കിയ സമുദ്രം ചന്ദ്രനെ എന്നപോലെ എതിർമേൽപ്പയും, വിനയത്തോടെ മുമ്പിൽ നടന്നുകൊണ്ടു മറ്റൊരാളുടെ അന്തർഗതത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയ പൂജിക്കയും, അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന അനന്തരൂപവും വിദ്വേഷം അതിഥിയെന്നും അദ്ദേഹം

ഒന്നു ഹൃദയധർമ്മത്തിനും സംശയിക്കത്തക്കവണ്ണം സമ്മതിക്കയും ചെയ്തു. രാമുവിന്റെ പ്രതിനിധിയായ അജൻ, പ്രണതന്മാരായിരിക്കുന്ന വിഭക്തിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കർണിച്ചുകൊടുത്തതും, പൂർവ്വാഗതരികൾ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട ഭരിതന്റെ പൂർണ്ണകരം ചെയ്തിട്ടുള്ളതും, മനോഹരവും, പുതിയതും ആയ മാജഹ്രമത്തെ മറ്റൊരു യൗവനത്തെ എന്നപോലെ അലങ്കരിച്ചു.

പ്രഭാതവണ്ണം.

സ്വയംവരം കർണമായി നന്നാഭേദങ്ങളിൽനിന്നും രാജാക്കന്മാരെ ആകർഷിച്ചുവളം മനോഹരവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഇന്ദുമതിയെ ലഭിച്ചാൻ ഇപ്പോഴുള്ളതായി അജൻ, ഭാവവർണ്ണനാൽ കലർത്തപ്പെട്ടതായ ദയ്യതയെപ്പോലെ രാത്രിയിൽ നില്പു വളരെകഴിഞ്ഞിട്ടേ നേത്രങ്ങൾക്കു നേരെ വന്നുള്ള കണ്ണുദൃഷ്ടനാക്കുകൊണ്ട് അമർച്ചപ്പെട്ടുപോയുള്ള അമർച്ചകളോടുകൂടിയും, വിരിച്ച വസ്ത്രത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളപ്പെട്ട മാഞ്ഞു ശിഥിലമായ കിളികളോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന പ്രാബല്യവാനായ അജനെ സമവയസ്സുകളും ശബ്ദാഭരണങ്ങളും

സംസാരിക്കുന്നവരും ആയ വനിതകൾക്കുമാർ ഉഷസ്സിൽ നൃത്തിച്ചു ചുള്ളിക്കുറുപ്പണത്തി.

“അല്ലയോ ബുദ്ധിമാന്മാരിൽപ്പെട്ട ശ്രേഷ്ഠനായുള്ളോരെ! മന്ത്രി കഴിഞ്ഞു; ഹൃദയനിരോധം ഓടുകയും അഗതിന്റെ അംഗങ്ങളായി പകർത്തിക്കൊണ്ട് അതിൽ ഒന്ന് അങ്ങയുടെ അർപ്പൻ നിർവ്വഹിക്ക (ജാഗ്രതയോടെ) വരുന്നേ. രണ്ടരമത്തെ മംഗം അങ്ങനാണ് വരുകകൊണ്ട് നിന്ദാശനായ ചോലപ്പള്ളി അന്തരംഗത്തുപോലും അർപ്പിക്കാത്തവളായ മന്ദാലക്ഷ്മി, ഇപ്പോൾ അതിനായ അർപ്പണയുപോലെ മാത്രയിൽ യാവനാമന്തരമായി വിശ്വസിച്ചിരിക്കുവാൻ ആ ചന്ദ്രൻ അനുചരിക്കുവാനിട്ട് അങ്ങയുടെ മുഖത്തിന്റെ കരണിയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. അതുവെണ്ടു, മാനാഹരമായ സമകാലത്തിലുള്ള ഉന്മീലനം കൊണ്ട് ഉള്ളിൽ ഇളകിയിരിക്കുന്ന കുറുത്ത മിഴിയോടുകൂടിയ അങ്ങയുടെ കണ്ണും, ഉള്ളിൽ ഇളകിയിരിക്കുന്ന ചാണ്ടാടുകൂടിയ താരാപ്പൂവും താരസംകൂടത്തെ അന്യോന്യസാദൃശ്യത്തെ പ്രാപിക്കുമാറുകയുണ്ടു. പ്രഭാതവായു, സ്വാഭാവികമായ അങ്ങയുടെ മുഖമാലിനന്റെ സൗഖ്യത്തെ അന്യവസ്ത്രവിൽനിന്നു

നന്മലയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. അപ്പോൾ വനജാ
ക്ക! ഭീഷ്മനായ പടമണ്ഡലങ്ങളിൽ കെട്ടപ്പെട്ടതും
വനായാസങ്ങളിൽ ജനിച്ചതും ആയ ഈ കതിര
കുറ ഉറക്കുമ്പോൾ ചിട്ട മുഖത്ത് ആസ്ഥിപ്പാൻ
ചെയ്യുകൊടുത്തിട്ടുള്ള ഇത്തപ്പിന്റെ കണ്ണങ്ങളെ വാ
യ്ക്കല വുകകൊണ്ടു കറുപ്പിക്കുന്നു. വരട്ടീയ വു
പ്പോവരാരെയും ചൊററാഗി കറഞ്ഞുവയ്ക്കി
ത്തിടുന്നു. വിളക്കുകൾ കഴുതണ്ഡലത്തിന്റെ പ്ര
കാശത്തോടു വേർപെട്ടിരിക്കുന്നു. അത്രയുംകൂട
കൂടുതലായ ഈ കൂട്ടൽ കിടക്കുന്ന തമ്മെ അടർ
യുടെ ഉണർച്ചയ്ക്കായി ഞങ്ങൾ പറയുന്ന വരക്കിനെ
അറവർച്ച പറയുന്നു.”

ഇപ്രകാരം വന്ദിപ്പത്രന്മാരുടെ വരക്കുകൾ വേ
ഗം ഉണന്ന അമൽ മറക്കൊണ്ടു മധുരമായി ശ
ബ്ദംകൊണ്ടു അരയമ്പങ്ങളാൽ ഉണക്കപ്പെട്ട ‘സുപ്രതീ
ക’ എന്നു വിളക്കും ഗംഗയുടെ മണൽപ്രദേശത്തെ
എന്നുപോലെ കിടക്കയെ വെട്ടു പിടിക്കുന്നു. അതിന്നു
ശേഷം മനോഹരമായ അക്ഷിപകൃത്തുകളാൽകൂടിയ
അമൽ ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം സ്തോത്രാദിഗദ്യങ്ങൾ
കളാക്കയും കഴിഞ്ഞാൽ ഉപരിയായ വസ്ത്രാധാര
ങ്ങൾ ധരിച്ചു സ്വയംവരത്തിന്നായ്ക്കുന്ന മറ്റൊ
ക്കന്മാരുടെ സമീപലക്ഷ്യം വായി.

ആ ര റ മ ഭ്യ ധ നം .

സ്വയംവരസമരപ്രവേശം.

അജൻ അവിടെ തോമണാദികളെക്കൊണ്ടു
 ലകരിച്ചു വയ്ക്കങ്ങളിൽ സിംഹാസനസ്ഥനാക്കിയ്ക്കി,
 മനോഹരവേഷയ്ക്കാക്കിയ്ക്കി, വിമനോഹരാത്മമായ
 ദേവകുളകുളം സൗരമൃഗത്തോടുകൂടിയവരായി
 റിക്കുന്ന നരലോകപാലന്മാരെ കണ്ടു. മതിയുടെ
 പ്രാമുഖ്യംവെച്ചായി ഈശ്വരനാൽ പുനർത്തമായ
 ശരീരത്തോടുകൂടിയ കുരുകുലമെന്ന തോന്നാദാരി
 മിക്കുന്ന കാകൽസ്ഥന (അജനെ) കണ്ടു മനോ
 കന്മാർ ഇന്ദ്രമതിയിൽ ജ്യേഷ്ഠപിതാമഹീന്ദ്രം.
 മനോഹരമായ അജൻ വിദിമനോഹര കുന്ദികൾ
 തന്നെ മഞ്ജരിലേക്കു സുചിഹ്നമായ സേവാവാനപ
 മത്തിൽകൂടി, സിംഹങ്ങളി മലരവിഭാഗങ്ങളിൽ
 കൂടി. പശുരാജാക്കന്മാരെയെല്ലാം ആ
 തോമണം ചെയ്തു ശ്രേഷ്ഠമായ വണ്ണങ്ങളോടുകൂ
 ടിയ കാണ്ഡങ്ങളാൽ അലങ്കരിച്ചെട്ട മനാസിംഹം
 സനത്താൽ ഇരിക്കുന്ന അജനെ മനഃപിതാർ പൂജ
 യ്ക്കൽ ഇരിക്കുന്ന സുബ്രഹ്മണ്യനോടു കാന്തികൾ
 ണ്ട് ഉപമിക്കാമെന്നു. മേഘപല്ലികളിൽ വി

ഭൂതന് ഏന്നപോലെ, ആ രാജസമുദായത്തിൽ നാ
 നാപ്രകാരത്തിൽ പ്രതിഫലിതമായ ശ്രീ, ചലനായ
 കാന്തിചലനങ്ങൾ ആരും നോക്കുവാൻ പാടില്ലാ
 ന്ന വിധം പ്രകാശിച്ചു. ഉൽകൃഷ്ടമായ ആധാര
 രങ്ങളോടുകൂടി മഹനീയങ്ങളായ സിംഹാസനങ്ങ
 ുൽ ഇരുന്നവർ ആ മാതൃകകളുടെ ഇടയിൽ, ക
 ല്യാണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പാരിഭാസിക്കുന്നപോലെ
 രാജാവിന്റെ ചുറ്റും അധികമായി ശോഭിച്ചു. പൂ
 ത്ത നാലു നൂറു വർഷങ്ങളെ തൃപ്തിപ്പെട്ടു മറ്റും ഇളകിയ
 കാട്ടാമ്പയുടെ മേൽ വണ്ടുകയറുന്നപോലെ വെറു
 മനങ്ങളുടെ കണ്ണിനകം എല്ലാ രാജാക്കന്മാരേ
 യും ഉപേക്ഷിച്ച് ആരന്റെ മേൽ പതിഞ്ഞു. ഇ
 തന്നശേഷം വംശവേദികളായ വൈന്യകന്മാർ
 സോമസൂത്രവംശങ്ങളിൽ ജനിച്ച രാജാക്കന്മാരെ
 സ്മരിപ്പാൻ തുടങ്ങി. ചന്ദന പൂവങ്ങൾ രാജാക്കന്മാ
 രുടെ കൊടിത്തൂരകളിൽ പൂർവിച്ചു മാജധാനിയുടെ
 സമീപത്തുള്ള ഉദ്യോഗത്തിൽ പാർന്ന മൈലുകൾ
 കെട്ടി ആരും ഇടക്കുന്നതിന്നു കരണമായ മംഗ
 ലത്തൂപ്പോലോം ശംഖമുപനിയോടുകൂടി ചേർന്നു കിട
 കളിലെല്ലാം മുഴങ്ങി. ആപ്പോൾ പരിവരങ്ങളോടുകൂ
 ടിയ പല്ലകിൽ കയറി വിവരമോഹിതങ്ങളായ

വേദങ്ങളെ ധരിച്ചു സ്വയംവേദനാത്മീയനായ ക
ന്യക മഞ്ചങ്ങളുടെ മദ്ധ്യസ്ഥത്വത്തിലുള്ള മോക്ഷമോഹി
ത്വത്തിൽ ഏതതി.

മരജാകന്മാരുടെ മദ്ധ്യസ്ഥത്വം

നേത്രശക്തികലക്ഷ്യമായ കന്യാബ്രഹ്മമായ
ബ്രഹ്മാവിന്റെ ആ സൃഷ്ടിവിശേഷത്തിൽ മോക്ഷ
ന്മാരുടെ അന്തഃകരണങ്ങൾ പതാഭ്യക്ഷയാൽ ആസ
നങ്ങളിൽ അവർ ദേഹംകൊണ്ടുമാത്രം സ്ഥിതര
രായിത്തീർന്നു. ഇന്ദ്രമതിയെക്കണ്ടിട്ടു വ്യക്തമായ മ
നോഹമത്തോടുകൂടിയ മോക്ഷാർത്ഥം സൂക്ഷ്മരൂപ
പ്രാപ്തിയോടെ എന്താവാലെ പ്രണയത്താൽ ഓ
രും വഹിക്കുന്ന വിധത്താലുള്ള പലവിധം ചുംഗ
മദ്ധ്യസ്ഥത്വം ഉണ്ടായി. ഒരു മോക്ഷാർത്ഥം ഉണ്ടു കൈ
കൊണ്ടും ഞെട്ടിപ്പിടിച്ചുംകൊണ്ട് ഇളകുന്ന ഇരുക
ളാൽ പണ്ടുകൂടെ അകറ്റിക്കൊണ്ടും മലസ്സുകൊണ്ട്
അകത്തു പരിവേഷമുണ്ടാക്കിയും ക്രീഡാകമലത്തെ
തിരിച്ചു കാമകനായ മറ്റൊരു മോക്ഷാർത്ഥം മനോ
ഹരമായ തന്റെ മുമ്പാകെ ചുമലിൽനിന്നു കി
ഴിഞ്ഞു മറ്റൊരു പതിച്ചിട്ടുള്ള തോലപട്ടത്തിൽ ചെ
ന്നുവെച്ചു മോലയെ അഹംസ്ഥാനം ആക്കി. മറ്റൊരു

[illegible]

സു ന ന ദ വ ച ന ഞ.

മി. നന്മരം ഏല്പാക്കാരാകുമ്പോഴും വശ
വൃത്തത്തെ അറിയുന്നവളും പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ
സാമധ്യമുള്ളവളും വരതിൽ കാക്കുന്നവളാകയാൽ സു
നന്മ രാജകരാരികയ ആദ്യം മഗധരാജാവിന്റെ
അടുക്കൽ കൊണ്ടുപോയിട്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

“ശരണാഗതന്മാരുടെ കഷ്ടതയൊഴിയി, ഗംഭീ
കുന്ധഭാവനാതി, പ്രജാമോഷനയിൽ കേൾവിപ്പെട്ട
വനാതി, പരന്തപനെന്നു അപമാനമാവാമെന്നതി
ക്കുന്ന ഇദ്ദേഹം മഗധരാജാവാണ്. മറ്റു രാജാ
ക്കന്മാർ എത്രയോ ആയിരം ഉണ്ടെങ്കിലും,
ഭൂമിയിൽ ഇദ്ദേഹം കൊറെ അഗ്രമേ ഒരു നല്ല രാ
ജാവുള്ളവനാണെ പറയേണ്ടത് നമ്മളുടെയും
രാജകളും ഗ്രാമങ്ങളും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതാണെങ്കി
ലും ചന്ദ്രനപ്പൊക്കിൽ മാത്രം വെളിച്ചമുള്ളതാകുന്നി
ല്ലല്ലോ. ഈ രാജാവ് അവിട്ടുന്നതായി യോഗ
ങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച്, ഏല്പാഴും ദേവപ്രാണ വിട്ടി
ട്ടുവരുത്തിക്കൊണ്ടേയിരിക്കും. ഇതു കരമണം വിച
രിഞ്ഞിരുന്ന ശരീരവിയുടെ വിട്ടറിയ ഗണ്യപ്ര
ദേശത്തു ഇരിക്കിക്കിടക്കുന്ന കുറുനിമകളിൽ വളരെക്കാ
ലം അങ്ങനെയുള്ളവർ ചൂടുവാൻ ഇടവന്നില്ല. വരി

കുറച്ചുവെന്ന് യോഗ്യനായ ഇദ്ദേഹം പാണിഗ്രാമ
 ന്നും ചെയ്യുന്നതിനെ നീ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുവെങ്കിൽ, ഇ
 ദ്ദേഹത്തോടുകൂടി പുഷ്പവൃന്തത്തിൽ (പാടലീപത്രന
 ഗമനീയം) പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അവിടുത്തെ പ്രാ
 സാദങ്ങളുടെ ജാലകങ്ങളിലിരിക്കുന്ന ആംഗനമാക്ഷ
 നീ നാകത്രാസ്വരമേന്തിക്കുക.”

സുനന്ദ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ തനയം
 ഗിയായ ഇന്ദുമതി കണ്ഠ സംസാരിക്കാതെ ദൃഢാം
 കര്യകരമായൊട്ടെന്നപോലെയും ശിരഃകമ്പംകൊണ്ടു
 നമിച്ചിട്ട് മഗധരാജാവിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു കാറ്റി
 ന്നാൽ ഉണ്ടാകപ്പെട്ട മാനസസ്തർശ്ശിലെ തരംഗ
 മേഖല ഒരു ഹംസിയെ ഒരു താമരപ്പൂവിൽനിന്നു മ
 റൊന്നിലേക്ക് ഏങ്ങിനെ കൊണ്ടുപോകുന്നുവെ
 അതുപോലെ, സുഖണ്ണദിസ്യത്തെ വിട്ടിട്ടുള്ള
 ദൈവചരിത്രീയായ സുനന്ദ, മാജസുതയെ മറ്റൊരു
 രാജാവിന്റെ അടുത്തുവരുത്തിച്ചു എന്നിട്ടിപ്ര
 കാരം പറഞ്ഞു:

“ഇദ്ദേഹം ആംഗരരാജാവാണ്; ദൈവസ്ത്രീ
 കർമ്മവായു കാമിക്കുന്ന താമസ്യസമ്പത്തോടുകൂടി
 യവനാണ് മാതംഗശാസ്ത്രകുന്താക്ഷാണ്; ഇദ്ദേ
 ഹത്തിന്റെ ആനകളെ ചാലിക്കുന്നത് കൃമിയിലാ

റീണ്ടും, മൗൽ വിമിശ്നയും, അര കുടങ്ങിയും ഇരക്കു
 നാ ഇദ്ദേഹം, തപശ്ശവിനാൽ ചാണകല്ലിനേൽ
 കയറ്റി പണിപ്പെട്ട് ചാണയ്ക്കു വെച്ചെടുക്കപ്പെട്ട
 സൂര്യദേവനോ ഏന്നു തേരന്നംവെണ്ണും ശോഭിക്കുന്നു.
 ശക്തിശ്രദ്ധസമ്പന്നനായ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ യാത്ര
 കളിൽ, അഗ്രഗാമികളായ പതിമൂന്നാൽ പാപ്പെ
 ട്ടുകൊണ്ടു പൊടിപടലങ്ങൾ സാമന്തരാജാക്ക
 ന്മാരുടെ കീഴീടങ്ങളുടെ പ്രഭകളെ നശിപ്പിക്കുന്നു.
 മഹാകുളഭക്ഷത്രസ്ഥനായ ചന്ദ്രമൗലിയുടെ സ
 മീപത്തിങ്കൽ പാർന്ന ഇദ്ദേഹം കുറുത്തു വക്കു
 ത്താൽ പൊലും പ്രിയരോദമെടുപ്പി നില്പാത്തു
 രാത്രിയുടെ പ്രഥമയരമങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നു.
 അല്ലയോ രാജാ! യുവരാജാ ഇവ രാജാപിനോ
 ട്ടുകി സിംഹാസനത്തിൽ കൂടി വരുവാൻ കാരണമെന്താ
 ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ക
 ളിപ്പാറായിക്കൊണ്ടു വിനയമനുഷ്ഠിച്ച് ആഗ്രഹ
 മുള്ളോ?

ബദ്ധകളാകുന്ന താമരപ്പൂക്കളെ സന്തോഷി
 പ്പിക്കുന്നവനും പ്രസാദമകുളെ ചന്ദ്രകളാകുന്ന
 പക്ഷങ്ങളെ ശോഷിപ്പിക്കുന്നവനും ആയ അവകൾ,
 സൂര്യങ്കൽ ആവലാണപോലെ സൗകര്യമേറേ

യ അർദ്ധം ദാവഞ്ചനയം ചെയ്തില്ല ചെന്ന സന്നത
താമരപ്പൂവിന്റെ ഉള്ളുപോലെ ശോഭിക്കുന്നവളും,
സമൃദ്ധസമ്പന്നയും, ബ്രഹ്മവിന്റെ ലളിതസ്ത്രീയും,
സുന്ദരിയും ആയ ഇന്ദുതരിയെ അന്തരം
ജാവിന്റെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുപോയിട്ട്, ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: —

“യുദ്ധത്തിൽ സുഖത്തെ അനുഭവിപ്പരുന്നതെന്ന സമസ്യം ബാഹ്യമായി ഉള്ളവരും, പതിനെട്ടു ദിവസങ്ങളിലും യമജസ്തംഭം പാട്ടിയവരും, അദ്ധ്വസാധാരണമായ ദാരുണബുദ്ധിമുട്ടിയവരും യോഗിയും ആയി കാന്തവീര്യൻ എന്ന ഒരു മഹാവുരന്ദായിരുന്നു. ശാസിതാവായ അദ്ദേഹം പ്രപഞ്ചിൽ ആമെങ്കിലും വല്ല അകർഷ്ടവും ചെയ്യേണമെന്നു വിചാരിക്കുമ്പോഴേതന്നെ ചാവവും ധരിച്ച് അമ്പലകെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷനായി, അവരുടെ അന്തഃകരണങ്ങളിലുള്ള അവിനയത്തെക്കുറിച്ച് നിരോധിച്ചിരുന്നു ദേവന്ദ്രാനുജയ്ക്കു ലക്ഷ്യപരനായ മഹാണൻ, വിൽക്കാരങ്ങളോടുള്ള കെട്ടാൽ കയ്യനക്കാരൻ വയ്ക്കാനെയും ഭീശമശ്വരസം വലിക്കുന്ന പത്തു മുഖങ്ങളോടുകൂടിയും, അദ്ദേഹത്തിന്നു പ്രസാദമകുന്നതുവരെ കരകഥയെക്കുറിച്ച് കിടക്കേണ്ടി വ

ന്നു. അദ്ദേഹത്തക്കൾ വംശത്തിലാണ് ഷഹാദത്തു
 ലാഭ്യമായിട്ടുള്ള പ്രതിപദനത്തെ പ്രസിദ്ധനായ ഈ
 രാജാവുണ്ടായത് ഇദ്ദേഹമാണ് ശ്രീകുമാരന്തി അ
 സ്ഥിരമാകുന്നതിൽ ഉറച്ചു അവവാദത്തെ തീരെ
 ഇല്ലാതാക്കിയത് ഇദ്ദേഹം യുദ്ധത്തിൽ അ നീക
 ഗവഹനെ സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ട് ചെയ്തിട്ട്, അന്തിയുദ്ധ
 കർമ്മമാത്രമായി, മുമ്പുള്ളതായ പരശുരാമന്റെ
 ചക്രമായ താഴെയിട്ടുപോലെ നിസ്സാരമായി ക
 ഇരുന്നു മാധവപുത്രായുടെ പ്രകാരമാകുന്ന നിന്ദ
 യത്തിൽ കാണിച്ചുപോലെ ശോഭിക്കുന്നതും ജലപ്ര
 വരണകൊണ്ടു കേന്ദ്രമായിട്ടും ആയ നമ്മുടെ
 ഈ പ്രാസാദമാലകളിൽ കൂടി നോക്കി കാണേ
 ന്നതന്നെ മോഹമുണ്ടെങ്കിൽ നീ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ
 അകലപ്പെടിയായെന്നാലും”

ഈ രാജാവ് ഏതാലും പ്രിയദർശനത്തിന്നു
 വെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിൽ അർപ്പിക്കു ത്തിട്ട് അറി
 യില്ല ശമന്തമാലത്തു കാർക്കശങ്ങളാകുന്ന മറവു
 നീങ്ങി പൂർണ്ണകലനത്തിലിരുന്ന ചന്ദ്രൻ നൂതിക്കു
 ത്തിക്കയില്ലാത്ത അനന്തരം അന്തഃപുരത്തെ മ
 ക്കിക്കുന്നവളായ സുനന്ദ ആ കമാരിയെ ലോകാ
 ന്തരങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു കീഴ്ത്തിയുള്ളവരും ആചാരം

കൊണ്ട് വിശുദ്ധമായ ഉഭയവംശത്തിനലംകരദ്രുതനും തുരസേനാധിപനും ആയ സുഷേണനെ ആഭിമുഖമാക്കി നിൽക്കിട്ട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: —

“താഗമീധനായ ഈ മഹാഭാരതം നീവവശ്യനാണ് ശാന്തമായ സിദ്ധാശ്രമത്തെ പ്രാപിച്ച വൈദികളായ സന്തപന്മാർ ഐന്ദ്രവർദ്ധ്യ വൃന്ദം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഇന്ദ്രാധരനെ ആശ്രയിച്ചു സ്വാഭാവികമായിട്ടുള്ള പരസ്സരവർദ്ധനയെ പരിത്യജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രാധരത്തിന്റെ ദേഹത്തിൽ ചന്ദ്രപോലെ നയനാഭിരമമായ കാന്തി കളിയാടുന്നുണ്ട്. മറുകരകളിൽ പൂർണ്ണമുള്ള കിടക്കുന്ന ശത്രുരാജാക്കന്മാരുടെ ഗ്രഹങ്ങളിൽ അസാധ്യമായ ഇന്ദ്രാധരന്റെ തേജസ്സു കിടന്നു കിടക്കുന്നു. ഇന്ദ്രാധരത്തിന്റെ അനന്തപുഷ്പീജനങ്ങൾ കാൽപ്പതിയൽ ജലശ്രീധ ചെമ്പുവേരും സൂനങ്ങളിലുള്ള ചന്ദനം പ്രജാജനം ചെമ്പുകൾ ആ നദി മഹായക്ഷുഭം അർജ്ജുനകുലം, അതാലെ ജലം ഗംഗാതമോഗുളം ഉൾക്കൊള്ളി ചേന്നപോലെ വലുതായി ശോഭിക്കുന്നു. ഓം സുനരി! യുദ്ധമായ ഇന്ദ്രാധരനെ അന്താധരനായി പ്രതിഗ്രഹിച്ചാലും ഐന്ദ്രവർദ്ധ്യൻ ചൈത്രമഗത്തിൽനിന്ന് (ചൈത്രവർണോദ്യോഗം) ഒട്ടും താണു നൽക

കാഞ്ഞ പൂക്കൾവെട്ടിയിൽ കോമളപല്ലവങ്ങളോടുകൂടിയ പൂക്കൾവെട്ടിയിൽ കിടന്നു നിൽക്കും യൗവനശ്രീയെ മിന്നിക്കൊണ്ടിരിക്കും. എന്നുമല്ല, വർഷാകാലങ്ങളിൽ കാറ്റിന്റെ ശോഭയെത്തന്നെയും ജലകണങ്ങളെക്കൊണ്ടു നന്നായിരിക്കുന്നതും കണ്ടെത്തിക്കൊണ്ടു വന്നുവന്നുവന്നുതന്നെ പാകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായിരിക്കട്ടെ. “

സാഗരഗാമിനിയാകിയിരുന്ന നദി മാതൃകപ്രകാരം പ്രാപ്തമായിരുന്ന പവനത്തെ ഏതുപോലെ പൂർവ്വപോലെ മനോഹരമായ നാളിത്തോടുകൂടിയവളും, ആസ്വപ്ന ആവാൻ പാകയാവട്ടും ആയ അവൾ ആ മനോഹരിനെ വിട്ടു മറിച്ചേയിരുന്നെന്നു സന്നദ്ധ, തോർത്തുകൾ അണിഞ്ഞവനും, ശത്രുവെങ്കൽ തോല്പിച്ചവനും കലിംഗരജാവുമായ മേമാംഗദൻ. സമീപത്തു ചെന്നതിൽ പൂർണ്ണപ്രസാദമായിരുന്ന ഇന്ദ്രകുമാരൻ്റെ ഇല്ലകൾ പാഞ്ഞു.

“മഹേശ്വരപുരുഷപോലെ ബലവാനായ ഇദ്ദേഹം ആ പവനത്തിന്റേയും മഹാസമുദ്രത്തിന്റേയും നാഥനാണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ യുദ്ധശാസ്ത്രങ്ങളിൽ മരിക്കാത്ത പടയോട്ടം എന്ന വ്യഭാ

ന, മേഘസ്രവപ്പതം തന്നെ അകമ്പടി ചേർക്കുന്ന
 വേദം എന്നു തോന്നും. വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ മുമ്പാകെ, ക
 രുണമുഖനും ആരുമില്ലാത്തതിന്നു മേഘസ്രവപ്പതം
 ചേർത്താൽ അതാണ് അതേ കമ്പൽ തടവുകാരാ
 ക്കി വിടിക്കപ്പെട്ട ശത്രുക്കളുടെ കണ്ണിൽ നിന്ന്
 അഞ്ചുനമലിഞ്ഞൊഴുകിയ കണ്ണീരാണ് ഉണ്ടായ വാ
 ങ്കളാണെന്നു എന്നു തോന്നും. തന്നെ നാമധാരി
 യിൽ കിടന്നുവന്നു ഇദ്ദേഹത്തെ ഗംഭീരമായ ഇര
 വതരൽ പ്രഭാതത്തുടനീളം ചേർത്തുവന്നു
 ന്നതും, മാളികകളിൽ വെറുത്തൊഴുതിയതും
 നോക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന തിരുമാലകളോടുകൂടിയതും
 ആരു സമീപംവന്നു ഉണർത്തും. നീ ഇദ്ദേഹ
 മേന്മയോടുകൂടെ കരിമ്പുത്തൊട്ടിൽ നിന്നുള്ള കള
 കളാണെന്നോടുകൂടിയ കടൽക്കരകളിൽ, ദീപാവത
 മേന്മയിൽനിന്നു ലഭംഗപുഷ്പങ്ങളുടെ വാസനയോട
 കൂടി വന്നു കാണാറുണ്ടെന്നു ക്രിസ്തുവിനും

സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ള ഒരു വിര
 മംഭരസോദി ഇപ്രകാരം സന്നദ്ധതയോടെ പ്രവേശി
 തയ്ക്കുകയും, നീതിയോടെ ആകർഷിക്കപ്പെട്ടാലും
 ലക്ഷ്യം വെറുത്തൊഴുതിയതിൽനിന്ന് എന്ന
 പോലെ, ആ രാജാവിൽനിന്നു വിട്ടൊഴിയും. ആ

തിന്നുതന്നെ കഴിഞ്ഞുപോയി, ഇതുതന്നെയാണ് ഉപഗ്രഹമാണെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത്. “എന്നാൽ ചിലർ പറയുന്നത് ഇതിലേക്ക് വന്നാൽ” എന്നുള്ളതാണ് സാധാരണയായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന വാക്കുകൾ. ഇതിനർത്ഥം വാക്കുകൾ.

“ഇദ്ദേഹം പാസ്സപ്രമാണവരാണ് ചുമലുകളിൽക്കൂടെ ഇങ്ങിരിക്കുന്ന മുത്തുമാലകളോടും, കൈകളിലും കൈയെഴുത്തു കലാകാരന്മാരുടെയും ഇദ്ദേഹം ഇളയപ്പതിൽ തട്ടി, കൈവെട്ടിയതായ സാമ്പകളോടും അടവിയാറുകളോടുംകൂടെ പദ്യതരജൻ എന്നപോലെ ശോഭിക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹം അപ്രകാരം കഴിച്ച്, അറുപതുകൾക്കു ചെറുപ്പത്തിൽ, വിശ്വപദ്യത്തെ അടിച്ച താഴ്ന്നതായും സമുദ്രത്തെ നിഴലാക്കുകയും ആചരിച്ചു രണ്ടാമതും മോചിച്ചു ഭേദവും ആയ അഗസ്ത്യൻതന്നെ സമസ്തനും ചോദിക്കുന്നു. ചന്ദ്രൻ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുന്നു. ജഗദ്ഗോപാലൻ്റെ അപായം മുന്നോക്കമെണ്ണുന്ന ശക്തി, പണ്ടു ലോകാധിപതിയായ മാവണൻ ഇന്ദ്രജയത്തിനായി പുറപ്പെട്ടതു പരമേശ്വരനോട് അനുദിനമായ (ബ്രഹ്മശിരസ്സെന്ന) അസ്ത്രം ചാക്കിയ ഇദ്ദേഹത്തിനോടു സന്ധി ചെയ്തിനുശേഷമാണെന്നു. നീ മോക്ഷം നന്നായ ഇദ്ദേഹം

ഹത്താൽ ഭൂമിദേവി എന്നുപോലെ വിധിപ്രകാരം പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടു മത്തങ്ങയെ നിറഞ്ഞ അണ്ണന്മുഖമലയോടു കൂടിയ ദക്ഷിണദിക്കിന്റെ സുഖനിയായി മലിയാലും താംബൂലപല്ലികളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട പൂഗഭൂമിയോടും, യുലവളുളികളാൽ ആലിംഗനം ചെയ്യപ്പെട്ട ചന്ദനമരങ്ങളോടും, തമലദളങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള മേൽവിരിപ്പോടുകൂടിയ മലയവെട്ടുതസ്ഥലികളിൽ ക്രീഡിപ്പാൻ നാനാ സംഗതി വരകളു. ഈ ഗുപ്തം ഇന്ദീവരപോലെ നീലവണ്ണനാകുന്നു. നീ ഗേരമോചനപോലെ കൗശലമണ്ണയും ആണ്. നിങ്ങൾ ഏതോരോരും ചേർത്ത് മേയ്ക്കുന്നതും മിന്നൽപ്പിണമിന്നോരും എന്നുപോലെ അന്യോന്യമുള്ള ശോഭയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുമെങ്കിലും.”

അവകൂടെ ഈ ഉപദേശത്തിന്നു, സൂര്യനെ കുറഞ്ഞൊരു കൂമ്പയിൽനിന്നു താമരപ്പൂവിൽ ചന്ദ്രന്റെ രശ്മിക്കെന്നപോലെ, വിഭജനസോദരിയുടെ മനസ്സിൽ പ്രവേശം ലഭിച്ചിപ്പോ

രത്നയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതായ ദീപശാഖ രാമരാജാജിയിലുള്ള വെണ്മരങ്ങളെക്കൂടെയൊന്നപോലെ വതിവരയായ അവൾ ഏകാന്ത മാരകന്മാരെ

തികൃമിച്ചുപോയോ, ആ രാജാക്കന്മാർ വൈവ
സ്തപത്തെ പ്രാപിച്ചു. ആ ഇന്ദ്രമതി അടുക്കെ വ
ന്നപ്പോൾ, രാജകുമാരനായ അജയൻ, അവൾ ന
ന്നെ വരികയോ ഇല്ലയോ എന്നു സംശയിച്ചു. ആ
സംശയത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലത്തു കൈ, കേ
യൂരവേസസ്ഥാനത്തിന്നുണ്ടായ ചലനങ്ങളാൽ തീ
ർത്തു കിട്ടത്തു. ഒരു അറവയവത്തിന്നും ദേവമില്ലാ
ത്ത ആ കുമാരനെ കണ്ടപ്പോൾ, കൗക അന്യഗ
മനസ്സിൽനിന്നു വിമുഖിതായിത്തീർന്നു. പ്രശ്നമു
ടെ ദേവതാവികൽ ചെന്നാൽ ചെന്നു ചാർന്നുപോയി
അന്യവൃക്കയെ കരംകുറിക്കാറില്ലല്ലോ. ചന്ദ്രനെ
പ്പോലെ ലാവണ്യത്തോടുകൂടിയ ഇന്ദ്രമതി അജ
യൻ ചിത്തപ്പുത്തിയെ നിരതിയതായി കണ്ടിട്ടു, സ
ന്ദർഭം പിതാമഹി സംസാരിപ്പാൻ വശത്തുള്ള സു
ഹാസ ഇപ്രകാരം സവിസ്തരമായി പറയുവാൻ തു
ടങ്ങി.

“രാജാക്കന്മാരിൽപ്പെട്ട ശ്രേഷ്ഠനായി, ഗുണ
ഭരമുള്ളവന്റെ പ്രസിദ്ധനായി കകൽസ്ഥൻ എന്നു
പേരായി ഇഷ്ടപരകവംശത്തിൽ ഒരു രാജാവുണ്ടാ
യിരുന്നു. അദ്ദേഹം വഴിക്കാണ് ശുഭാപ്തമായ കു
കൽസ്ഥൻ എന്ന ശബ്ദത്തെ ഉപദേശത്തോടെ ഉ

അനുകരണപരമായൊരൊരുപാട് വരികുന്നത് കരുത്ത് സ്വന്തം, ബുദ്ധിമതിൽ കരളയുടെ ഇലം വരിച്ചു ദേവേന്ദ്രന്റെ പൊതു കയറി പരമേശ്വരന്റെ പേരിലെ ഭക്തിയുംകൊണ്ടു, അവയെക്കൊണ്ട് അസമസ്തീകളുടെ ഗണ്യപ്രദേശങ്ങളിൽ പത്രപത്രവയലാതാക്കുന്നത്. ഇന്ദ്രൻ സ്വപഥിമാനത മകകൊണ്ടു പ്പോൾ, ഇദ്ദേഹം, ഐഹിരവന്തെന്ന് പൊതു നട്ടുകൊണ്ടും അയഞ്ഞിരിക്കാ ദേവേന്ദ്രൻ തേറ്റു വളയെ തന്റെ അറിയവളയാൽ ഉപസിയക്കൊണ്ടു, വട്ടവയക്കുപ്പോലിയായ ഇന്ദ്രന്റെ അലംസാത്തിടത്തു ഇറക്കുകയും ചെയ്തു. ആ കരുത്ത്സ്വകലത്തന്ന കരു ദീവമായും വളരെ ക്കുതിരാനുംയും ദിലീപൻ എന്ന ഒരു മരോറുണ്ടായെന്നു അദ്ദേഹം ദേവന്ദ്രനുള്ള അസ്മയകുടാതെ കഴിപ്പാറായി എക്കാനതെകൂടുമായ അഗം വിത്തു അദ്ദേഹത്തു നെറ ശാസനമാലത്തു, മുഖമൊരായ സ്തീകും ത്രീപാമാറ്റമല്ലത്തു കിടന്നുറങ്ങപ്പോയാൽ അപകടക വസ്ത്രങ്ങളെ കാറ്റുവേലും ഇളക്കുന്നവന്നല്ല. എന്നിട്ടു വേണ്ടെ ആയത് അഴിപ്പാനായി കരൾ കൈ നീട്ടുവാൻ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്രനും വിശ്വഭക്തി എന്ന അഗം അൻ

ഏകദേശം ആറു മാസമാണ് ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹം ജനിക്കൽ സ്ഥാനത്തിലിരുന്നതിന് പല ദിവസം കഴിഞ്ഞു. സന്തോഷിച്ച സന്തതത്തിൽ ഒരു മണിപാത്രം തൊഴികെ മേൽമുഖം മുഴുവനും മിന്നും ചെറുതാണ്. പക്ഷേ അതിനോടൊപ്പം, സമീപത്തെ ചെറിയ പാത്രത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു ഇരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴ്ത്തി ഇത്രയൊന്നെ കണക്കാക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. സ്വർഗ്ഗഭരണ ജനതൻ ഏതൊരുവരെയും, ആ ഏകദേശം, ഈ കാര്യമായ അദ്ദേഹം ജനിച്ചു. ഇദ്ദേഹം ചെറുതായിട്ടുള്ള ഒരു മക്കൾ അദ്ദേഹം സമീപമായി ചെറുതായി കിടക്കുന്നു. വാക്കുകളുടെ ലാവണ്യമൊക്കെയും യൗവനമൊക്കെയും, വിനയപ്രധാനങ്ങളായ മറ്റൊരു ഗുണങ്ങളൊക്കെയും നീ അത്ഭുതപ്രസാദം ഇദ്ദേഹത്തെ വരിച്ചു. മാനിക്യം സുഖസ്തംഭത്തോടു യോജിക്കുന്നു.

ഇ ന്നു മ തീ സ്വ യ ം വ മ ം.

ഇപ്രകാരം സുന്ദര പാത്രങ്ങളിലൊന്നിപ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തിൽ ലഭിക്കുന്ന അല്പം കൈകൾ, സന്തോഷത്തോടെ കൈകൾ കണ്ണുകളുടെ, സ്വർഗ്ഗഭരണ കൊണ്ടെന്നപോലെ അദ്ദേഹം പ്രതിഗ്രഹിച്ചു. അ

പറ്റി ജാലധർമ്മത്താൽ ആ യുദ്ധവിജയകരമായ ആ
 നന്ദാഗണ്ഡിനിയെ പാലക്കാട് ശക്തിയാൽ കീഴടക്കി. ആ
 നാൾക്കു മോദാഞ്ചലത്തു ജാലധർമ്മകീഴായിരുന്ന
 അന്ധന്റെ അംഗവല്ലിയെ കേൾച്ചു പുറത്തേക്കു നീ
 ക്കിട്ടി. ആ വലിയായ സഭയോടു ചേർന്നുകി
 ണിയായ സന്ദർശനം “ആയു! നമുക്കിന്നു മറ്റൊരു
 ത്വര പേരുക” എന്നിങ്ങനെ പരിശോധിച്ചു പ
 ള്ളതും. അപ്പോൾ കന്യക അമ്പലത്തെ അന്ധനായൊ
 ളെ ഒന്നു നോക്കി. കരളോടെയായ ഇന്ദ്രിയം മുഖ
 കമാമന്ദം കണ്ണുനീർ മുഴുവൻ കണ്ണുനീർ മുഴുവൻ
 മന്ദമായ അന്ധനാഗമം എന്നു നോക്കുമ്പോൾ ശക്തി
 കണത്തായ മാലയെ സമീപിച്ചു കൈകളെക്കൊ
 ണ്ടു സ്ഥാനം തൊടുന്ന അന്ധനായി. വേണ്ടുന്ന
 നായ അന്ധൻ, മംഗളപൂർവ്വങ്ങളെക്കൊണ്ടു കെട്ടിയ
 ണ്ടാക്കിയ ആ മാല വെട്ടിയ മാലിൽ വീണ
 പ്പോൾ വെളിച്ചംവെട്ടിയ സോമൻ കണ്ണുനീർ
 കൽ ആലിംഗനം ചെയ്യണമെന്നതന്നെ വിചാ
 രിച്ചു.

“ഇതാ കൗമുദി ദേവമുക്തനായ ചന്ദ്രനെ
 പ്രാപ്തയായി. ഗംഗ അനുസ്മരണ സമയത്തിൽ
 അവതീർണ്ണയായി.”

എന്തിനെന്ന അവിടെ കൂടിയ പെരുന്താക്കൾക്കും ഇല്ലാത്തതായ ഒരു വ്യവസ്ഥയുടെ ചെപ്പുതാൽ സന്തുഷ്ടനായിട്ട് ഒരു രാജാക്കന്മാർ കണ്ണുനീർമയ ഒരു വാക്യത്തെ ഉച്ചരിച്ചു. ഒരിടത്തു വന്നെൻ പക്ഷകാൽ തെളിഞ്ഞു മരണാർത്ഥത്തു ഇത പെരുന്താൽ മരിക്കും ഇരിക്കുന്ന ആ രാജസഭയെ പ്രഭാതത്തിൽ പദ്മങ്ങൾ വിടന്നു ആവയുകയും കൂടിയും ഇരിക്കുന്ന പൊന്നുയോടു ഇല്ലായിത്തീർന്നു.

പദോത്ഥവിവരണം.

- ശ്ലോ 1 ആദിത്യകൽനിന്നുത്ഭവിച്ച വംശം =
 വൈവസ്വതനാരു ആദിത്യന്റെ
 പുത്രനാകയാൽ ആ മനുവിന്റെ
 കുലമായ ദാരുവംശം സൃഷ്ടാവംശം
 ഇരിക്കുന്നു.
- “ 6 പ്രാണനായ പരമഹിതനാടനു പഴി,
 പഞ്ചസ്തവരണ്ട ആചരിച്ചുവരുന്ന
 നടവടി.
- “ 6. പുരുഷാർത്ഥം = ധർമ്മം, അർത്ഥം, കര
 മം, ദേഹം എന്നു നാല് ദി
 ലീപന്റെ അർത്ഥകരങ്ങൾ പര
 മമാകയാൽ അവയ്ക്കടി അദ്ദേഹ
 ത്തിന്നു ധർമ്മമായി എന്നു ഭാവം.
- “ 9 ഭക്തിണ = കർമ്മവശാനന്തിൽ കർമ്മി
 കൾക്കു കൊടുക്കുന്ന ധനം.
- “ 11. ധർമ്മസ്വരൂപം = സമുപാധങ്ങളിൽ
 ആദ്യത്തേതായ സമുപാധം.
 കേകാമവം = മതിലിന്റെ ശബ്ദം.
- “ 14 അഹിപ്രണയനം = അഹിദോഷത്തി
 ന്നുമുഖമായ ചെയ്യുന്ന ഒരു അഹി

കേരളം

സംസ്കാരം. അരുന്ധത = ചന്ദ്രിണി
വന്ന് പാതിവൃത്യത്തിൽ അ
രുന്ധതി കേൾവിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.
സുപ്രഹര = അഗ്നിയുടെ കാര്യം.

൧൧ ൧൪. കാര്യവന്ദകാര്യങ്ങളെ (അഗ്നിയെ
ന്നു ചന്ദ്രിയം) കൊടുക്കുന്ന പ
ട്ടു; ഇത് പട്ടു ദക്ഷപ്രജാപതിയ
ുടെ മകളാണ്.

൧൧ ൧൫. സുന്ദരവർണ്ണ = സത്യമായും പ്രിയ
മായും സംസ്കരിക്കുന്നവൻ. കല്പ
ശാസ്ത്രം = കർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളെ വ
ധിക്കുന്ന ഒരു ശാസ്ത്രം.

൧൧ ൧൬. മണ്ഡലേശ്വരൻ = അരുന്ധതിയെ
ഒരു കീഴടക്കി കൊടുക്കുന്ന മാതാവ്.

൧൧ ൧൭. അരുന്ധതിപ്രജാപതി = ചന്ദ്രിയം; ഇദ്ദേഹം
അരുന്ധതിയെ വാഗ്ദാനം ചെയ്ത പാലം
നന്നായ പാലം.

൧൧ ൧൮. സുപ്രജാപതി = അരുന്ധതിയെ കൊ
ടുക്കുന്നവൻ. ദേവകളുടെ അരുന്ധ
തിപ്രജാപതി ശിവൻ പാലത്തി
ൽ ഉണ്ടായ പുത്രൻ; ദേവസേ
നകളുടെ നാഥൻ.

൧൧ ൧൯. അരുന്ധതി = ഒരു അഗ്നിയെ സംസ്കാരം.
അരുന്ധതികൾ = മോക്ഷദാതാ.

മാഗം	87	കല്യാണവരവരകൾ = മേൽക്കടമൽ വരുന്ന പുതുക്കൾ. ഉത്സവലംശകത്തിയുള്ളത്
30	40	“പുണ്ഡരീകാഭാഷണവൃദ്ധ്യം” = കഥാകൾ മറ്റൊരാളോടുള്ള സംസാരം (ബന്ധുത്വം) അന്യോന്യസംഭാഷണമകർന്നുണ്ടാണാവുന്നതു. വിദ്യാധരന്മാർക്കു ജന്മി ദേവന്മാർ.
43		വികപലന്മാർ = ഏറ്റു വിഷകളുടെ ക്ഷിതാക്കന്മാരായ ഏറ്റു ദേവന്മാർ. കിഴക്ക്, തെക്ക്, മിത്തൻ, വടക്ക് ഇവയ്ക്കു മറ്റുള്ള ഇന്ദ്രൻ, തമിഴ്, വരണൻ, കരേണൻ എന്നിവർ. കിഴക്കത്തക്ക, തെക്കത്തക്ക തുടങ്ങിയ നാലു മൂലയ്ക്കും ക്രമത്തിൽ അഗ്നി, നീളി, വായു, ജലശൈത്യം എന്നിവർ. ഈ അഷ്ടവികപലന്മാരുടെ കലകളോടുകൂടിയാണ് രാജാവിന്റെ ജനനം എന്നു ശാസ്ത്രസിദ്ധം.
37		അധ്വാനവരവ് = വിദ്യകലയെറിയവൻ.

- അഗ്രം 48. പുസ്തകം = പുസ്തകം. പുസ്തകം
നായി ചെട്ടുന്ന ഒരു സംസ്കാരം.
- 49 മെഴുപ്പം 50നെ = ... സ്വഭാവം
ഒരു മെഴുപ്പായിച്ചിരിക്കുന്നതും, സു
യ്യനെ പ്രാപിക്കുന്നതും മെഴു
പ്പം ഒരു ഗുണമുമാകുന്നു.
- 50 ചന്ദ്രശേഖരന്റെ ഒരു വാക്കിലുള്ള
വെള്ളം = വെള്ളം. വെള്ളം
ചന്ദ്രശേഖരന്റെ കൈയിൽ വെ
ള്ളം വെള്ളം.
52. ശചി-ഇന്ദ്രന്റെ പട്ടമുദിക്കി; പുര
ത്തം = വെള്ളം; യുദ്ധം =
യുദ്ധം. പുത്രൻ. ഉപദേശം
മുദിക്കുന്നതും ചന്ദ്രം = ചന്ദ്രന്റെ
കുറുത്തു ചിമ്മിയവൻ; ഇതു
പുത്രം. ചന്ദ്രന്റെ ചി
മ്മിയവൻ.
53. ശബ്ദപ്രവേശം = ശബ്ദം. സു
യ്യം. ചന്ദ്രം = മെഴുപ്പം.
54. മെഴുപ്പം = മെഴുപ്പം. മെഴുപ്പം =
മെഴുപ്പം. മെഴുപ്പം = മെഴുപ്പം.
മെഴുപ്പം = മെഴുപ്പം. മെഴുപ്പം =
മെഴുപ്പം. മെഴുപ്പം = മെഴുപ്പം.

അഗ്രം 55. അമരപ്പുലിൽനിന്ന് ... ഉൽപല
 ത്തിലേക്ക് = വൈകുന്നേരം അമര
 കൂമ്പകയും ഉൽപലം വിടുകയും
 ചെയ്യുമ്പോൾ പത്തത്തിൽ പാഷ
 ണ ഖഷ്ടി ഉൽപലത്തിലേക്കു പ

56. ശതകൃതു = നൂറു അഗ്രം ചെയ്തവൻ
 (ഇബ്രൻ)

57. കപിലമരയിരേരട്ടു നൂലുൻ = ഇര വി
 ശേഷമെന്നതാൽ ഇബ്രൻ അൻപ
 ശതം ചെയ്ത പ്രകടിക്കുന്നു. സഗര
 ന്റെ മോദരാശ്വത്തെ തിരഞ്ഞു
 സഗരവൃന്ദന്മാർ പാതാളത്തിൽ
 ചെന്നപ്പോൾ കരിടത്തു അശ്വ
 നേയും അതിനടുത്തു തടസ്സ
 ചെയ്യുന്ന കപിലമരയിരേയും
 കണ്ടു അവർ ആ മരയിരയെ ഉ
 പരിക്ഷിപ്തൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ അ
 ള്ളവത്തിൽ ശ്രോധാഗ്നിയിൽ
 എല്ലാവരും ദഹിച്ചു. വിന്നീടവ
 ക്കു ഗതി വരുവാൻ ഭഗീരഥപ്രയ
 ത്നം ചെയ്തിവന്നു.

58. ആനന്ദമംഗസമൃദ്ധത്തിന്ന് അതര
 ഉരയ വില്ല്യ = ഇബ്രചരപം (മഴ

ഭാഗം

വില്പ്). അനുസ്വാദിതവ്യം=മു
 സ്വാസ്വാദിച്ഛിച്ഛിയാത്തത്.

- ॥ 61. മനുവർണ്ണനം=ഈ വർണ്ണനയെ കട
 കേരളാക്കിയിട്ടാണ് പാലാഴി മ
 മനം ചെയ്തത്.
- ॥ 63. പരമേശ്വരന്റെ മൃത്യുഷ്ടകം=പരമ
 ശ്വരൻ ജലം, അഗ്നി, യജമാ
 നൻ, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ആകാ
 ശം, ഭൂമി, വായു എന്നീ ഐശ്വര്യ
 ത്തികൾ ഉണ്ട്. അംഗം ചെയ്ത
 സ്വേദം ദീപിപ്പൻ (യജമാനൻ)
 അതിലാണല്ലോ.
64. ശ്വേതപുത്രം=മുഖമുറപ്പാക്കി.
- ॥ 70. നീരാജനം=തിരിച്ചറിയൽ.
- ॥ 71. ഭഗീരഥൻ..... ഗംഗയെ=കപിലകേ
 ഡത്തൽ ഭരിച്ചുപോയ സ്വർഗ
 പുത്രന്മാർ ഗതി വരുത്തുവാൻ ഭ
 ഗീരഥൻ തപസ്സ് ചെയ്ത് ആകാ
 ശഗംഗയെ ഭൂമിയിലേക്ക് വരു
 ത്തി. ഗംഗ ഭൂമിയിലേക്ക് വീഴ
 സ്വേദം ശിഖൻ അതിനെ തല
 യിൽ വഹിച്ചു.
- ॥ 74. മംഗലസ്സാനം=വിവാഹസ്സാനം. അ
 ഗസ്ത്വൻ സഞ്ചരിക്കുന്ന.....

രോഗം

യോഗസ കൂടാതെ=ദക്ഷിണദിക്കി
ലാണഗസ്ത്യമോഷി പാത്തുവന്ന
ത്. കർവിടേക്കു തനിക്കു ജയം
ലഭിക്കണമെന്നു പ്രാർത്ഥന കൂ
ടാതെ പോയി. ജയത്തെപ്പറ്റി
ശങ്ക കൂടാതെ എന്നു രേഖ. കര
വേരിയെപ്പറ്റി ശങ്ക ജനിപ്പിച്ചു=
മദജലമണമുള്ള കാവേരി സമുദ്ര
ത്തിലെത്തുമ്പോൾ മാമുസൈന്യ
ന്മാർ കാവേരിയിലിറങ്ങിയ വസ്തു
ത സമുദ്രത്തിനരിയുമായി എ
ന്നതും. ഭൂർജുഷ്ണൻ=പെരുമ
രൻ. നരേന്ദ്രാക്ഷൻ=കുരു
ജാതി പുണ്യമരൻ.

- “ 89. അത്മകര്യം=ധനഭാവം.
“ 91. മന്ത്രാക്ഷൻ=മന്ത്രപുതമായ ജലം
തളിക്കൽ.
“ 92. അഭിയാസ്യമാനൻ=ആശ്രമിക്കപ്പെട്ട
വാൻ പോകുന്നവൻ.
“ 93. ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തം=ബ്രഹ്മയുഗം (പുല
ത്തവൻ കാലത്ത്)
“ 102. ഭാവപരബാധം=ഭാവത്തിന്റെ (അ
ഭിപ്രായത്തിന്റെ) അധിപ്തി; അ

മാഗം

സ്രസ്ത്രീയെ കുമിച്ച്രിപ്പണവനാ
ണ് കേവലംവ് ഏന്നാറിഞ്ഞാൽ മാ
രു പാർത്തു ചെല്ലവാനു കഴിയാ
മാതുപോലെ ഇന്ദുമതീ.സകുന്ത
യ അഭയൻ അടുത്തുചെല്ലവാനു
ന്നാർ മടിച്ചു എന്നു താൽപര്യം.

100. ദുർഗ്ഗാദേവിയുടെയും കറുപ്പിന്റെയും
കുറുപ്പുകൾ കൂട്ടിക്കൊടുത്തു മ
യ്യ (ഇരിപ്പ) പൂക്കളെക്കൊണ്ടു
കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയ മാല. വിവര
മനുസരണത്തു വയ്ക്കുവാനുണ്ടാ
നായ ഒരു മാല. തലയിൽച്ചുട്ടിട്ടു
ള്ള ആ മാല തല കുനിച്ചപ്പോൾ
ആടി.
112. മൂലത്തിൽ.....സഹസ്രം ബാഹ്യ
കൾ=കുറുപ്പുകൾ=ഇതാണ് ആ
യിരം കൈകളുണ്ടായിരുന്നു.
118. സാമ്രാജിണിയായ ദീപശിഖ=സഞ്ച
രിക്കുന്നതായ ദീപപാല ('കാളി
ദാസനുംകേവലവംശവും'നോക്കുക)
കേവലവംശചരിത്രം

